

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 4104-420

Chișinău

01 iulie 2014

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art. 74 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare, în mod prioritar, proiectul de lege „Cu privire la aprobarea proiectului Codului educației al Republicii Moldova”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 498 din 30 iunie 2014.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Educației.

Anexă:

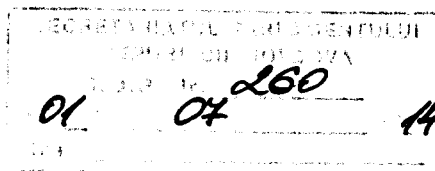
1. Hotărârea Guvernului nr. 498 din 30.06.2014 – 2 ex. (limba română și rusă);
2. Proiectul de lege nominalizat – 1 ex.;
3. Nota informativă (limba română și rusă);
4. Expertiza Centrului Național Anticorupție;
5. Avizul Ministerului Justiției.

Prim-ministru

Iurie Leancă

IURIE LEANCĂ

Ex.: I.Scutelnic
250-492

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 498

din 30 iunie 2014

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului Codului educației al Republicii Moldova

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul Codului educației al Republicii Moldova.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul educației

Maia Sandu

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Ministrul finanțelor

Anatol Arapu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

CODUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

Parlamentul adoptă prezentul Cod.

TITLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul I. Domeniul de reglementare

Articolul 1. Obiectul Codului educației

Prezentul Cod al educației (în continuare – Cod) stabilește cadrul juridic al raporturilor legate de proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova.

Articolul 2. Cadrul legal al educației

(1) Raporturile juridice din sfera educației se reglementează prin Constituția Republicii Moldova, prezentul Cod și alte acte legislative și normative în vigoare.

(2) Raporturile juridice din sfera educației se reglementează și de tratatele internaționale: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Carta Națiunilor Unite, Carta Socială Europeană, Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (CDC), Convenția UNESCO privind Lupta Împotriva Discriminării în Domeniul Învățământului, Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Convenția Internațională privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială (ICERD), Declarația Națiunilor Unite privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare față de Femei (CEDAW), Declarația Procesului de la Bologna, precum și prin alte tratate internaționale, la care Republica Moldova este parte.

Articolul 3. Noțiuni de referință și definiții

În sensul prezentului Cod, noțiunile de bază utilizate în continuare semnifică următoarele:

alternative educaționale – unități sau programe de studii și de formare profesională, diferite de cele tradiționale, dar care corespund standardelor educaționale de stat;

cadrul calificărilor – categorii de calificare ce delimitează nivelul de cunoștințe și de competențe profesionale, pe care trebuie să le posedे absolvenții învățământului profesional de diferite niveluri, în vederea exercitării profesiei obținute;

cadru didactic de sprijin – specialist calificat în domeniul pedagogiei, psihopedagogiei și psihopedagogiei speciale, care acordă asistență psihopedagogică copiilor cu cerințe educaționale speciale;

calitatea în învățămînt – ansamblu de caracteristici ale unui program de studiu și ale ofertanților acestuia, prin care sînt satisfăcute așteptările beneficiarilor în raport cu standardele de calitate;

centru educațional comunitar – instituție cu destinație educațională, multifuncțională;

cerințe educaționale speciale – necesități educaționale ale elevului, studentului, care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristice unei dizabilități ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică prin acțiuni de reabilitare sau recuperare corespunzătoare;

certificare – proces de validare formală, în urma unei proceduri standard de evaluare, a competențelor obținute în context formal, nonformal și informal;

ciclu de studiu – secvență de învățămînt și formare, în învățămîntul preuniversitar și superior, cu durată stabilită, care se încheie cu evaluarea finală respectivă, urmată, după caz, de acordarea calificării profesionale și/sau a unui titlu, precum și a actului de studii respectiv;

clase cu predare simultană – clase primare mixte, alcătuite din cel mult două clase componente (de regulă, I-III, II-IV), în care activitățile directe cu elevii unei clase alternează cu activitatea individuală a elevilor altei clase, procesul educațional fiind realizat în conformitate cu curricula respectivă;

complex educațional – instituție de învățămînt, care întrunește condițiile necesare pentru înmatricularea copiilor și elevilor de diferite vârste la nivelurile preșcolar, primar și gimnazial;

consorțiu educațional – asociație de instituții de învățămînt și organizații, care desfășoară activități educaționale, de cercetare, dezvoltare, inovare, creație artistică, în baza unui acord de parteneriat, încheiat conform legislației în vigoare;

credit transferabil de studiu – valoare numerică convențională, alocată fiecărei discipline sau activități distincte din planul de învățămînt, care exprimă cantitatea de efort necesară studentului pentru a atinge nivelul minim al obiectivelor și finalităților de învățare programate;

curriculum adaptat – curriculum la o disciplină școlară, în care se realizează corelarea cu potențialul copilului sau elevului cu cerințe educaționale speciale, finalitățile educaționale rămînînd neschimbate;

curriculum modificat – curriculum la o disciplină școlară, în care se modifică finalitățile educaționale în funcție de potențialul copilului sau elevului cu cerințe educaționale speciale;

descriptorii – reprezintă criteriile calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine);

district școlar – teritoriu arondat unei instituții de învățămînt preșcolar, primar și gimnazial;

educația adulților – componentă a educației permanente, care asigură accesul continuu la știință, informație, cultură, în vederea adaptării flexibile a individului la noile realități socioeconomice în permanentă schimbare și dezvoltării competențelor necesare pentru activitatea profesională și socială;

educație incluzivă – proces educațional, care răspunde diversității și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare;

educație timpurie – proces educațional realizat cu copiii de vîrsta 0-6(7) ani, în instituții educaționale sau în familie, cu scopul dezvoltării lor fizice, cognitive, emoționale și sociale;

educație formală – ansamblul acțiunilor didactice și pedagogice proiectate instituțional prin structuri organizate sistemic, pe niveluri și cicluri de studii, în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate, în timp și spațiu;

educație nonformală – ansamblul acțiunilor instructive proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extrașcolar, constituit ca o punte între cunoștințele asimilate la lecții și cunoștințele acumulate informal;

educație informală – ansamblul influențelor instructive și pedagogice exercitate spontan și continuu asupra individului în familie, localitate, cartier, stradă, (micro)grupuri sociale, mediul social (cultural, profesional, economic, religios etc.), în comunitate (națională, zonală, teritorială, locală), mass-media (presa scrisă, radio, televiziune etc.);

evaluarea calității educației – examinare multicriterială a măsurii în care instituția educațională și programele acesteia îndeplinesc standardele educaționale de referință;

evaluare criterială – evaluare a rezultatelor școlare, efectuată prin descriptorii, care specifică nivelul performanțelor individuale ale elevului în raport cu competențele urmărite;

formare profesională – proces de instruire în urma căruia se obține o calificare, atestată printr-un certificat sau o diplomă, eliberate în condițiile legii;

instituții de învățămînt alternative – instituții de învățămînt altele decît cele care constituie structura funcțională obligatorie a sistemului de învățămînt. Acestea oferă, de regulă, programe sau servicii educaționale alternative;

învățămînt dual – învățămîntul paralel, în care instruirea teoretică se realizează în școală, iar cea practică la întreprindere;

învățămînt profesional – programe de formare profesională, finalizate cu obținerea unei calificări și instituțiile care le oferă;

măsuri de intervenție și servicii de suport pentru incluziunea educațională – ansamblu de măsuri și servicii, realizate pentru a răspunde necesităților speciale ale copiilor, elevilor și studenților cu cerințe educaționale speciale, în vederea facilitării accesului la serviciile educaționale din comunitate;

mentor – cadru didactic sau managerial experimentat, cu rol de îndrumător pentru alte cadre didactice sau manageriale, debutante sau cu experiență în profesie, care acordă sprijin pentru dezvoltarea personală și profesională;

mentorat – proces interactiv de îndrumare, ghidare, sprijinire a învățării, educării și/sau dezvoltării profesionale, desfășurat între mentor și o altă persoană, fiind bazat pe premisa implicării interactive a ambelor părți, a asumării obligațiilor ce le revin conform statutului pe care îl dețin;

mobilitate academică – proces de participare a studenților și cadrelor didactice la programe de studii și de cercetare, realizate în instituții din țară și din străinătate;

modul psihopedagogic – este destinat absolvenților care doresc să se încadreze în învățământul general în calitate de cadru didactic și include formarea teoretică în domeniul pedagogiei, psihologiei, didacticii disciplinei și un stagiu obligatoriu de practică;

normă didactică – volum de muncă stabilit pentru realizarea activităților didactice corespunzătoare funcției;

pachet standard de servicii educaționale – sistem de oferte și programe educaționale, orientate spre atingerea unor finalități concrete și dobândirea unui volum de cunoștințe, formarea unor competențe, conforme cu standardele educaționale;

plan educațional individualizat – instrument de organizare și realizare coordonată a procesului educațional pentru beneficiarii cu cerințe educaționale speciale;

program prelungit – program suplimentar orarului de bază, realizat în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Educației, și organizat în instituțiile de învățământ, la solicitarea părinților, pentru elevii din clasele I-V;

psihopedagog – specialist având competențe necesare implicării în procesul educațional și în cel de adaptare, integrare școlară și diagnosticare a particularităților individuale ale elevilor;

psihopedagog special – specialist în activitatea corecțional-recuperatorie (formarea comunicării verbale, dezvoltarea deprinderilor de percepție auditivă, dezvoltarea sferei cognitive etc.);

sistem de educație – ansamblul instituțiilor și organizațiilor (educaționale, economice, politice, științifice, culturale, obștești) și al comunităților (familie, popor, națiune, grupuri profesionale, mass-media), care, în mod direct sau indirect, explicit sau implicit, realizează funcții educaționale, asigurând procesul de formare și dezvoltare a personalității în cadrul educației formale, nonformale și informale;

specialitate – complex de competențe profesionale, obținute prin instruire într-un anumit domeniu;

standarde educaționale de stat în învățământul superior – ansamblu de cerințe și norme necesare de atins prin studiul disciplinelor academice, prin cercetări științifice, practici de specialitate și reflectă așteptările social-profesionale referitoare la ceea ce ar trebui să știe și să poată face studentul la un anumit ciclu al învățământului superior;

standarde de acreditare – descrierea cerințelor care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare al activităților unei organizații furnizoare de educație care solicită să fie autorizată să funcționeze provizoriu, ale unei instituții

de învățămînt superior acreditate care solicită autorizarea de funcționare provizorie/acreditarea unui nou program de studii sau ale unei instituții de învățămînt superior acreditate care solicită evaluarea externă a stării calității educației oferite;

standarde naționale de referință – descrierea cerințelor care definesc un nivel optimal de realizare a unei activități de către furnizorul de educație/instituția furnizoare de educație, în baza bunelor practici existente la nivel național, european sau internațional. Standardul național de referință este specific fiecărui program de studii sau fiecărei instituții;

studii superioare integrate – reprezintă durata cumulată a ciclurilor I și II, studii superioare care corespunde unui număr de cel puțin 300 de credite de studii transferabile și obținerea unei diplome echivalente cu diploma de studii de master.

Articolul 4. Politica de stat în domeniul educației

(1) Educația reprezintă factorul primordial al dezvoltării durabile a societății bazată pe cunoaștere.

(2) Prin politica sa în domeniul educației, statul asigură:

a) dreptul fundamental la educație, indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi ale omului;

b) mecanismul de bază de formare și dezvoltare a capitalului uman;

c) realizarea idealului și a obiectivelor educaționale, formarea conștiinței și identității naționale, promovarea valorilor general-umane și a aspirațiilor de integrare europeană ale societății.

Capitolul II. Misiunea, idealul și principiile fundamentale ale educației

Articolul 5. Misiunea educației

Educația are ca misiune:

a) satisfacerea cerințelor educaționale ale individului și societății;

b) formarea potențialului uman pentru a asigura dezvoltarea durabilă a țării, calitatea vieții și bunăstarea poporului;

c) dezvoltarea culturii naționale;

d) formarea pe tot parcursul vieții.

Articolul 6. Idealul educațional

Idealul educațional al școlii din Republica Moldova constă în formarea personalității autonome cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.

Articolul 7. Principiile fundamentale ale educației

Educația se întemeiază pe următoarele principii fundamentale:

- a) principiul echității – în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
- b) principiul calității – în baza căruia activitățile de învățămînt se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale;
- c) principiul relevanței – în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social-economice;
- d) principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
- e) principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;
- f) principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățămînt;
- g) principiul incluziunii sociale;
- h) principiul asigurării egalității de șanse;
- i) principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținînd minorităților naționale, dreptului la pastrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
- j) principiul unității și integralității spațiului educațional;
- k) principiul eficienței manageriale și financiare;
- l) principiul descentralizării și autonomiei instituționale;
- m) principiul răspunderii publice – în baza căruia instituțiile de învățămînt raspund public de performanțele lor;
- n) principiul transparenței;
- o) principiul participării și responsabilității comunității, părinților și a altor actori sociali interesați;
- p) principiul susținerii și promovării personalului din educație;
- q) principiul învățămîntului laic.

Articolul 8. Parteneriatul din sistemul de educație

(1) În sistemul educațional este încurajat dialogul social, parteneriatele între instituțiile de învățămînt și instituțiile din sfera de cercetare, sindicate, mediul de afaceri, societatea civilă și mass-media, realizate în condițiile legislației în vigoare.

(2) Ministerul Educației proiectează și aplică strategiile naționale de dezvoltare a sistemului educațional, cu consultarea instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a partenerilor sociali.

Capitolul III. Condiții de acces, limba de predare și finalitățile educaționale

Articolul 9. Condiții de acces

(1) Cetățenii Republicii Moldova au drepturi egale de acces la educație și formare profesională inițială și continuă prin sistemul național de învățământ, în condițiile prezentului Cod.

(2) Statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, indiferent de forma de proprietate a instituției de învățământ. Pachetul standard de servicii educaționale pentru învățământul general se aprobă de Guvern în termen de maximum 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentului Cod.

(3) Finanțarea de bază a învățământului general se face după principiul “banul urmează elevul”, în baza căruia resursele alocate pentru un elev sau un copil se transferă la instituția de învățământ în care acesta învață.

(4) Învățământul profesional tehnic și superior este finanțat din bugetul de stat în limitele planului de admitere, aprobat anual de Guvern.

(5) Pachetul de servicii educaționale acordate de stat pentru fiecare nivel al sistemului de învățământ se aprobă de Guvern.

(6) Statul susține persoanele cu cerințe educaționale speciale, elevii și studenții cu performanțe remarcabile.

(7) Statul garantează formarea și dezvoltarea competenței de comunicare eficientă în limba română, în limbile minorităților naționale, după caz, și cel puțin în două limbi de circulație internațională.

(8) Statul asigură condiții de formare și dezvoltare a competențelor de comunicare în limbile engleză, franceză și rusă în toate instituțiile publice de învățământ general.

(9) Statul promovează și susține învățarea pe parcursul întregii vieți.

(10) Admiterea în instituțiile de învățământ, transferarea elevilor și a studenților dintr-un tip de instituție de învățământ în altul se realizează în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(11) Cetățenii altor state, precum și apatrizii au acces la educație prin sistemul național de învățământ, în condițiile prezentului Cod.

Articolul 10. Limba de predare în sistemul de învățământ

(1) În sistemul educațional, procesul de învățământ se desfășoară în limba română sau, în limita posibilităților sistemului educațional, în limbile minorităților naționale sau în una din limbile de circulație internațională.

(2) Statul garantează dreptul constituțional al părinților și elevilor de a alege limba de instruire la toate nivelurile învățământului obligatoriu, în funcție de posibilitățile sistemului educațional.

(3) Studiarea limbii române este obligatorie în toate instituțiile de învățământ de orice nivel și este reglementată de standardele educaționale de stat.

(4) Statul asigură condițiile necesare pentru studierea limbii române în toate instituțiile de învățământ, inclusiv prin creșterea ponderii disciplinelor studiate în limba română în instituțiile de învățământ general cu altă limbă de predare.

(5) Statul susține – metodologic, didactic, curricular – învățământul în limba română pentru diasporă, cu respectarea legislației țărilor respective.

Articolul 11. Finalitățile educaționale

(1) Educația are ca finalitate principală formarea și dezvoltarea unui sistem de competențe, care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori, ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.

(2) Educația urmărește formarea următoarelor competențe-cheie:

- a) comunicarea în limba română;
- b) comunicarea în limba maternă și în limbi străine;
- c) competențe în matematică, științe și tehnologie;
- d) competențe digitale;
- e) competența de a învăța să înveți;
- f) competențe sociale și civice;
- g) spiritul de inițiativă și antreprenorial;
- h) conștiința și expresia culturală.

TITLUL II SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Capitolul I. Structura sistemului de învățământ

Articolul 12. Structura sistemului de învățământ

Învățământul este organizat pe niveluri și cicluri, în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED-2011):

- a) nivelul 0 – educația timpurie, cu două cicluri:
 - educația antepreșcolară;
 - învățământul preșcolar;
- b) nivelul 1 – învățământul primar;
- c) nivelul 2 – învățământul secundar, ciclul I: învățământul gimnazial;
- d) nivelul 3 - învățământului secundar, ciclul II:
 - învățământul liceal
 - învățământul profesional tehnic secundar;
- e) nivelul 4 – învățământul profesional tehnic postsecundar;
- f) nivelul 5 – învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar;
- g) nivelul 6 – învățământul superior, ciclul I: învățământ superior de licență;
- h) nivelul 7 – învățământul superior, ciclul II: învățământ superior de master;
- i) nivelul 8 – învățământul superior, ciclul III: învățământ superior de doctorat.

Articolul 13. Învățămîntul obligatoriu

(1) Învățămîntul obligatoriu începe cu ciclul întîi preșcolar – grupa pregătitoare, și se finalizează cu învățămîntul liceal sau învățămîntul profesional tehnic.

(2) Obligativitatea frecventării învățămîntului obligatoriu încetează la vîrsta de 18 ani.

(3) Responsabilitatea școlarizării obligatorii a copiilor de vîrstă pînă la 16 ani revine părinților sau tutorilor desemnați potrivit legii și autorităților administrației publice locale de nivelul întîi și nivelul al doilea.

(4) Ministerul Educației elaborează, aprobă și monitorizează respectarea regulamentelor de școlarizare obligatorie a copiilor de vîrstă școlară.

Capitolul II. Organizarea sistemului de învățămînt

Articolul 14. Procesul de învățămînt

(1) Procesul de învățămînt se desfășoară în baza standardelor educaționale de stat, aprobate de Ministerul Educației, indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică a instituției de învățămînt.

(2) Durata anului de studiu, a stagiilor de practică, a sesiunilor de examene și a vacanțelor se stabilește pentru fiecare nivel de învățămînt prin Planul-cadru aprobat de Ministerul Educației.

Articolul 15. Tipurile instituțiilor de învățămînt

(1) În conformitate cu structura învățămîntului, instituțiile de învățămînt se clasifică, după cum urmează:

a) instituție de educație antepreșcolară – creșă, centru comunitar de educație timpurie;

b) instituție de învățămînt preșcolar – grădiniță de copii, centru comunitar de educație timpurie;

c) instituție de învățămînt primar – școală primară;

d) instituție de învățămînt secundar, ciclul I – gimnaziu;

e) instituție de învățămînt secundar, ciclul II – liceu;

f) instituție de învățămînt general cu programe combinate – complex educațional (școală primară-grădiniță, gimnaziu-grădiniță);

g) instituție de învățămînt secundar profesional tehnic – școală profesională;

h) instituție de învățămînt profesional postsecundar nonterțiar – colegiu;

i) instituție de învățămînt superior – universitate, academie de studii, institut, școală superioară, școală de înalte studii, conservator;

j) instituție specializată de formare continuă – institut;

k) instituție de învățămînt extrașcolară – școală (de muzică, arte, teatru, etc.), centru de creativitate, club sportiv;

l) instituție de învățămînt secundar vocațional de arte, sport etc. – școală.

(2) În cazul în care instituția de învățământ oferă programe de studii de mai multe niveluri și are conducere și administrație unică, ea se va numi după nivelul de studii cel mai înalt.

(3) În funcție de forma de proprietate, instituțiile de învățământ se clasifică după cum urmează:

- a) instituție de învățământ publică;
- b) instituție de învățământ privată.

Articolul 16. Evaluarea și scara de notare

(1) Scopul evaluării este de a orienta și optimiza învățarea.

(2) Procesul de evaluare și notare se desfășoară în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Educației.

(3) În învățământul preșcolar, monitorizarea rezultatelor învățării se realizează în baza standardelor de învățare și dezvoltare a copiilor de pînă la 7 ani, precum și a instrumentului de monitorizare a pregătirii elevilor pentru școală, elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

(4) Evaluarea rezultatelor învățării, la toate nivelurile de învățământ, se face cu note de la „10” la „1” și, după caz, cu calificativele „excelent”, „foarte bine”, „bine”, „satisfăcător”, „nesatisfăcător”, „admis”, „respins” sau prin descriptori.

(5) În învățământul primar, evaluarea rezultatelor învățării este criterială și se efectuează prin descriptori.

(6) Evaluarea și notarea elevilor cu cerințe educaționale speciale se realizează în baza planurilor educaționale individualizate.

(7) În învățământul superior, pe lângă sistemul național de notare, se aplică și scara de notare cu calificative recomandate în Sistemul European de Credite Transferabile (A, B, C, D, E, FX, F) pentru completarea suplimentului la diplomă și facilitarea mobilității academice. Echivalarea cu scara națională de notare se face după cum urmează:

- a) A: 9,01-10,0;
- b) B: 8,01-9,0;
- c) C: 7,01-8,0;
- d) D: 6,01-7,0;
- e) E: 5,0-6,0;
- f) FX: 3,01-4,99;
- g) F: 1,0-3,0.

(8) Notarea elevilor și studenților fără respectarea metodologiilor de evaluare și a standardelor naționale constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit legii.

Articolul 17. Actele de studii

(1) Instituțiile de învățământ gimnazial, liceal, secundar și postsecundar profesional, superior și de formare continuă eliberează persoanelor care au promovat examenele de absolvire acte de studii, potrivit formatelor elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

(2) Modelele actelor de studii se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Actele eliberate în formatul aprobat de alte entități juridice nu sînt recunoscute.

(3) Actele de studii conferă titularului dreptul de continuare a studiilor la nivelul următor de învățămînt sau de încadrare în cîmpul muncii, conform calificării obținute.

(4) În învățămîntul secundar general, actele de studii se completează în limba română. În învățămîntul profesional tehnic și superior, actele de studii se completează în limba română și în limba engleză.

(5) La finalizarea fiecărui nivel sau ciclu de învățămînt se eliberează următoarele acte de studii:

- a) în învățămîntul gimnazial – Certificat de studii gimnaziale;
- b) în învățămîntul liceal – Diplomă de bacalaureat;
- c) în învățămîntul secundar profesional tehnic – Certificat de calificare;
- d) în învățămîntul profesional tehnic postsecundar nonterțiar – Diplomă de studii profesionale;
- e) în învățămîntul superior:
 - Ciclul I – Diplomă de studii superioare de licență;
 - Ciclul II – Diplomă de studii superioare de master;
 - Ciclul III – Diplomă de doctor (în domeniul respectiv);
- f) în învățămîntul vocațional de arte, muzică, sport etc. – actele de studii enumerate la literele a), b), c), d) și e) ale prezentului alineat, conform nivelului de învățămînt promovat și certificate de calificare profesională.

(6) La absolvirea de cursuri în cadrul învățării pe tot parcursul vieții se eliberează certificat de perfecționare, de specializare sau de recalificare profesională.

(7) Recunoașterea studiilor și a perioadelor de studii, recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor este în competența structurii abilitate pentru informarea, recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor.

Articolul 18. Gestionarea sistemului de învățămînt

(1) Gestionarea sistemului de învățămînt se realizează la trei niveluri: național, local și instituțional.

(2) Competențele manageriale în sectorul educațional se stabilesc după cum urmează: ale organelor centrale – prin prezentul Cod, ale organelor locale – prin deciziile autorităților administrației publice locale, adoptate în condițiile prezentului Cod, și ale structurilor instituționale – prin Carta universitară, regulamentele instituționale, aprobate în condițiile legii.

(3) Elaborarea, promovarea, monitorizarea implementării și evaluarea impactului politicii naționale în domeniul educației constituie competența Ministerului Educației.

(4) Ministerul Educației poate avea organe desconcentrate în teritoriu cu funcții de gestionare administrativă a învățămîntului.

(5) Organele locale de specialitate în domeniul învățământului sînt create de autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea în forma organizatorică de subdiviziuni interioare, subordonate consiliilor raionale/municipale, iar în UTA Găgăuzia – organelor reprezentative ale autonomiei.

(6) Titulatura, structura și regulamentele de funcționare ale organelor locale de specialitate în domeniul învățământului se stabilesc de consiliile raionale, consiliile municipale, iar în UTA Găgăuzia – de organele reprezentative ale autonomiei, în baza structurii-tip și a regulamentului-tip, aprobate de Guvern.

(7) Managementul calității este asigurat:

a) în învățământul general:

- la nivel național – de Ministerul Educației și Inspectoratul Școlar Național;

- la nivel local – de organul local de specialitate în domeniul învățământului;

- la nivel instituțional – de managerii instituțiilor de învățământ general;

b) în învățământul secundar și postsecundar profesional tehnic și superior:

- la nivel național – de Ministerul Educației, ministerele de resort și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional;

- la nivel instituțional – de structurile respective de asigurare a calității.

(8) Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și Inspectoratul Școlar Național activează în baza unor regulamente, aprobate de Guvern, în condițiile prezentului Cod.

(9) Inspectoratul Școlar Național este instituția responsabilă de evaluarea învățământului general, de acreditarea instituțiilor și de asigurarea calității în învățământul general.

(10) Actele administrative și deciziile de interes general aprobate de entitățile sistemului de învățământ se dau publicității pe paginile web oficiale ale autorităților și instituțiilor respective.

TITLUL III ÎNVĂȚĂMÎNTUL GENERAL

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 19. Organizarea învățământului general

(1) Învățământul general cuprinde:

a) educația timpurie, realizată în grupe antepreșcolare pentru copiii de la naștere pînă la vîrsta de 3 ani, și în grupe preșcolare pentru copiii cu vîrsta de la 3 la 6(7) ani, inclusiv grupe pregătitoare pentru școală;

b) învățământul primar: clasele I-IV;

c) învățământul gimnazial: clasele V-IX;

d) învățământul liceal: clasele X-XII (XIII).

(2) Învățământul general include, de asemenea, învățământul special, învățământul extrașcolar, alternativele educaționale.

(3) Instituțiile de învățământ general poartă răspundere pentru protecția drepturilor și pentru securitatea vieții și sănătății copiilor și elevilor în timpul aflării acestora în cadrul instituției.

(4) Instituțiile de învățământ general au următoarele atribuții:

a) asigură tuturor copiilor și elevilor educație de calitate, îngrijire și sprijin;

b) identifică copiii și elevii cu dificultăți de învățare și le acordă ajutorul și asistența individuală necesară în procesul de învățare;

c) asigură oportunități de dezvoltare personală copiilor și elevilor cu aptitudini deosebite în anumite domenii;

d) acordă asistența necesară copiilor și elevilor aflați în dificultate, în colaborare cu instituțiile de asistență socială;

e) asigură armonizarea componentei școlare a curriculumului cu cerințele, interesele și preferințele educaționale ale copiilor și elevilor.

(5) În învățământul general, instituțiile de învățământ pot organiza, în caz de necesitate, prestarea de servicii logopedice, asistență psihopedagogică și altele asemenea, în modul stabilit de Guvern.

(6) Activitatea instituțiilor de învățământ general este reglementată printr-un regulament-tip, elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

(7) Instituțiile de învățământ general sînt obligate să prezinte anual organului de specialitate al administrației publice locale un raport de activitate care urmează a fi dat publicității. Procedura de publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educației.

Articolul 20. Înființarea, reorganizarea și dizolvarea instituțiilor de învățământ

(1) Instituțiile publice de educație timpurie și de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar sînt înființate, reorganizate și dizolvate de către autoritățile administrației publice locale, care finanțează instituțiile respective, în condițiile legii. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura buna funcționare a acestor instituții, în conformitate cu regulamentele și standardele aprobate de Ministerul Educației.

(2) Autoritățile administrației publice locale din bugetele cărora se finanțează instituțiile de învățământ sînt obligate să stabilească districte școlare pentru fiecare instituție publică de educație timpurie, de învățământ primar și/sau gimnazial.

(3) Instituțiile publice de învățământ special sînt înființate, reorganizate și dizolvate la inițiativa fondatorilor, cu aprobarea Guvernului.

(4) Instituțiile de învățământ private de toate nivelurile pot fi înființate sau reorganizate în modul prevăzut de legislația civilă ori pot fi dizolvate, în conformitate cu prevederile unui regulament, elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern.

(5) Instituțiile de învățământ private acreditate sînt parte componentă a sistemului de învățământ și își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentului Cod.

(6) Instituțiile de învățământ general publice pot avea statutul de persoană juridică, în condițiile legislației în vigoare.

(7) La inițiativa autorităților administrației publice locale, a autorităților administrației publice centrale, a instituțiilor publice și cu acordul Ministerului Educației, în funcție de necesitățile locale, pot fi organizate structuri de învățământ fără statut de persoană juridică – ca subunități ale unei unități de învățământ cu personalitate juridică – acestea fiind subordonate aceluiași executor de buget, în condițiile legii.

Articolul 21. Durata anului de studii

(1) Anul școlar în învățământul general începe la 1 septembrie. În învățământul primar durata anului școlar este de 33 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale. În învățământul gimnazial și liceal anul școlar are durata de 35 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale. În clasele terminale IX și XII durata anului școlar este de 34 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale.

(2) Perioada, numărul și durata vacanțelor, precum și durata orelor de clasă (lecțiilor) în învățământul general, se stabilesc de Ministerul Educației.

Capitolul II. Educația timpurie

Articolul 22. Organizarea educației timpurii

(1) Educația timpurie are drept scop principal dezvoltarea multilaterală a copilului și pregătirea pentru integrarea în activitatea școlară.

(2) Educația timpurie include două cicluri:

a) educația antepreșcolară, pentru copiii de la naștere pînă la vârsta de 3 ani;

b) învățământul preșcolar, pentru copiii cu vârsta de la 3 pînă la 6(7) ani.

(3) Educația timpurie se desfășoară în creșe, instituții de educație timpurie cu diferite programe de funcționare, sau alte tipuri de instituții care prestează servicii în conformitate cu standardele educaționale de stat.

(4) Educația timpurie poate fi organizată și în instituții rezidențiale pentru copiii orfani sau cei rămași fără îngrijire părintească, în instituții sanatoriale pentru copiii cu boli cronice, în instituții de învățământ special, în penitenciare și în instituții medicale.

Articolul 23. Educația antepreșcolară

Educația antepreșcolară se realizează în familie, care, în acest caz, beneficiază de finanțare de la bugetul public național conform legislației în vigoare. La solicitarea părinților, autoritățile administrației publice locale pot organiza educația antepreșcolară, cu finanțare de la bugetele locale, în limita posibilităților.

Articolul 24. Învățământul preșcolar

(1) În instituțiile de învățământ preșcolar sînt înscriși, în mod obligatoriu, fără probe de concurs, toți copiii din districtul școlar arondat, care doresc să frecventeze instituția respectivă.

(2) Statul suportă cheltuielile pentru serviciile de învățământ preșcolar și îngrijire în instituții publice pentru toți copiii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale.

Capitolul III. Învățământul primar

Articolul 25. Misiunea învățământului primar

Învățământul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă și creativă și asigură dezvoltarea competențelor necesare continuării studiilor în învățământul gimnazial.

Articolul 26. Organizarea învățământului primar

(1) Învățământul primar include clasele I-IV și se organizează ca învățământ cu frecvență, de regulă, în prima jumătate a zilei. Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități, învățământul primar se poate organiza ca învățământ la distanță, învățământ la domiciliu, studiu individual.

(2) În clasa I sînt înscriși, în mod obligatoriu, fără probe de concurs, toți copiii din districtul școlar arondat, care doresc să învețe în școala respectivă.

(3) În clasele cu profil de arte și sport, înscrierea în clasa I poate avea loc în baza unor probe de aptitudini specifice profilului.

(4) Școlarizarea devine obligatorie după împlinirea vârstei de 7 ani.

(5) Școlarizarea copiilor care nu au împlinit vârsta de 7 ani către începutul anului școlar se decide în baza cererii părinților sau a reprezentanților legali ai acestora, în funcție de gradul de maturitate psihosomatică, confirmat de specialiști, în modul stabilit de Ministerul Educației.

(6) În învățământul primar, se pot organiza grupe sau clase cu program prelungit, finanțate din surse bugetare și din alte surse legale în modul stabilit de Ministerul Educației.

(7) Învățământul primar se organizează și în instituții rezidențiale pentru copiii orfani sau cei rămași fără îngrijire părintească, în instituții sanatoriale pentru copiii cu boli cronice, în instituții de învățământ special, în penitenciare și în instituții medicale.

(8) Învățământul primar se finalizează cu testarea națională organizată în baza metodologiei elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

Capitolul IV. Învățământul gimnazial

Articolul 27. Misiunea învățământului gimnazial

Învățământul gimnazial contribuie la formarea unei personalități libere și creative prin asigurarea dezvoltării competențelor elevilor, precum și prin

consilierea și orientarea acestora în determinarea traseului individual optim către învățământul liceal sau cel profesional-tehnic.

Articolul 28. Organizarea învățământului gimnazial

(1) Învățământul gimnazial este obligatoriu, include clasele V-IX și se organizează ca învățământ cu frecvență. Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități, învățământul gimnazial se poate organiza ca învățământ la distanță, învățământ la domiciliu, studiu individual.

(2) Înscrierea în gimnaziu se face fără probe de concurs pentru elevii din districtul școlar la care este arondat gimnaziul respectiv.

(3) Înscrierea în gimnaziu la clasele cu profil de arte, muzică și sport are loc în baza unor probe de aptitudini specifice profilului.

(4) Învățământul gimnazial se organizează și în instituții rezidențiale pentru copiii orfani sau cei rămași fără îngrijire părintească, în instituții sanatoriale pentru copiii cu boli cronice, în instituții de învățământ special, în penitenciare și în instituții medicale.

(5) Învățământul gimnazial se finalizează cu examene naționale de absolvire, la promovarea cărora se eliberează Certificatul de studii gimnaziale.

(6) Modul de organizare a examenelor naționale de absolvire a învățământului gimnazial este stabilit de Ministerul Educației.

Capitolul V. Învățământul liceal

Articolul 29. Misiunea învățământului liceal

Învățământul liceal asigură dezvoltarea competențelor definite prin Curriculumul național și consilierea în alegerea traseului educațional sau profesional individual către învățământul superior sau învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar, în funcție de potențial, vocație și performanțe.

Articolul 30. Organizarea învățământului liceal

(1) Învățământul liceal se organizează în licee ca învățământ cu frecvență (clasele X-XII) sau cu frecvență redusă (clasele X-XIII). Pentru persoanele cu dificultăți de învățare cauzate de dizabilități, învățământul liceal se poate organiza ca învățământ la distanță, învățământ la domiciliu, studiu individual.

(2) Învățământul liceal se organizează cu următoarele filiere:

a) teoretică, cu profilurile umanist și real;

b) vocațională, cu profilurile sport, arte, muzică, teologic, militar.

(3) Guvernul poate decide, la propunerea Ministerului Educației, și organizarea altor profiluri.

(4) Învățământul liceal cu frecvență redusă (clasele X-XIII) se organizează pentru absolvenții învățământului gimnazial și profesional tehnic, angajați pe piața muncii sau care au împlinit 20 de ani, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(5) Admiterea elevilor în învățământul liceal se face prin concurs, în baza metodologiei elaborate de Ministerul Educației, care se dă publicității la începutul anului școlar precedent admiterii.

(6) Concursul de admitere în liceele cu profil de arte și sport include suplimentar și probe de aptitudini specifice profilului.

(7) Absolvenții școlilor profesionale au dreptul să se înscrie la studii liceale, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(8) Învățământul liceal se încheie cu examenul național de bacalaureat, care se organizează în modul stabilit de Ministerul Educației.

(9) În caz de nepromovare, examenul de bacalaureat poate fi susținut repetat, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(10) La promovarea examenului național de bacalaureat, se eliberează Diploma de Bacalaureat, care conferă dreptul de admitere în învățământul superior și în învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar.

(11) Candidaților care nu au promovat examenul de bacalaureat li se eliberează un certificat de studii liceale, care conferă dreptul de a urma programe de pregătire profesională în instituții de învățământ secundar profesional tehnic.

Capitolul VI. Educația incluzivă și învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale

Articolul 31. Învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale

Învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ și are drept scop educarea, reabilitarea și/sau recuperarea și incluziunea educațională, socială și profesională a persoanelor cu dificultăți de învățare, de comunicare și interacțiune, senzoriale și fizice, emoționale și comportamentale, sociale.

Articolul 32. Organizarea învățământului pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale

(1) Învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale este gratuit, se organizează în instituții de învățământ general, în instituții de învățământ special sau prin învățământ la domiciliu.

(2) Statul asigură integrarea copiilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale prin:

a) înscrierea copilului sau elevului cu cerințe educaționale speciale în grupa sau clasa din învățământul general corespunzătoare vârstei acestuia;

b) înscrierea copilului sau elevului cu cerințe educaționale speciale în grupa sau clasa corespunzătoare din învățământul special.

(3) Statul asigură incluziunea copiilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale prin abordarea individualizată, determinarea formei de incluziune, examinarea și/sau reexaminarea complexă a copilului sau elevului cu cerințe educaționale speciale, care se realizează în baza unei metodologii aprobate de

Ministerul Educației de către structuri abilitate, constituite la nivel central și local, care funcționează în modul stabilit de Guvern.

(4) Determinarea formei de incluziune, evaluarea și/sau reevaluarea periodică a gradului de dezvoltare a copiilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale se efectuează în prezența părinților sau a reprezentanților legali, la solicitarea acestora.

(5) Instituțiile de învățământ în care sînt înscriși copiii sau elevii cu cerințe educaționale speciale și instituțiile de învățământ special colaborează cu instituțiile de protecție socială, alte organizații publice sau private, persoane fizice sau juridice din țară și din străinătate și beneficiază, în condițiile legii, de sprijin în organizarea învățării.

(6) Instituțiile de învățământ special, instituțiile de învățământ general, și autoritățile publice responsabile asigură condiții de ordin ambiental și oferă servicii educaționale, în funcție de necesitățile individuale ale copiilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale, inclusiv prin facilitarea învățării caracterelor Braille, limbajului mimico-gestual, formelor alternative de scriere, de comunicare, de orientare și a aptitudinilor de mobilitate.

(7) În instituțiile de învățământ general activează cadre didactice de sprijin abilitate pentru incluziunea copiilor și elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Articolul 33. Învățământul special

(1) Învățământul special se realizează în instituții de învățământ special cu sau fără servicii rezidențiale și în instituții alternative care acordă asistență corecțional-recuperatorie copiilor sau elevilor cu deficiențe senzoriale și alte deficiențe, inclusiv celor integrați în învățământul general, precum și consultații metodice cadrelor didactice ce activează în grupele sau clasele în care învață categoria respectivă de copii sau elevi, în modul stabilit de Ministerul Educației.

(2) În funcție de categoriile de cerințe educaționale speciale, învățământul special se organizează în următoarele tipuri de instituții:

a) instituții speciale – pentru copiii cu deficiențe senzoriale (auditive sau vizuale);

b) școli auxiliare – pentru copiii cu dificultăți severe de învățare (dificultăți multiple, asociate).

(3) Învățământul special pentru copiii cu cerințe educaționale speciale se desfășoară în conformitate cu Curriculumul național, cu planurile-cadru de învățământ, aprobate de Ministerul Educației, și cu planurile educaționale individualizate.

(4) În clasele V-XII din școlile pentru copii cu deficiențe senzoriale, disciplinele școlare sînt predate de cadre didactice cu pregătire generală, care au urmat o specializare în domeniul psihopedagogiei speciale.

(5) În învățământul special organizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale se angajează cadre didactice cu pregătire calificată în domeniul psihopedagogiei speciale și asistenței sociale.

Articolul 34. Învățămîntul la domiciliu

(1) Instruirea la domiciliu se organizează pe o perioadă de timp determinată pentru copiii și elevii care, din cauza problemelor de sănătate sau a unei dizabilități, sînt lipsiți temporar de posibilitatea de a se deplasa.

(2) Instruirea la domiciliu se desfășoară în modul stabilit de Ministerul Educației, prin coordonare cu Ministerul Sănătății.

Capitolul VII. Învățămîntul extrașcolar**Articolul 35. Misiunea învățămîntului extrașcolar**

(1) Învățămîntul extrașcolar se realizează în afara programului și activității școlare prin activități complementare procesului educațional desfășurat în instituțiile de învățămînt și are menirea să dezvolte potențialul cognitiv, afectiv și acțional al copiilor și tinerilor, să răspundă intereselor și opțiunilor acestora pentru timpul liber.

(2) Învățămîntul extrașcolar asigură posibilități suplimentare de informare, documentare, comunicare, dezvoltare, incluziune socială și autorealizare.

Articolul 36. Organizarea învățămîntului extrașcolar

(1) Învățămîntul extrașcolar este benevol și se organizează în funcție de interesele și opțiunile copiilor și tinerilor, în instituțiile de învățămînt general și în instituțiile extrașcolare publice și private (centre, palate, case de creativitate, școli de muzică/arte/arte plastice și altele asemenea), sub formă de activități educative specifice, desfășurate în grup și/sau individual, de cadre didactice cu pregătire specială, în colaborare cu familia, unități socio-culturale, mass-media, organizații de copii și tineret.

(2) Modul de funcționare a instituțiilor extrașcolare este stabilit de Regulamentul-tip, elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

(3) În funcție de specificul activității, fiecare instituție extrașcolară își elaborează propriul regulament de funcționare, coordonat cu organul local de specialitate în domeniul învățămîntului. În Regulamentul de funcționare al instituțiilor extrașcolare se va specifica în mod explicit nomenclatorul serviciilor educaționale oferite beneficiarilor fără plată.

(4) Accesul la activitățile oferite de instituțiile extrașcolare publice, conform Nomenclatorului de servicii educaționale gratuite, aprobat de Guvern, este liber pentru toți solicitanții cu vîrsta cuprinsă între 5 și 21 de ani, indiferent de sex, rasă, origine etnică, confesiune, dizabilitate și altele asemenea.

(5) Instituțiile publice de învățămînt extrașcolar pot presta servicii educaționale contra plată doar suplimentar la cele prevăzute în planul de învățămînt și curriculum, conform legislației în vigoare.

Articolul 37. Alternativele educaționale

(1) Statul garantează dreptul la educație diferențiată în baza pluralismului educațional prin admiterea alternativelor educaționale în sistemul național de învățămînt.

(2) Alternativele educaționale, publice și private, se înființează cu aprobarea Ministerului Educației, în condițiile legislației în vigoare.

(3) Modul de organizare, funcționare, evaluare și acreditare a alternativelor educaționale se stabilește de Ministerul Educației.

(4) Instituțiile de învățământ alternativ beneficiază de autonomie organizațională și funcționează în conformitate cu standardele educaționale de stat și specificul alternativei.

Capitolul VIII. Standardele educaționale în învățământul general

Articolul 38. Standardele educaționale de stat

(1) Standardele educaționale de stat constituie un ansamblu de documente normative și reprezintă un sistem de criterii și norme referitoare la nivelul de calitate care se dorește a fi atins de diverse componente și aspecte ale sistemului educațional.

(2) Standardele educaționale de stat în învățământul general vizează:

- a) elaborarea Curriculumului național ca document de reglementare;
- b) structurarea la elevi a competențelor definite prin Curriculumul național;
- c) dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor manageriale și didactice;
- c) realizarea manualelor și a altor suporturi și resurse educaționale;
- d) asigurarea condițiilor și a resurselor materiale necesare pentru asigurarea eficienței procesului educațional.

(3) Standardele educaționale de stat și tipurile acestora sînt definite, elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

(4) Standardele educaționale de stat sînt obligatorii pentru toate instituțiile de învățământ publice și private.

(5) Standardele educaționale de stat constituie documente de referință pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și pentru evaluarea obiectivă a nivelului de pregătire generală a persoanei, indiferent de tipul, locul și forma de realizare a învățământului.

Capitolul IX. Curriculumul național pentru învățământul general

Articolul 39. Structura curriculumului

(1) Curriculumul în învățământul general conturează viziunea asupra parcursului educațional, proiectînd așteptările societății cu privire la rezultatele scontate ale învățării pentru fiecare disciplină școlară, pe niveluri de învățământ.

(2) În învățământul general, Curriculumul național include: cadrul de referință, planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, curriculumul pentru educația timpurie, curricula disciplinelor obligatorii și opționale, manualele școlare, ghidurile metodologice și alte resurse de învățare.

(3) Structura curriculumului pe discipline școlare este definită în Cadrul de referință al Curriculumului național.

(4) Curriculumul pentru învățământul general se aprobă de Ministerul Educației.

(5) Curriculumul poate fi adaptat sau modificat, pentru a satisface nevoile copiilor și/sau elevilor cu cerințe educaționale speciale. Modul de parcurgere a curriculumului este reflectat în planul educațional individualizat al copilului sau elevului cu cerințe educaționale speciale.

(6) Planul-cadru include disciplinele obligatorii, disciplinele opționale, precum și numărul maxim și minim de ore aferente fiecăreia dintre acestea. Ponderea disciplinelor opționale crește în clasele finale ale învățământului gimnazial și liceal.

(7) Disciplinele opționale din Planul-cadru au o pondere de 10% – 15% în învățământul primar, 15% - 20% în învățământul gimnazial și 20% - 25% în învățământului liceal.

(8) Planul-cadru este obligatoriu pentru toate instituțiile de învățământ general, se elaborează și se aprobă de Ministerul Educației cel târziu cu 6 luni înainte de începerea noului an școlar.

(9) În cazul alternativelor, inovațiilor educaționale, planurile-cadru și programele curriculare sînt elaborate de reprezentanții instituțiilor care le implementează și sînt aprobate de Ministerul Educației.

(10) Autoritățile administrației publice locale raionale, municipale și cele ale UTA Găgăuzia pot stabili componenta locală a curriculumului pentru instituțiile din subordine, din cota disciplinelor opționale, cu o pondere de cel mult 5% – în învățământului primar și gimnazial și cel mult 10% în învățământului liceal.

Articolul 40. Manualele școlare

(1) În instituțiile de învățământ de toate tipurile se utilizează manuale școlare, elaborate în baza Curriculumului național, selectate și editate prin concurs, în baza unui regulament aprobat de Ministerul Educației.

(2) În școli se pot utiliza și manuale alternative, elaborate în baza Curriculumului național, selectate pe bază de concurs și recomandate de Ministerul Educației.

(3) Elevii din învățământul primar sînt asigurați cu manuale școlare în mod gratuit.

(4) Elevii claselor V-XII sînt asigurați cu manuale școlare în cadrul schemei de închiriere, aprobată de Ministerul Educației.

(5) Elevii din familiile social vulnerabile beneficiază de facilități la închirierea manualelor școlare, în condițiile stabilite de Guvern.

Capitolul X. Evaluarea în învățământul general

Articolul 41. Organizarea evaluării

(1) Evaluarea în învățământul general reprezintă un ansamblu de acțiuni sistemice, prin care se analizează și se apreciază:

a) sistemul de învățământ general în ansamblu;

- b) curriculumul școlar;
 - c) instituțiile de învățământ general;
 - d) rezultatele școlare;
 - e) personalul didactic și de conducere;
 - f) procesul educațional și managerial.
- (2) Evaluarea în învățământul general se realizează:
- a) la nivel național – de Ministerul Educației și alte structuri abilitate;
 - b) la nivel local – de organul de specialitate în domeniul învățământului al administrației publice locale de nivelul al doilea și UTA Găgăuzia (în continuare – organul local de specialitate);
 - c) la nivel instituțional – de conducerea instituțiilor de învățământ.

Articolul 42. Evaluarea curriculumului școlar

Evaluarea curriculumului școlar, în general, și a produselor curriculare, în special, constituie parte componentă a evaluării sistemice în învățământul general și se realizează de Ministerul Educației și alte structuri abilitate.

Articolul 43. Evaluarea rezultatelor școlare

(1) Evaluarea rezultatelor școlare are ca obiectiv evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor elevilor, în baza standardelor educaționale.

(2) Evaluarea continuă se efectuează prin evaluări formative și sumative de cadrele didactice și, după caz, de conducerea instituției de învățământ, de organele locale de specialitate și de Ministerul Educației.

(3) Instituția de învățământ este autonomă în alegerea formelor și strategiilor de evaluare continuă a rezultatelor școlare, fără a depăși prevederile curriculare.

(4) Evaluarea finală de certificare a performanței educaționale în învățământul general se efectuează de entitatea națională cu funcții de evaluare și examinare, care activează în baza unui Regulament de organizare și funcționare, aprobat de Guvern.

(5) În instituțiile de învățământ cu limba de predare alta decât limba română, la absolvirea învățământului gimnazial și liceal se susține un examen obligatoriu la limba română.

(6) Examenele de absolvire a învățământului gimnazial și liceal se desfășoară în baza unui regulament, elaborat de entitatea națională cu funcții de evaluare și examinare și aprobat de Ministerul Educației.

(7) Se interzice publicarea subiectelor examenelor de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat, precum și a soluțiilor la acestea, pînă la începerea examenului respectiv sau pe durata desfășurării acestora. Încălcarea prevederilor prezentului alineat se pedepsește potrivit legislației în vigoare.

Articolul 44. Evaluarea cadrelor didactice

(1) Evaluarea internă a cadrelor didactice din învățământul general se efectuează anual de către conducerea instituțiilor de învățământ, în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educației.

(2) Evaluarea externă a cadrelor didactice din învățământul general se efectuează o dată la 5 ani de organele abilitate, în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educației.

(3) Metodologia de evaluare va prevedea, în mod obligatoriu, consultarea opiniilor elevilor, părinților și ale altor cadre didactice din instituția de învățământ respectivă.

Articolul 45. Evaluarea cadrelor de conducere

(1) Evaluarea activității cadrelor de conducere ale instituțiilor de învățământ general este efectuată de organul local de specialitate și Inspectoratul Școlar Național, în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educației.

(2) Evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general este obligatorie o dată la cinci ani, dar se poate realiza și mai frecvent.

(3) Directorul instituției de învățământ general prezintă raportul anual de activitate la adunarea comună a Consiliului profesoral și Consiliului de administrație ale instituției.

Articolul 46. Evaluarea instituțiilor

(1) Evaluarea activității instituțiilor de învățământ general este efectuată de organul local de specialitate și de Inspectoratul Școlar Național, în baza standardelor de calitate aprobate de Ministerul Educației la cererea conducătorului instituției, precum și la inițiativa Inspectoratului Școlar Național sau a organului local de specialitate.

(2) Raportul de evaluare a instituției de învățământ general este făcut public prin postarea pe paginile web oficiale ale Inspectoratului Școlar Național, organului local de specialitate și instituției de învățământ.

Capitolul XI. Gestiunea învățământului general

Articolul 47. Structurile de conducere ale organului local de specialitate în învățământ

(1) Structurile de conducere ale organului local de specialitate includ Consiliul de administrație, Consiliul consultativ și conducătorul organului local de specialitate.

(2) Consiliul de administrație se constituie prin ordinul conducătorului organului local de specialitate.

(3) Componenta nominală a Consiliului consultativ se aprobă prin decizia autorității administrației publice locale de nivelul al doilea.

(4) Conducătorul organului local de specialitate este desemnat prin concurs, pentru o perioadă de 4 ani, în modul stabilit de Ministerul Educației, și numit în funcție prin decizia autorității administrației publice locale de nivelul al doilea. Una și aceeași persoană poate deține funcția de conducere a organului local de specialitate cel mult două mandate consecutive.

Articolul 48. Organele de conducere ale instituției

(1) La nivelul instituției de învățământ general funcționează:

a) Consiliul de administrație al instituției de învățământ, cu rol de decizie în domeniul administrativ, care este format din: director, un director-adjunct, un reprezentant delegat de administrația publică locală din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi în care se află instituția, trei reprezentanți ai părinților, delegați de adunarea generală a părinților, doi reprezentanți ai cadrelor didactice, delegați de Consiliul profesoral și un reprezentant al elevilor, delegat de Consiliul elevilor din instituție.

b) Consiliul profesoral al instituției de învățământ, cu rol de decizie în domeniul educațional, este format din personalul didactic din instituția respectivă și condus de director.

(2) Consiliul de administrație este condus de o altă persoană decât directorul instituției de învățământ, desemnată de membrii Consiliului prin vot secret.

(3) La ședințele Consiliului pot participa reprezentanți ai societății civile și ai mediului de afaceri.

(4) Consiliul de administrație funcționează în baza unui regulament-cadru, elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

(5) Consiliul de administrație al instituției de învățământ general are următoarele competențe:

a) participă, prin reprezentanții săi, în comisia de concurs pentru desemnarea directorului instituției de învățământ;

b) participă, prin reprezentanții săi, la evaluarea directorului instituției de învățământ;

c) avizează bugetul instituției;

d) aprobă planul de dezvoltare al instituției;

e) gestionează resursele financiare provenite din alte surse decât cele bugetare;

f) aprobă componenta școlară a Planului-cadru la nivelul școlii;

g) avizează normele de completare a claselor, numărul de clase și schema de încadrare a personalului didactic.

Articolul 49. Personalul de conducere

(1) Personalul de conducere al instituției de învățământ general se compune din director și directori-adjuncți.

(2) Directorul instituției de învățământ general:

a) reprezintă instituția;

b) emite ordine, semnează în numele instituției actele juridice emise de instituție;

c) angajează, evaluează, promovează și eliberează personalul instituției;

d) este responsabil de executarea bugetului instituției;

e) elaborează schema de încadrare a personalului didactic;

f) elaborează și propune spre aprobare Consiliului de administrație componenta școlară a curriculumului;

j) elaborează normele de completare și numărul de clase.

(3) În activitatea de conducere, directorul instituției este asistat de unul sau mai mulți directori-adjuncți.

(4) Numărul de posturi de director-adjunct în instituțiile de învățământ publice se stabilește de organul local de specialitate, conform normativelor aprobate de Ministerul Educației.

(5) Funcțiile de director și director-adjunct se ocupă pe bază de concurs, oraganizat și desfășurat pe criterii de competență profesională și managerială. Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de director și director-adjunct se aprobă de Ministerul Educației.

(6) Directorul și directorii-adjuncți ai instituției publice de învățământ general sînt numiți în funcție pentru o perioadă de 5 ani. La expirarea perioadei de 5 ani, contractul individual de muncă al conducătorului încetează de drept, funcția devenind vacantă.

(7) Directorul instituției de învățământ general încheie un contract individual de muncă cu organul local de specialitate, iar directorul-adjunct – cu directorul instituției de învățământ general.

(8) Directorul instituției de învățământ general poate fi eliberat din funcție înainte de expirarea contractului individual de muncă, în condițiile și temeiurile prevăzute de legislația muncii, precum și în următoarele cazuri:

- a) comiterea încălcărilor financiare;
- b) nerespectarea deontologiei profesionale;
- c) necorespunderea standardelor în vigoare a managementului promovat;
- d) încălcarea drepturilor copiilor, elevilor, angajaților și părinților;
- e) acordarea repetată a calificativului „nesatisfăcător” în urma evaluării instituției, efectuate de către Inspectoratul Școlar Național.

Articolul 50. Numărul de clase și schema de încadrare

(1) Procesul educațional se realizează în clase sau grupe, conform normativelor stabilite de administrația publică locală de nivelul al doilea, în baza standardelor educaționale de stat și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat.

(2) Normativele privind numărul de clase pe ani de studii din instituția de învățământ publică sînt stabilite de administrația publică locală de nivelul al doilea.

(3) Numărul de clase pe ani de studii și numărul de elevi în fiecare clasă în instituțiile de învățământ publice sînt propuse, în fiecare an, de conducerea instituției, în baza capacității de proiect a instituției și a prognozei efectivului de elevi, sînt avizate de Consiliul de administrație și aprobate de organul local de specialitate.

(4) Schema de încadrare include lista posturilor de conducere, didactice, didactice auxiliare și nedidactice din instituția de învățământ și volumul estimativ de muncă (numărul de ore sau de norme) stabilite pentru fiecare post pentru anul de studii respectiv.

(5) Schema de încadrare în instituțiile de învățământ publice este elaborată în fiecare an de către conducerea instituției de învățământ în funcție de numărul

de clase, avizată de Consiliul de administrație al instituției și prezentată pentru aprobare organului local de specialitate pînă la sfîrșitul lunii martie.

(6) Numărul de clase și schema de încadrare pentru instituțiile de învățămînt publice sînt comunicate instituțiilor de învățămînt pînă la sfîrșitul lunii aprilie. Instituțiile de învățămînt sînt obligate să facă public numărul de clase pînă la sfîrșitul lunii mai.

(7) Numărul de clase și schema de încadrare servesc drept bază pentru planificarea instituțională, angajarea de personal, precum și pentru elaborarea bugetului.

Articolul 51. Preluarea managementului instituției de învățămînt în caz de gestionare defectuoasă

(1) În caz de gestionare defectuoasă a instituției publice de învățămînt general, constatată într-un raport de evaluare al Inspectoratului Școlar Național, Ministerul Educației are dreptul să preia de la autoritatea publică respectivă managementul și finanțarea aferentă a instituției în cauză.

(2) Criteriile și procedurile de preluare a managementului, în caz de gestionare defectuoasă a instituției de învățămînt general, sînt stabilite de Ministerul Educației, în conformitate cu standardele educaționale în vigoare.

(3) După preluarea de către Ministerul Educației a managementului instituției publice de învățămînt general, angajatorul va rezilia contractul individual de muncă încheiat cu directorul instituției de învățămînt în cauză.

Capitolul XII. Personalul din învățămîntul general

Articolul 52. Categoriile de personal

(1) Personalul din învățămîntul general este constituit din personal de conducere, personal didactic, personal didactic auxiliar și personal nedidactic.

(2) Personalul de conducere din învățămîntul general este format din director și director-adjunct.

(3) În învățămîntul general, posturile didactice sînt:

a) în educația timpurie –educator, cadru didactic de sprijin, conducător muzical, logoped, psiholog, psihopedagog, metodist;

b) în învățămîntul primar – învățător, profesor, cadru didactic de sprijin, logoped, psiholog, psihopedagog, conducător de cerc;

c) în învățămîntul gimnazial și liceal – profesor, psiholog, psihopedagog, pedagog social, cadru didactic de sprijin, conducător de cerc;

d) în învățămîntul special – educator, învățător, profesor, psiholog, logoped, maestru-instructor, instructor, maestru, psihopedagog, conducător de cerc, metodist.

(4) În structurile de asistență psihopedagogică funcțiile didactice sînt: psihopedagog, psihopedagog special, pedagog, logoped, psiholog.

(5) În instituțiile extrașcolare, posturile didactice sînt: conducător de cerc, maestru instructor, dirijor, maestru de cor, maestru de balet, regizor, acompaniator, conducător artistic, psiholog, metodist.

(6) În instituțiile de arte și sport, posturile didactice sînt: profesor, conducător artistic maestru de balet, maestru de concert, maestru de cor, dirijor, acompaniator, regizor, antrenor-instructor, maistru-instructor, antrenor.

(7) Personalul didactic auxiliar este format din:

- a) bibliotecar școlar;
- b) informatician;
- c) laborant;
- d) instructor extrașcolar;
- e) instructor-animator.

(8) Personalul nedidactic este format din:

- a) secretar;
- b) asistent medical;
- c) kinetoterapeut;
- d) tehnician;
- e) meșter-acordor de instrumente muzicale;
- f) administrator de patrimoniu;
- g) administrator financiar (contabil);
- h) alt personal administrativ gospodăresc, auxiliar și de deservire cu titluri de funcții conform Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova.

Articolul 53. Angajarea personalului didactic

(1) În învățămîntul general, posturile didactice vacante se ocupă prin concurs, organizat la nivelul instituției de învățămînt, conform unei metodologii, elaborate și aprobate de Ministerul Educației. Tinerii specialiști ocupă posturile vacante prin repartizare. La concursul pentru ocuparea unui post didactic poate participa orice candidat care îndeplinește condițiile de eligibilitate prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Angajarea personalului didactic în instituțiile de învățămînt se face prin încheierea unui contract individual de muncă cu directorul instituției, conform legislației în vigoare.

(3) Absolvenții programelor de învățămînt superior de alt profil decît cel pedagogic au dreptul de a profesa în învățămînt numai după ce au urmat programul unui modul psihopedagogic.

Articolul 54. Normarea activității didactice

(1) Activitatea cadrelor didactice din învățămîntul general se realizează într-un interval zilnic de 7 ore, respectiv 35 de ore săptămînal, și include după cum urmează:

- a) activități de predare-învățare-evaluare, de instruire practică, conform planurilor-cadru de învățămînt;
- b) activități de educație și complementare procesului de învățămînt;
- c) activități de consiliere a copiilor, elevilor și părinților în probleme de psihologie-pedagogie;
- d) activități de mentorat;
- e) activități de dirigenție;

f) activități de pregătire pentru realizarea procesului educațional;
 g) activități de elaborare a planurilor individualizate de învățământ și de predare-învățare-evaluare, de instruire practică, conform planurilor de învățământ pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale.

(2) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică în învățământul primar, gimnazial și liceal constituie 18 ore.

(3) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică se reduce, în cazul cadrelor didactice care au calitatea de mentor, în conformitate cu reglementările stabilite de Guvern.

Articolul 55. Grade didactice

Cadrelor didactice din învățământul general li se pot acorda următoarele grade didactice: doi, unu și superior. Procedura de acordare a gradelor didactice se stabilește de Guvern.

Articolul 56. Angajarea personalului didactic auxiliar și nedidactic

Angajarea personalului didactic auxiliar și nedidactic în instituțiile de învățământ se face prin încheierea unui contract individual de muncă cu directorul instituției, conform legislației în vigoare.

Articolul 57. Activitatea de mentorat

(1) În învățământul general este promovată activitatea de mentorat prin care o persoană cu experiență, mentorul, oferă sprijin, ajutor și schimb de experiență și cunoștințe unei alte persoane pentru a-i favoriza dezvoltarea profesională și achiziția de competențe sau cunoștințe.

(2) Cadrul didactic sau managerial poate deveni mentor dacă are o pregătire specială obținută în cadrul formării inițiale sau continue și experiență în domeniul profesat.

(3) Activitatea de mentorat se desfășoară sub următoarele forme:

- a) mentorat de practică;
- b) mentorat de inserție profesională;
- c) mentorat de dezvoltare profesională.

(4) Mentoratul de practică se realizează prin îndrumarea de către un cadru didactic experimentat a studentului stagiar.

(5) Mentoratul de inserție profesională se realizează la locul de muncă și asigură integrarea și dezvoltarea profesională a cadrului didactic debutant.

(6) Mentoratul de dezvoltare profesională se realizează la locul de muncă și asigură dezvoltarea profesională și avansarea în carieră a cadrelor didactice.

TITLUL IV

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL TEHNIC

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 58. Sistemul de învățămînt profesional tehnic

(1) Sistemul de învățămînt profesional tehnic include ansamblul instituțiilor de învățămînt care oferă programe de:

a) formare profesională a muncitorilor calificați, a maiștrilor, tehnicienilor și altor categorii de specialiști, în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor, Nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și meseriilor, precum și nivelurile III, IV și V ale sistemului de învățămînt;

b) recalificare a muncitorilor și specialiștilor în diverse domenii de formare profesională;

c) consolidare a competențelor profesionale ale muncitorilor calificați, în conformitate cu cerințele economiei și ale pieței muncii.

(2) Instituțiile de învățămînt profesional tehnic sînt înființate, reorganizate și lichidate de către Guvern la inițiativa fondatorului.

(3) Organizarea generală a învățămîntului profesional tehnic este reglementată de prezentul Cod și de Regulamentul-cadru, aprobat de Ministerul Educației.

(4) Formarea profesională în instituțiile de învățămînt profesional tehnic se organizează în baza standardelor și curriculumului învățămîntului profesional tehnic.

(5) În învățămîntul profesional tehnic poate fi aplicată la anumite meserii (profesii) și alternativa duală de învățămînt în condițiile stabilite de Ministerul Educației, de comun acord cu alte organe centrale de resort și cu agenții economici interesați.

(6) Învățămîntul profesional dual se organizează în paralel în instituții de învățămînt profesional tehnic și în întreprinderi sau alte unități economice.

(7) Învățămîntul profesional tehnic se poate desfășura și în instituții corecționale sau în penitenciare, prin organizarea de școli profesionale sau programe de formare profesională, arondate instituțiilor de învățămînt secundar profesional care funcționează în raza acestora, cu aprobarea Ministerului Educației și Ministerului Justiției.

(8) Durata și structura anului de studii în învățămîntul profesional tehnic se reglementează prin Planul-cadru de învățămînt aprobat de Ministerul Educației.

Articolul 59. Condițiile de acces

(1) Admiterea în instituțiile de învățămînt profesional tehnic se realizează pe bază de studii gimnaziale sau liceale.

(2) Persoanele cu studii liceale sau echivalente pot fi admise în instituțiile de învățămînt profesional tehnic numai la programe de formare profesională.

(3) Învățământul profesional tehnic se organizează:
 a) cu finanțare de la bugetul de stat;
 b) cu finanțare din taxe de studii sau din alte surse legal constituite ori de către persoanele fizice și juridice interesate.

(4) Instituțiile de învățământ profesional tehnic pot percepe de la candidați taxe de înscriere pentru organizarea și realizarea admiterii, în cuantumul stabilit de Guvern.

(5) Planul de admitere în învățământul profesional tehnic cu finanțare de la bugetul de stat se stabilește de Guvern.

(6) Formarea profesională a persoanelor cu cerințe educaționale speciale se efectuează, conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și meseriilor în învățământul profesional tehnic aprobat prin hotărâre de Guvern, în clasele de meserii din cadrul școlilor speciale și în cadrul învățământului profesional tehnic.

Capitolul II. Organizarea învățământului profesional tehnic

Articolul 60. Structura programelor

(1) Programele de formare profesională din învățământul profesional tehnic se organizează pe trei niveluri:

a) programe de formare profesională de nivel profesional tehnic secundar (nivelul 3 ISCED);

b) programe de formare profesională de nivel profesional tehnic postsecundar (nivelul 4 ISCED);

c) programe de formare profesională postsecundare nonterțiere (nivelul 5 ISCED).

(2) Programele de formare profesională se realizează în instituții de învățământ profesional tehnic publice și private (școli profesionale, colegii și centre de excelență), autorizate provizoriu sau acreditate, în parteneriat cu întreprinderi și organizații, adecvate profilului de instruire.

(3) Învățământul profesional tehnic se organizează și în instituții rezidențiale pentru copiii orfani sau cei rămași fără îngrijire părintească, în instituții de învățământ special, în penitenciare și în instituții medicale.

(4) Învățământul profesional tehnic secundar se organizează cu frecvență.

(5) Învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar se organizează cu frecvență sau cu frecvență redusă.

Articolul 61. Programele de formare profesională tehnică secundară

(1) Programele de formare profesională secundară oferite în învățământul profesional tehnic secundar asigură formarea profesională inițială și secundară pe tot parcursul vieții a muncitorilor calificați, în limitele categoriilor de calificare existente.

(2) Învățământul profesional tehnic secundar are durata de:

a) 3 ani, pentru instruirea în meserii conexe, în baza studiilor gimnaziale;

b) 2 ani, pentru instruirea într-o meserie, în baza studiilor gimnaziale;

c) 1-2 ani, în funcție de complexitatea meseriei, în baza studiilor liceale.

(3) Ca excepție, în cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară într-o meserie cu durata de 1-2 ani, grupele de elevi pot include persoane, care nu au absolvit 9 clase, dar care au atins vârsta de 16 ani, cu acordul Ministerului Educației.

(4) Procesul de instruire se realizează în conformitate cu standardele naționale de referință și standardele de acreditare elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.

(5) Admiterea la programele de formare profesională tehnică secundară se organizează în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(6) Cerințele față de competențele pe care trebuie să le dețină absolvenții programelor de formare profesională tehnică secundară sînt formulate în corespundere cu Cadrul Național al Calificărilor.

(7) Studiile de formare profesională tehnică secundară se finalizează cu susținerea examenului de calificare, la promovarea căruia se eliberează un certificat de calificare și supliment descriptiv al certificatului, conform Europass.

(8) Certificatul de calificare permite încadrarea în câmpul muncii, conform calificării obținute, precum și continuarea studiilor în licee teoretice și/sau în programe de formare profesională tehnică postsecundară, în funcție de nivelul de pregătire obținut anterior în programele educaționale parcurse, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

Articolul 62. Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară

(1) Programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară asigură pregătirea maiștrilor, tehnicienilor, tehnologilor, personalului medical și farmaceutic, altor specialiști în diverse domenii, în conformitate cu nivelele 4 și 5 ale Clasificării Internaționale Standard a Educației.

(2) Programele de formare profesională postsecundară corespund nivelului 4 al Clasificării Internaționale Standard a Educației și au durata de:

a) 4 ani pentru programe integrate, în baza studiilor gimnaziale;

b) 5 ani pentru programe integrate, la profilurile medicină și farmacie, în baza studiilor gimnaziale;

c) 3 ani pentru programe integrate la specialitatea coregrafie, în baza studiilor gimnaziale;

d) 3 ani pentru absolvenții învățământului liceal la forma cu frecvență redusă.

(3) Programele de formare profesională postsecundară nonterțiară corespund nivelului 5 al Clasificării Internaționale Standard a Educației și au durata de 2-3 ani. Admiterea la programele de formare profesională postsecundară nonterțiară se face în baza diplomei de bacalaureat.

(4) Admiterea la programele de formare profesională postsecundară și postsecundară nonterțiară se face în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și meseriilor în învățământul profesional

tehnic și în condițiile stabilite de Ministerul Educației, cu finanțare de la bugetul de stat sau pe bază de contract cu achitarea taxei de studii de către persoane fizice sau juridice.

(5) Procesul de instruire la programele de formare profesională postsecundară și postsecundară nonterțiară se realizează în conformitate cu standardele naționale de referință și standardele de acreditare stabilite de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.

(6) Programele de formare profesională postsecundară se finalizează cu susținerea benevolă a examenului de bacalaureat și obligatorie a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, cu eliberarea diplomei de studii posecundare, care conferă dreptul de încadrare în câmpul muncii conform calificării obținute.

(7) Competențele pe care trebuie să le dețină absolvenții programelor de formare profesională postsecundară sînt formulate în Cadrul Național al Calificărilor.

(8) Instituțiile care oferă programe de formare profesională tehnică secundară și postsecundară pot constitui consorții cu instituții de învățămînt profesional tehnice și/sau superior, în condițiile legii.

Articolul 63. Standardele și Curriculumul în învățămîntul profesional tehnic

(1) Standardele educaționale de stat în învățămîntul profesional tehnic sînt elaborate de Ministerul Educației, coordonate cu autoritățile administrației publice centrale de resort și aprobate de Guvern.

(2) Curriculumul pe module/discipline în învățămîntul profesional tehnic se elaborează de experți în domeniu cu participarea reprezentanților patronatului, pe niveluri de învățămînt (secundar și postsecundar) și pe domenii de formare profesională, în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor, se coordonează cu comitetele sectoriale și se aprobă de Ministerul Educației, prin coordonare cu organele centrale de resort.

(3) Curriculumul în învățămîntul profesional tehnic include:

- a) Planul-cadru de învățămînt și planurile de învățămînt pe meserii și specialități;
- b) curricula pe module/discipline;
- c) ghiduri metodologice de aplicare a curricula.

Articolul 64. Evaluarea calității

(1) Evaluarea calității în învățămîntul profesional tehnic se realizează în baza standardelor naționale de referință și de acreditare și a metodologiei stabilite de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional și aprobate de Guvern.

(2) Evaluarea calității în învățămîntul profesional tehnic vizează:

- a) capacitatea instituțională;
- b) eficiența educațională, inclusiv rezultatele academice;

- c) calitatea programelor de formare profesională;
- d) managementul instituțional al calității;
- e) concordanța dintre evaluarea internă și situația reală.

(3) Evaluarea calității în învățământul profesional tehnic include:

- a) evaluarea programelor de formare profesională;
- b) evaluarea instituțiilor care oferă programe de formare profesională.

(4) Evaluarea externă a calității în învățământul profesional tehnic se realizează de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, care se organizează și funcționează conform prevederilor prezentului Cod, precum și de alte structuri abilitate.

(5) Evaluarea internă a calității în învățământul profesional tehnic se realizează de structuri instituționale interne de asigurare a calității, în baza standardelor de referință și de acreditare elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și a regulamentului propriu.

(6) Evaluarea curriculumului, a procesului educațional și a rezultatelor școlare în învățământul profesional tehnic se reglementează prin metodologia elaborată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobată de Guvern.

(7) Evaluarea personalului didactic din învățământul profesional tehnic face parte din sistemul asigurării calității și se realizează periodic, în conformitate cu actele normative în vigoare.

Articolul 65. Calificările în învățământul profesional tehnic

(1) Calificările în învățământul profesional tehnic se atribuie în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor, elaborat în baza standardelor ocupaționale pentru fiecare nivel al învățământului profesional, în corespundere cu Cadrul European al Calificărilor și necesitatea de calificări pe piața muncii.

(2) Cadrul Național al Calificărilor este elaborat de Ministerul Educației, de comun acord cu ministerele de resort, comitetele sectoriale, instituțiile de învățământ profesional tehnic, agenții economici și alți parteneri sociali și se aprobă de Guvern.

(3) Nivelurile de calificare delimitează parametrii cantitativi și calitativi ai competențelor profesionale pe care trebuie să le dețină absolventul, pentru a putea exercita meseria (profesia), specialitatea obținută, în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor.

(4) În instituțiile de învățământ profesional tehnic pot fi obținute categoriile de calificare în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor și cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și al meseriilor, aprobate de Guvern.

(5) Examenul de calificare, de certificare a competențelor dobândite în context nonformal și informal și/sau susținerea tezei sau proiectului de diplomă se desfășoară conform criteriilor stabilite de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, în colaborare cu Ministerul Educației și cu organele centrale de resort.

(6) Calificările acordate de instituțiile de învățământ profesional tehnic se introduc în Registrul Național al Calificărilor în Învățământul Profesional, elaborat de Ministerul Educației, în colaborare cu organele centrale de resort.

(7) Modulele/disciplinele din programele de formare profesională, în baza cărora se atribuie calificările profesionale, pot fi exprimate în credite conform Sistemului European de Credite Transferabile de studii prin acorduri încheiate între instituțiile ofertante de programe de formare profesională.

Articolul 66. Stagiile de practică și relațiile cu piața muncii

(1) Stagiile de practică ale elevilor/studentilor, de organizarea cărora sînt responsabile instituțiile de învățământ profesional tehnic, se desfășoară în atelierele, laboratoarele și gospodăriile instituției de învățământ respective, în întreprinderi, instituții și alte organizații interesate să funcționeze ca bază de practică.

(2) Agenții economici pot oferi locuri pentru stagii de practică elevilor/studentilor instituțiilor de învățământ profesional tehnic, în conformitate cu acordurile sau contractele încheiate cu instituțiile de învățământ.

(3) Parteneriatul dintre instituțiile de învățământ profesional tehnic și mediul economic se realizează prin:

- a) repartizarea absolvenților în câmpul muncii;
- b) oferirea de locuri pentru stagiile de practică;
- c) organizarea învățământului dual;
- d) organizarea târgurilor locurilor de muncă;

e) angajarea reprezentanților de înaltă calificare din mediul profesional în activitatea de elaborare a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și al meseriilor în învățământul profesional tehnic și a Clasificatorului ocupațiilor și a standardelor ocupaționale;

- f) alte activități și acțiuni legale.

(4) Domeniile de formare profesională, pentru care se constituie comitete sectoriale, precum și componența nominală a acestora, sînt propuse de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei prin coordonare cu organele centrale de resort, și sînt aprobate de Guvern. Condițiile de constituire și funcționare a comitetelor sectoriale se stabilesc de Guvern.

(5) Autoritățile publice, instituțiile publice și întreprinderile de stat sînt obligate să ofere anual locuri pentru stagii de practică în proporție de cel puțin 10% din efectivul de personal.

Articolul 67. Norma didactică

(1) Norma didactică include:

- a) activitatea de predare-învățare-evaluare și de instruire practică, conform planurilor de învățământ și curriculumului modular și pe discipline;
- b) activitatea metodică-științifică;
- c) activitatea complementară educațională și de îndrumare;
- d) alte activități prevăzute de regulamentele instituționale.

(2) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică în învățământul profesional tehnic constituie 18 ore.

(3) Norma didactică de predare-învățare-evaluare și instruire practică se diferențiază în funcție de nivelul de învățământ, profilul și specialitatea, planul de învățământ, în modul stabilit de Ministerul Educației.

Capitolul III. Gestionarea învățământului profesional tehnic

Articolul 68. Administrarea învățământului profesional tehnic

(1) Instituțiile de învățământ profesional tehnic sînt subordonate Ministerului Educației și organelor centrale de resort.

(2) Instituțiile de învățământ profesional tehnic funcționează în baza unui regulament propriu, elaborat în conformitate cu Regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educației.

(3) Directorii instituțiilor de învățământ profesional tehnic publice se selectează prin concurs, organizat de Ministerul Educației sau de ministerele de resort, și se numesc în funcție pe un termen de 5 ani, aceeași persoană avînd dreptul la cel mult două mandate consecutive, conform Regulamentului elaborat și aprobat de Ministerul Educației

(4) Directorul instituției de învățământ profesional tehnic poate fi eliberat înainte de expirarea contractului individual de muncă în condițiile și temeiurile prevăzute de legislația muncii, precum și în următoarele cazuri:

- a) încălcări financiare;
- b) nerespectarea deontologiei profesionale;
- c) necorespunderea standardelor în vigoare a managementului promovat;
- d) încălcarea drepturilor elevilor, angajaților și părinților;
- e) evaluării negative a mai mult de 30% din programele de studii, fapt constatat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.

(5) Organele administrative și consultative ale instituțiilor de învățământ profesional tehnic sînt: Consiliul de administrație, Consiliul profesoral și Consiliul metodic-științific al instituției de învățământ respective.

(6) Atribuțiile organelor administrative și consultative sînt stabilite în actele normative elaborate de Ministerul Educației și în regulamentele instituțiilor de învățământ profesional tehnic.

(7) Consiliul profesoral, condus de director, este organul colectiv de conducere al instituției de învățământ profesional tehnic.

(8) Directorul instituției de învățământ profesional tehnic prezintă anual Ministerului Educației și ministerelor de resort raportul de activitate, aprobat de Consiliul profesoral, care este dat publicității pe pagina web a instituției.

Capitolul IV. Personalul din învățământul profesional tehnic

Articolul 69. Categoriile de personal

(1) Personalul se constituie din următoarele categorii:

- a) personal de conducere;
- b) personal didactic;
- c) personal didactic auxiliar;
- d) personal nedidactic, constituit din personal administrativ gospodăresc, auxiliar și de deservire.

(2) Structura și numărul posturilor pentru fiecare categorie de personal se stabilesc prin statele de personal, aprobate de angajator.

Articolul 70. Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar

(1) Funcțiile de conducere sînt: director, director-adjunct, șef de secție.

(2) Personalul didactic este format din cadre didactice (profesor, maestru-instructor), metodist, psiholog, psihopedagog, pedagog social în căminele pentru elevi, maestru de concert, conducător de cerc, dirijor de cor, dirijor de orchestră.

(3) Personalul didactic auxiliar este format din bibliotecar și laborant.

(4) Angajarea personalului de conducere și a personalului didactic se face prin concurs, organizat în conformitate cu normele stabilite de Ministerul Educației.

(5) Cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic li se pot acorda următoarele grade didactice: doi, unu și superior. Procedura de acordare a gradelor didactice se stabilește de Guvern.

Articolul 71. Formarea personalului didactic din învățământul profesional tehnic

(1) Formarea inițială a profesorilor, metodiștilor, psihologilor și psihopedagogilor pentru învățământul profesional tehnic se realizează în instituțiile de învățământ superior, iar a profesorilor de discipline de specialitate și pedagogilor sociali din căminele pentru elevi – în instituțiile de învățământ profesional postsecundar nonterțiar și superior în cadrul programelor de profil.

(2) În posturile de maestru-instructor și conducător de cerc pot fi angajate persoane cu calificare și experiență profesională în domeniu, indiferent de nivelul formării inițiale.

(3) Specialiștii proveniți din sectorul economic sau artistic vor urma un modul de pregătire psihopedagogică, pentru a obține dreptul de a profesa în calitate de cadru didactic.

TITLUL V ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 72. Misiunea învățămîntului superior

(1) Învățămîntul superior este un factor cheie pentru dezvoltarea culturală, economică și socială a societății bazate tot mai mult pe cunoaștere și un promotor al drepturilor omului, dezvoltării durabile, democrației, păcii și justiției.

(2) Învățămîntul superior are drept misiune:

a) crearea, păstrarea și diseminarea cunoașterii, la cel mai înalt nivel de excelență;

b) formarea de specialiști de înaltă calificare competitivi pe piața muncii națională și internațională;

c) crearea oportunităților de formare profesională pe parcursul întregii vieți;

d) păstrarea, dezvoltarea și promovarea valorilor naționale cultural-istorice, în contextul diversității culturale.

Articolul 73. Structura generală a învățămîntului superior

(1) Învățămîntul superior se realizează în două filiere: academică și profesională avansată.

(2) Învățămîntul superior este structurat pe trei cicluri:

a) ciclul I – studii superioare de Licență (nivelul 6 ISCED);

b) ciclul II – studii superioare de Master (nivelul 7 ISCED);

c) ciclul III – studii superioare de Doctorat (nivelul 8 ISCED).

(3) În cadrul studiilor de doctorat și postdoctorat se realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare.

Articolul 74. Organizarea învățămîntului superior

(1) Formarea profesională în instituțiile de învățămînt superior se realizează prin programe corespunzătoare de studii.

(2) Programele de studii superioare includ activități educaționale și de cercetare sau creație artistică, care asigură formarea într-un domeniu academic sau profesional avansat, în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.

(3) Organizarea programelor de studii este de competența instituțiilor de învățămînt superior în condițiile prezentului Cod.

(4) Programele de studii se diferențiază în funcție de:

a) ciclul de învățămînt superior;

b) domeniul de formare profesională;

c) forma de organizare a învățămîntului superior.

Articolul 75. Forme de organizare a învățămîntului superior

Studiile superioare de licență, master și doctorat se organizează în următoarele forme:

- a) cu frecvență;
- b) cu frecvență redusă;
- c) la distanță.

Articolul 76. Autonomia universitară

(1) Instituțiile de învățămînt superior dispun de statut de autonomie universitară.

(2) Autonomia universitară constă în dreptul comunității universitare de a se organiza și a se autogestiona (domeniile conducerii, structurării și funcționării instituției), de a-și exercita libertățile academice fără nici un fel de ingerințe ideologice, politice sau religioase, de a-și asuma un ansamblu de competențe și obligații în concordanță cu politicile și strategiile naționale ale dezvoltării învățămîntului superior.

(3) Autonomia universitară vizează domeniile conducerii, structurării și funcționării instituției, activității didactice și de cercetare științifică, administrării și finanțării și se realizează, în principal, în:

- a) organizarea, desfășurarea și perfecționarea procesului de învățămînt și de cercetare științifică;
- b) stabilirea specializărilor;
- c) elaborarea planurilor de studii și a programelor analitice în conformitate cu standardele educaționale de stat;
- d) organizarea admiterii candidaților la studii, ținînd cont de criteriile specifice profilului instituției de învățămînt superior;
- e) selectarea și promovarea personalului didactic, științifico-didactic și științific, precum și a celorlalte categorii de personal din instituția de învățămînt;
- f) stabilirea criteriilor de evaluare a activității didactice și științifice;
- g) acordarea de titluri didactice;
- h) eligibilitatea tuturor organelor de conducere, prin vot secret;
- i) rezolvarea problemelor sociale ale studenților și personalului;
- j) asigurarea ordinii și disciplinei în spațiul universitar;
- k) găsirea surselor suplimentare de venituri;
- l) stabilirea relațiilor de colaborare cu diverse instituții de învățămînt și științifice, centre și organizații din țară și din străinătate.

(4) În plan financiar, autonomia universitară se realizează prin:

- a) administrarea resurselor financiare prin conturi bancare, inclusiv a transferurilor din bugetul de stat;
- b) administrarea resurselor financiare prin conturi bancare, inclusiv a transferurilor din bugetul de stat;
- c) utilizarea resurselor disponibile pentru desfășurarea activității statutare, conform propriilor decizii;

d) acumularea veniturilor proprii din taxe, servicii acordate, lucrări executate și din alte activități specifice, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern;

e) administrarea bunurilor proprietate a instituției și asigurarea condițiilor optime de dezvoltare a bazei materiale a instituției;

f) utilizarea bunurilor proprietate a instituției și a drepturilor aferente pentru realizarea scopurilor statutare ale instituției de învățământ superior.

(5) Instituțiile de învățământ în domeniile militarei, al securității și ordinii publice dispun de autonomie universitară în limitele reglementate de cadrul normativ al acestor autorități.

Articolul 77. Condiții de acces

(1) Cetățenilor Republicii Moldova li se asigură accesul în învățământul superior:

a) pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat, în limitele stabilite anual de Guvern;

b) pe locuri cu taxă de studii achitată de persoane fizice sau juridice;

c) pe locuri cu finanțare mixtă.

(2) Cetățenii Republicii Moldova pot beneficia o singură dată de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat, în fiecare ciclu al învățământului superior.

(3) Cu titlu de excepție, pot beneficia repetat de dreptul de acces în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat persoanele care:

a) au pierdut capacitatea de muncă, în condițiile prevăzute de Codul muncii, la profesarea în specialitatea (profesia) obținută anterior;

b) suferă de o boală profesională și/sau dizabilitate;

c) optează pentru programe speciale lansate pe piața muncii de Guvern.

Articolul 78. Nomenclatorul domeniilor de formare profesională

(1) Studiile superioare se reglementează prin Nomenclatorul domeniilor de formare profesională în învățământul superior.

(2) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională este parte componentă a Standardelor de stat, determină domeniile, specialitățile/specializările, în baza cărora se realizează formarea profesională în învățământul superior.

(3) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională se aprobă de Guvern la propunerea Ministerului Educației, în comun cu ministerele de resort.

Articolul 79. Categoriile și tipurile instituțiilor

(1) Învățământul superior este organizat în universități, academii de studii, institute, școli de înalte studii și altele asemenea (în continuare – instituții de învățământ superior sau universități).

(2) Instituțiile de învățământ superior sînt înființate, reorganizate și lichidate de către Guvern la inițiativa fondatorului.

(3) În funcție de programele de studii superioare oferite, instituțiilor de învățământ superior li se atribuie una din următoarele trei categorii:

- a) categoria A;
- b) categoria B;
- c) categoria C.

(4) Instituția de învățământ superior este de categoria A, dacă:

- a) realizează studii universitare în unul sau mai multe domenii de formare profesională;
- b) desfășoară activități de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creație artistică;
- c) oferă programe de studii universitare de licență, master și doctorat.

(5) Instituția de învățământ superior este de categoria B, dacă:

- a) realizează studii superioare în unul sau mai multe domenii de formare profesională;
- b) desfășoară activități de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creație artistică;
- c) oferă programe de studii superioare de licență și master.

(6) Instituția de învățământ superior este de categoria C, dacă:

- a) realizează studii superioare într-un domeniu de formare profesională;
- b) desfășoară activități de cercetare sau de creație artistică;
- c) oferă programe de studii superioare de licență.

(7) Categoria instituției de învățământ superior este atribuită în urma procesului de evaluare externă a calității în vederea acreditării programelor de studii și instituționale și se aprobă prin hotărâre de Guvern.

(8) Instituțiilor nou-înființate li se atribuie categoria C, pînă la acreditarea instituțională.

(9) Filialelor înființate în Republica Moldova ale instituțiilor de învățământ superior acreditate în alte state, li se atribuie categoria corespunzătoare a instituției de învățământ superior din țara de origine, cu condiția ca instituția de evaluare externă a calității care a acordat acreditarea să fie inclusă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR).

(10) Instituțiile de învățământ superior pot desfășura activități antreprenoriale și de transfer tehnologic, în condițiile stabilite de Guvern.

Articolul 80. Evaluarea instituțiilor

(1) Instituțiile de învățământ superior sînt supuse evaluării externe a calității, o dată la cinci ani, în conformitate cu metodologia și criteriile elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.

(2) Evaluarea externă a instituțiilor de învățământ superior este luată în calcul la:

- a) ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior pe categorii în cadrul procedurii de acreditare;

b) autorizarea de funcționare provizorie, acreditarea și reacreditarea periodică a instituțiilor de învățământ superior, precum și la ierarhizarea programelor de studii.

(3) Ierarhizarea instituțiilor de învățământ superior se efectuează în baza metodologiei elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.

(4) În funcție de categoria instituției de învățământ superior și ierarhia programelor de studii se stabilește:

a) numărul de locuri cu finanțare de la bugetul de stat acordate instituției de învățământ superior;

b) bugetul alocat instituției de învățământ superior pentru activități de cercetare, dezvoltare și inovare;

c) alte norme în condițiile legii.

(5) Structura internă a instituției de învățământ superior se stabilește în conformitate cu misiunea și obiectivele asumate prin Carta Universitară.

Articolul 81. Filiale și consorții

(1) În scopul asigurării calității, sporirii eficienței, asigurării vizibilității internaționale și concentrării resurselor disponibile, instituțiile de învățământ superior, în condițiile stabilite de legislația în vigoare:

a) se pot asocia în consorții cu alte instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare;

b) pot obține statutul de filială a altor instituții de învățământ superior din țară sau de peste hotare;

c) pot fuziona cu alte instituții de învățământ formînd o singură instituție de învățământ cu statut de persoană juridică.

(2) Instituțiile de învățământ superior se pot asocia în consorții și cu organizații de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creație artistică, în baza unui contract de parteneriat, conform legislației în vigoare.

Articolul 82. Admiterea în învățământul superior

(1) Admiterea în învățământul superior se organizează numai în programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu, în condițiile legii.

(2) Planul de admitere în învățământul superior cu finanțare de la bugetul de stat se aprobă de Guvern.

(3) Admiterea în fiecare ciclu de studii superioare se organizează prin concurs, în baza metodologiei proprii a instituției de învățământ superior, în limita capacității de școlarizare stabilită prin acreditare sau autorizare provizorie. Criteriile de organizare a concursului de admitere se stabilesc prin Regulamentul-cadru de organizare a admiterii în învățământul superior, elaborat de Ministerul Educației.

(4) Admiterea în programele de studii superioare se organizează în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională în învățământul superior, aprobat de Guvern.

(5) Instituțiile de învățământ superior pot percepe de la candidați, în condițiile legii, taxe de înscriere la concursul de admitere, în cuantumul stabilit de instituția de învățământ în baza unei metodologii proprii, publicate pe pagina web a instituției.

(6) Metodologia de admitere în instituția de învățământ superior se face publică pe pagina web a instituției și se afișează în sediul instituției, cu șase luni înainte de începerea admiterii.

(7) Monitorizarea admiterii în învățământul superior este realizată de Ministerul Educației.

Articolul 83. Contractul de studii

(1) Contractul de studii reglementează raporturile studentului cu instituția de învățământ superior sub aspect academic, financiar, social și altele specifice instituției de învățământ superior.

(2) Contractul de studii cuprinde obiectul contractului, drepturile și obligațiile părților, taxa pentru întreg ciclul de studii, precum și alte reglementări prevăzute de legislație.

Articolul 84. Durata anului universitar

(1) În învățământul superior, ciclul I – studii superioare de licență, anul academic este constituit din două semestre relativ egale, care includ două sesiuni de examene, stagiile de practică și două vacanțe.

(2) Durata unui semestru constituie în medie 15 săptămâni de contact direct cu studenții.

(3) Perioada și durata sesiunilor de examene, precum și a vacanțelor se stabilește de instituția de învățământ superior.

(4) Calendarul academic este stabilit prin decizia Senatului instituției de învățământ superior.

Articolul 85. Sistemul de credite de studii transferabile

(1) În sistemul de învățământ superior se aplică Sistemul European de Credite Transferabile de Studii (ECTS).

(2) Creditele de studii transferabile măsoară cantitatea de muncă pretinsă studentului în cadrul unui curs/disciplină academică pe parcursul unei unități de timp, pentru a atinge nivelul minim al obiectivelor și finalităților de învățare programate, după cum urmează:

a) unui semestru academic îi corespund 30 de credite de studii transferabile;

b) unui an academic îi corespund 60 de credite de studii transferabile.

(3) Instituțiile de învățământ superior pot accepta transferul a cel mult 30 de credite de studii transferabile, acumulate în învățământul postsecundar profesional nonterțiar, în baza cadrului normativ în vigoare.

(4) Metodologia de aplicare a sistemului de credite de studii transferabile este elaborată și aprobată de Ministerul Educației.

Capitolul II. Organizarea programelor de studii în învățământul superior

Articolul 86. Ciclul I al învățământului superior – studii superioare de licență

(1) Admiterea în ciclul I al învățământului superior – studii superioare de licență, se organizează pe bază de concurs de către instituția de învățământ superior la programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu.

(2) La concursul de admitere în ciclul I pot participa deținătorii diplomei de bacalaureat sau actului echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată cu recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.

(3) Studiile superioare de licență corespund unui număr de 180-240 de credite de studii transferabile, câte 30 de credite pentru fiecare semestru.

(4) Durata studiilor la ciclul I și numărul corespunzător de credite transferabile atribuit unui program de formare universitară (domeniu, specialitate) se stabilesc de Ministerul Educației, ținând seama de:

- a) Cadrul național al calificărilor în învățământul superior;
- b) cadrul ocupațional și competențele necesare pentru profesarea calificării obținute;
- c) specificul domeniului de formare profesională.

(5) Forma de evaluare finală a studiilor superioare de licență se stabilește de Senatul instituției de învățământ superior.

(6) Studiile superioare de licență se finalizează cu susținerea examenului și/sau tezei (proiectului) de licență și eliberarea Diplomei de studii superioare de Licență.

(7) Diploma de studii superioare de Licență este însoțită de Suplimentul la Diplomă, redactat în limba română și în limba engleză.

(8) În cadrul studiilor superioare de licență, studentul poate obține credite suplimentare în proporție de cel mult 10% din numărul total de credite alocate programului de studii urmat. Creditele suplimentare acumulate la diverse discipline conexe se specifică în Suplimentul la Diplomă.

Articolul 87. Ciclul II al învățământului superior – studii superioare de master

(1) Admiterea în ciclul II al învățământului superior – studii superioare de master, se organizează pe bază de concurs de către instituția de învățământ superior acreditată pentru programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și regulamentul instituțional. Data începerii anului universitar în ciclul II – studii superioare de master, este stabilită de Senatul universitar.

(2) La concursul de admitere în ciclul II al învățământului superior pot participa deținătorii Diplomei de studii superioare de Licență sau ai unui act

echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată cu recunoașterea și echivalarea calificărilor și actelor de studii.

(3) Studiile superioare de master corespund unui număr total de 90-120 de credite de studii transferabile, respectiv 30 de credite pentru un semestru de studii.

(4) În cazul înscrierii în ciclul II al învățământului superior la un program de studii diferit de domeniul absolvit la ciclul I al învățământului superior, candidații urmează să acumuleze 30 de credite de studii transferabile la disciplinele fundamentale și de specialitate aferente domeniului de studii pentru care optează – minimul curricular inițial necesar.

(5) Minimul curricular inițial necesar pentru continuarea studiilor superioare în ciclul de master la alt domeniu de formare universitară, poate fi obținut în perioada studiilor de licență.

(6) În ciclul I și ciclul II al învățământului superior trebuie să fie acumulate cel puțin 300 de credite de studii transferabile.

(7) Planul de admitere în programele de studii universitare de master se stabilește de Senatul instituției de învățământ superior, în funcție de capacitatea de școlarizare, stabilită în urma acreditării sau autorizării provizorii a programelor respective.

(8) În ciclul II al învățământului superior – studii superioare de master, activitățile didactice sînt susținute de cadre didactice cu titlu științific sau cu titlu onorific, în cazul învățământului artistic sau sportiv.

(9) Studiile superioare de master se finalizează cu susținerea publică a tezei (proiectului) de master și eliberarea Diplomei de studii superioare de Master. Tezele (proiectele) de master se dau publicității pe pagina web a instituției de învățământ superior.

(10) Diploma de studii superioare de Master este însoțită de Suplimentul la Diplomă redactat în limba română și limba engleză.

(11) Diploma de studii superioare de Master atestă faptul că titularul a obținut competențe academice și/sau profesionale specifice, inclusiv competențe manageriale, de cercetare, dezvoltare și inovare.

(12) Instituțiile de învățământ superior pot iniția programe de studii superioare de master, cu respectarea cerințelor de acreditare, la solicitarea instituțiilor /organizațiilor publice sau private interesate, cu condiția ca acestea să asigure finanțarea programelor corespunzătoare din surse proprii.

(13) În ciclul II, studii superioare de master, se oferă:

a) programe de aprofundare, care asigură dezvoltarea competențelor într-o specializare din domeniul studiat la ciclul I;

b) programe interdisciplinare sau pluridisciplinare, care asigură dezvoltarea unor competențe transversale specifice în două sau mai multe domenii de formare universitară;

c) programe complementare, care completează competențele obținute în cadrul studiilor superioare de licență, în vederea extinderii ariei de inserție profesională în câmpul muncii.

(14) Programele de studii superioare de master trebuie să conțină și o componentă de cercetare științifică sau creație artistică, în corespundere cu specificul programului de studii urmat.

Articolul 88. Studiile superioare integrate

(1) În ciclul I și ciclul II, pot fi organizate studii superioare integrate în domeniile, reglementate prin norme de drept internațional: medicină și farmacie; medicină veterinară; arhitectură.

(2) Admiterea la studii superioare integrate se realizează concomitent și în condiții similare cu admiterea la ciclul I – studii superioare de licență, în limita locurilor prevăzute în Planul de înmatriculare, aprobat de Guvern.

(3) În învățământul superior integrat, durata cumulată a ciclurilor I și II va corespunde unui număr de cel puțin 300 de credite de studii transferabile.

(4) Studiile superioare integrate se finalizează cu susținerea examenului/lucrării de absolvire, eliberarea diplomei echivalente cu diploma de studii superioare de master.

Articolul 89. Programe comune de studii superioare

(1) Programul comun de studii superioare este o formă de colaborare dintre două sau mai multe instituții responsabile în comun de:

- a) elaborarea și aprobarea programului de licență/ master/ doctorat;
- b) organizarea admiterii;
- c) supervizarea academică, conferirea calificării și asigurarea calității.

(2) Cooperarea, de regulă, este organizată în forma unui consorțiu de instituții de învățământ superior și/sau alte instituții și organizații.

(3) Calificarea comună poate fi conferită și diploma comună emisă în una din următoarele formule:

a) o diplomă comună suplimentar la una sau mai multe diplome naționale;

b) o diplomă mixtă emisă de către instituțiile care oferă programul comun de studiu fără eliberarea diplomei naționale;

c) una sau mai multe diplome naționale eliberate oficial și un certificat pentru atestarea calificării acordate în comun.

(4) Diplomele/certIFICATELE comune se perfectează în limbile de comunicare stabilite în cadrul parteneriatului și în limba engleză.

(5) Un program comun presupune că:

a) instituțiile membre ale consorțiului sînt autorizate sau acreditate în țara de origine;

b) fiecare membru al consorțiului dispune de autorizare din partea autorităților naționale abilitate în acest scop pentru organizarea programului comun;

c) studenții din fiecare instituție participantă la programul comun realizează o perioadă de studiu în instituțiile partenere, dar nu neapărat în toate instituțiile consorțiului;

d) perioada de mobilitate academică a studenților la instituțiile partenere din cadrul consorțiului trebuie să constituie o parte substanțială a programului;

e) perioadele de studiu și examenele promovate la instituțiile partenere sînt recunoscute deplin și în mod automat, în condițiile legii;

f) cadrele didactice din instituțiile participante la consorțiu vor contribui în comun și în mod egal la realizarea programului de studiu.

(6) Procedura de autorizare a programelor comune de studii superioare va fi stabilită de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional.

(7) Cotutela este un acord privind supervizarea/îndrumarea în comun a unui student al programului de masterat sau de doctorat de către doi conducători științifici, din care cel puțin unul este din Republica Moldova. Acordul de cotutelă se semnează între instituțiile care organizează programul de studii superioare în cotutelă, studentul semnînd contractul de studii cu ambele instituții.

Articolul 90. Specialitățile duble

(1) În cadrul studiilor superioare de licență pot fi pregătiți specialiști la specialități duble numai în domeniul științelor educației și al militariei.

(2) Durata studiilor la specialitățile duble la ciclul I – studii superioare de licență pentru domeniul Științe ale educației este mai mare cu un an.

(3) Studiile superioare în programele cu specialitate dublă se finalizează cu eliberarea unei singure diplome universitare în două specialități și acordarea unui singur titlu universitar.

Articolul 91. Ciclul III – studii superioare de doctorat

(1) Programele de studii superioare de doctorat se organizează în școli doctorale și se finanțează prin mecanisme distincte. Școlile doctorale se organizează în cadrul instituțiilor de învățămînt superior, organizațiilor din sfera cercetării și inovării, precum și în cadrul consorțiilor sau parteneriatelor naționale și internaționale.

(2) Școlile doctorale sînt structuri organizatorice și administrative, constituite de instituțiile organizatoare de programe de studii de doctorat într-un anumit domeniu sau în domenii interdisciplinare.

(3) Școlile doctorale gestionează bugetul alocat programelor de doctorat și sînt supuse evaluării externe periodice în vederea asigurării calității, conform prevederilor legale. Fondurile alocate programelor doctorale nu pot fi folosite în alte scopuri.

(4) Programelor de studii superioare de doctorat le sînt atribuitele 180 de credite de studii transferabile.

(5) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de doctorat de două tipuri:

a) doctorat științific, care are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, recunoscută pe plan internațional. Doctoratul științific constituie o precondiție pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățămîntul superior și cercetare;

b) doctorat profesional, în domeniile artelor sau sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaștere originală în baza aplicării metodei științifice și a reflecției sistematice, asupra unor creații artistice sau asupra unor performanțe sportive de înalt nivel național și internațional. Doctoratul profesional poate satisface precondiția pentru dezvoltarea carierei profesionale în învățământul superior și în cercetare în domeniile artelor și sportului.

(6) Ministerul Educației propune Guvernului spre aprobare acordarea sau, după caz, retragerea dreptului de organizare a studiilor superioare de doctorat instituțiilor de învățământ superior și a celor din sfera de cercetare și inovare, în baza rezultatelor evaluării externe a acestora.

(7) Admiterea în ciclul III al învățământului superior – studii superioare de doctorat, se organizează de instituțiile de învățământ superior sau de instituțiile/organizațiile din sfera de cercetare-inovare, în programe de doctorat acreditate sau autorizate provizoriu, în conformitate cu legislația din domeniul educației.

(8) La concursul de admitere la studii superioare de doctorat pot participa candidații deținători ai diplomei de studii superioare de master sau ai actului de studii echivalent, recunoscut de structura abilitată cu recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor.

(9) Studiile superioare de doctorat pot fi organizate cu frecvență sau cu frecvență redusă.

(10) Planul de înmatriculare la studii superioare de doctorat cu finanțare de la bugetul de stat se aprobă de Guvern.

(11) În calitate de conducător de doctorat poate fi desemnată persoana care deține titlul de profesor universitar, conferențiar universitar sau de cercetător științific principal, cercetător științific coordonator, cercetător științific superior cu titlu științific.

(12) Studiile superioare de doctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctorat, conferirea titlului de Doctor (în domeniul respectiv) și eliberarea Diplomei de Doctor de către instituția organizatoare a programului de doctorat, în urma confirmării de către autoritatea națională abilitată cu confirmarea titlurilor științifice.

(13) În cazul finalizării studiilor de doctorat fără susținerea publică a tezei de doctorat, se eliberează un Certificat care atestă frecventarea studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv, ceea ce constituie experiență profesională în cercetare științifică.

(14) Diploma de Doctor conferă dreptul de a profesa în domeniul științelor/ artei/sportului, precum și de a ocupa posturi în instituții de învățământ superior, organizații din sfera cercetării și inovării, dar și în alte instituții și organizații din economia națională.

(15) Diploma de Doctor conferă și dreptul de înscriere în programe de postdoctorat.

(16) Regulamentul de organizare și de desfășurare a programelor de doctorat și de postdoctorat este elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern.

Articolul 92. Programele de postdoctorat

(1) Programele de postdoctorat se organizează în scopul realizării de cercetări științifice fundamentale și aplicative avansate.

(2) Programele de postdoctorat sînt destinate persoanelor cu diplomă de doctor în științe și au durata de cel mult 3 ani.

(3) Programele de postdoctorat sînt organizate în cadrul instituțiilor care realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare.

(4) Programele postdoctorale se finanțează prin concurs de proiecte, organizat de instituții publice și private; din surse externe, granturi, burse, precum și din fonduri speciale ale instituțiilor de învățămînt superior și ale organizațiilor din sfera științei și inovării, în condițiile legii.

(5) Pe durata realizării programului postdoctoral, postdoctorandul se poate încadra, prin cumul, în funcții de cercetător științific în instituții de învățămînt superior sau în organizații din sfera științei și inovării în conformitate cu prevederile legislației în domeniul muncii.

(6) Programele postdoctorale se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctor habilitat. Titlul de Doctor habilitat se conferă de către instituția care a organizat programul de postdoctorat. Confirmarea titlului și eliberarea diplomei se realizează de către autoritatea națională abilitată cu confirmarea titlurilor științifice.

Articolul 93. Standardele în învățămîntul superior

(1) Învățămîntul superior se organizează și se desfășoară în baza standardelor de conținut, standardelor de competențe, standardelor naționale de referință și standardelor de acreditare.

(2) Standardele de conținut și standardele de competențe se elaborează de Ministerul Educației pe domenii de formare academică și profesională și se aprobă de Guvern.

(3) Standardele naționale de referință și standardele de acreditare se elaborează pe domenii de formare academică și profesională de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional, se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Guvern.

Articolul 94. Cadrul Național al Calificărilor

(1) Cadrul Național al Calificărilor în învățămîntul superior asigură transparența învățămîntului superior, mobilitatea academică a studenților și recunoașterea diplomelor la nivel internațional.

(2) Cadrul Național al Calificărilor în învățămîntul superior include:

a) descrierea domeniului de formare academică și profesională avansată (sau superioară);

b) titlurile universitare (calificările) și ocupațiile;

c) finalitățile de studiu și competențele – descriptorii de nivel pe cicluri de studii superioare;

d) volumul de muncă pretins fiecărui ciclu exprimat în credite de studii transferabile;

e) metodele de învățare, predare și evaluare;

f) procedurile de asigurare a calității în învățământul superior.

(3) Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior se elaborează pentru fiecare ciclu de studii și domeniu de formare academică și profesională superioară, în corespundere cu Cadrul European al Calificărilor și necesarul de calificări pe piața muncii autohtonă și europeană.

(4) Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior este elaborat de Ministerul Educației, în colaborare cu organele centrale de specialitate de resort, instituțiile de învățământ superior, agenții economici, alți parteneri sociali, și se aprobă de Guvern.

(5) Calificările acordate în învățământul superior se introduc în Registrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior administrat de Ministerul Educației.

Articolul 95. Curriculumul în învățământul superior

(1) Curriculumul în instituțiile de învățământ superior este elaborat în conformitate cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor pentru domeniul și ciclul respectiv al învățământului superior și aprobat de Senatul instituției de învățământ superior.

(2) Concordanța între curriculumul oferit de instituția de învățământ superior și calificarea acordată în urma absolvirii unui program de studii superioare este un criteriu obligatoriu de evaluare a calității instituției de învățământ superior.

Articolul 96. Evaluarea în învățământul superior

(1) Evaluarea externă a procesului educațional în învățământul superior se efectuează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.

(2) Evaluarea internă a procesului educațional se realizează de structurile instituționale de asigurare a calității, în baza unui regulament instituțional.

(3) Rezultatele academice ale studenților se evaluează:

a) pe parcursul semestrului;

b) la sfârșitul semestrului;

c) la finalizarea programului de studiu în cadrul fiecărui ciclu de învățământ superior.

(4) Forma de evaluare la finalizarea programului de studii în învățământul superior se stabilește prin decizia Senatului instituției de învățământ.

Articolul 97. Stagiile de practică

(1) Stagiile de practică ale studenților reprezintă una dintre formele obligatorii de formare a specialiștilor de înaltă calificare.

(2) Stagiile de practică se organizează de instituțiile de învățământ superior și se realizează în cadrul instituțiilor, organizațiilor, companiilor, societăților și al altor structuri, conform unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educației.

(3) Structurile care oferă instituțiilor de învățământ superior locuri pentru stagii de practică ale studenților pot beneficia, din partea acestora, de:

a) prioritate în selectarea de absolvenți pentru încadrare în propria structură;

b) parteneriat în organizarea de incubatoare, laboratoare științifice, proiecte comune și altele asemenea;

c) formare continuă a personalului în instituția de învățământ superior;

d) transfer tehnologic și schimb de experiență.

(4) Stagiile de practică se efectuează pe bază de contract, încheiat de instituția de învățământ superior și/sau studenți cu structurile ofertante de locuri de practică.

(5) Structurile care oferă locuri pentru stagiile de practică ale studenților beneficiază de facilități fiscale în modul stabilit de Guvern.

Capitolul III. Managementul învățământului superior

Articolul 98. Managementul învățământului superior

(1) În învățământul superior managementul se realizează pe două niveluri: la nivel național – de Ministerul Educației și la nivel instituțional – de structurile de conducere și administrative ale instituțiilor de învățământ superior.

(2) Managementul învățământului superior se axează pe următoarele principii:

a) principiul autonomiei universitare și libertății academice;

b) principiul responsabilității publice;

c) principiul conducerii strategice;

d) principiul gestionării eficiente și transparente.

Articolul 99. Sistemul organelor de conducere ale instituțiilor

Sistemul organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior este format din Senat, Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, Consiliul științific, Consiliul facultății, Consiliul de administrație și Rectorul.

Articolul 100. Senatul instituției

(1) Senatul instituției de învățământ superior reprezintă organul colectiv suprem de conducere, format din personal științifico-didactic și nedidactic, ales prin votul secret al corpului profesoral-didactic al facultăților, departamentelor, centrelor științifice, din studenți, aleși de formațiunile academice și asociațiile studențești, din reprezentanți ai organelor sindicale, în conformitate cu regulamentul instituțional, elaborat în baza unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educației.

(2) Durata mandatului Senatului este de 5 ani, sincronizat cu durata mandatului rectorului. Durata mandatului membrilor Senatului dintre studenți se reglementează prin Carta universitară.

(3) Senatul are următoarele competențe și atribuții:

a) asigură respectarea principiului libertății academice și al autonomiei universitare;

b) elaborează și aprobă Carta universitară;

c) aprobă Planul strategic de dezvoltare instituțională;

d) aprobă bugetul;

e) elaborează și aprobă metodologiile și regulamentele de organizare a activităților și programelor academice, de cercetare și creație artistică din cadrul instituției, de recrutare, angajare și evaluare a cadrelor didactice;

f) aprobă structura organizatorică și funcțională a instituției de învățământ. În cazul instituțiilor de învățământ în domeniile milităriei, al securității și ordinii publice, structura organizatorică și funcțională este propusă de către Senat și aprobată de către conducătorii autorităților administrației publice centrale și ai altor structuri ale statului din domeniile apărării, securității și ordinii publice, în subordinea cărora se află instituțiile respective;

g) elaborează și aprobă regulamentul privind modul de alegere a rectorului, în baza regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educației;

h) confirmă, fără drept de modificare, lista membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională.

(4) Rectorul este președintele Senatului.

Articolul 101. Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională

(1) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională are următoarele competențe și atribuții:

a) coordonează elaborarea Planului strategic de dezvoltare instituțională, care cuprinde viziunea, misiunea, strategia de dezvoltare a instituției și acțiunile principale pentru o perioadă de cel puțin 5 ani și îl prezintă Senatului pentru aprobare;

b) monitorizează, evaluează eficiența utilizării resurselor financiare și prezintă Senatului pentru aprobare proiectul bugetului instituției de învățământ;

c) aprobă contractul-tip de studii și cuantumul taxelor de studii;

d) asigură managementul instituțional privind drepturile de proprietate intelectuală și de transfer tehnologic;

e) ia decizii, cu avizul favorabil al Senatului, privind:

- dezvoltarea și consolidarea patrimoniului cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor;

- inițierea și închiderea programelor de studii, cu cel puțin 2/3 din numărul voturilor membrilor;

- metodologia de salarizare și stimulare a personalului;

- activitățile de antreprenariat, parteneriatele public-private și cooperarea cu mediul de afaceri;

- angajarea în consorții și fuzionarea cu alte instituții de învățământ superior;

g) organizează și desfășoară alegerile pentru postul de rector, în conformitate cu regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a alegerilor.

(2) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională se întrunește cel puțin o dată în trimestru sau ori de câte ori este necesar, la inițiativa președintelui sau a cel puțin 1/3 din numărul membrilor.

(3) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională desemnați de instituția de învățământ beneficiază de o indemnizație lunară, cu excepția rectorului și a prorectorului. Indemnizația respectivă se plătește din bugetul instituției de învățământ pentru membrii desemnați de aceasta, iar pentru membrii desemnați de fondator și ministerele de resort – din bugetul fondatorului. Cuantumul indemnizației este de un salariu mediu pe economie pentru membri și dublul salariului mediu pe economie pentru președintele Consiliului.

Prevederile prezentului alineat nu se aplică în cazul instituțiilor de învățământ în domeniile militariei, al securității și ordinii publice.

(4) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională se desemnează pentru un mandat de cinci ani.

(5) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională poartă răspundere pentru deciziile luate, în conformitate cu legislația în vigoare.

(6) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională se constituie din nouă membri, după cum urmează:

a) trei membri nominalizați: de Ministerul Educației – un membru, de Ministerul Finanțelor – un membru, de ministerul de resort – un membru; membrii desemnați nu pot avea calitatea de salariat în cadrul ministerelor respective;

b) doi membri, cadre didactice titulare, care nu dețin posturi de conducere și nu sînt membri ai Senatului, selectați, prin vot secret, de Adunarea generală a membrilor consiliilor facultăților și a reprezentanților studenților din Senat și din consiliile facultăților;

c) doi membri delegați din partea Senatului, care sînt experți externi și nu au calitatea de salariat al instituției respective;

d) rectorul;

e) prorectorul responsabil de probleme financiare.

(7) Președintele Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională este ales de membrii Consiliului. Angajații instituției nu pot fi aleși în funcția de președinte al Consiliului.

(8) Componenta Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională trebuie să includă și economiști și juriști. Persoana nominalizată din partea Ministerului Finanțelor trebuie să dispună de competențe specifice privind monitorizarea și auditarea financiară.

(9) La constituirea Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională va fi respectat principiul egalității de gen.

Articolul 102. Conducerea instituțiilor

(1) Conducerea operativă a instituției de învățământ superior este asigurată de rector, asistat de prorectori, cu sprijinul Consiliului de administrație.

(2) Rectorul este executorul de buget al instituției de învățământ superior.

(3) Rectorul se alege de către Adunarea generală a cadrelor didactice și de cercetare titulare și a reprezentanților studenților din Senat și din consiliile facultăților cu votul majorității membrilor.

(4) Inițierea procesului de alegere a noului rector se face de către Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, prin publicarea unui anunț, cu două luni înainte de expirarea mandatului rectorului în exercițiu.

(5) Pot fi aleși în postul de rector candidații care dețin titluri științifice, științifico-didactice sau academice, precum și au experiență de cel puțin 5 ani în învățământul superior și cercetare.

(6) Candidații la postul de rector, membri ai Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, nu pot participa la procesul de organizare și desfășurare a alegerilor.

(7) Dosarele candidaților la postul de rector se depun la Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, care verifică corespunderea acestora cu condițiile stipulate în alin. (5). Alegerile pot avea loc în cazul în care au fost înregistrate dosarele a cel puțin două candidaturi eligibile.

(8) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională face publică lista candidaților eligibili și organizează procesul de alegere a candidatului la funcția de rector de către Adunarea generală a cadrelor didactice și de cercetare titulare și a reprezentanților studenților din Senat și din consiliile facultăților. Alegerile se realizează prin vot universal, direct, secret și liber exprimat.

(9) Rectorul este confirmat în post, în baza rezultatelor alegerilor, prin ordinul fondatorului, în termen de cel mult 3 luni.

(10) Rectorul poate fi eliberat din funcție înainte de expirarea mandatului, la inițiativa majorității membrilor Senatului sau a Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, a fondatorului, prin decizia Adunării generale a cadrelor didactice și de cercetare titulare și a reprezentanților studenților din Senat și din consiliile facultăților, cu votul majorității membrilor, în caz de:

a) îndeplinire necorespunzătoare a condițiilor specificate în contractul de muncă și Carta universitară;

b) nerespectarea obligațiilor de responsabilitate publică specificate în prezentul Cod specificate la art. 104 alin. (1).

(11) Rectorul numește prorectorii pe perioada mandatului său, nu mai târziu de 6 luni de la data investirii în funcție.

(12) Rectorul inițiază, prin intermediul comisiilor de concurs, aprobate de Senat, în termen de cel mult 6 luni de la expirarea mandatului, concursul pentru ocuparea funcției de decan, șef de catedră (departament), conform regulamentului instituțional.

(13) Posturile de rector, prorector și decan pot fi deținute de una și aceeași persoană nu mai mult de 2 mandate consecutive, a câte 5 ani fiecare.

(14) Rectorii, prorectorii, decanii și șefii de catedră (departament) din cadrul instituțiilor de învățământ în domeniile milităriei, al securității și ordinii publice sînt numiți în funcții de conducătorii autorităților administrației publice centrale și ai altor structuri ale statului din domeniile apărării, securității și ordinii publice, în subordinea cărora se află instituțiile respective, conform cadrului normativ special al domeniilor menționate.

(15) Fondatorul încheie un contract de muncă cu rectorul, care include și prevederi legate de condițiile de salarizare. Acestea se stabilesc de către fondator la propunerea Senatului. Rectorul încheie un contract de muncă cu prorectorul.

(16) Pentru accesarea mijloacelor financiare publice, rectorul încheie contracte cu Ministerul Educației sau cu organele centrale de resort.

(17) Rectorul prezintă anual Senatului, Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională și fondatorilor un raport privind activitatea instituției, care este dat publicității pe pagina web a instituției.

Articolul 103. Administrarea patrimoniului

(1) Instituțiile de învățământ superior publice și private au patrimoniu propriu, pe care îl gestionează conform legii.

(2) Clădirile și terenurile, în care, la data intrării în vigoare a prezentului Cod, își desfășoară activitatea instituțiile de învățământ superior publice, fac parte din domeniul public al statului și nu pot fi înstrăinate, iar celelalte bunuri sînt proprietatea instituțiilor de învățământ superior publice.

(3) Instituțiile de învățământ superior publice sînt în drept să procure din surse proprii, precum și din orice alte surse neinterzise de lege, bunuri imobile sau mobile, terenuri sau oricare alt patrimoniu necesar pentru activitatea acestora. Bunurile respective reprezintă proprietatea instituției de învățământ superior publică.

(4) Bunurile care constituie proprietatea instituției de învățământ superior publică pot fi oferite în locațiune sau vîndute doar cu condiția că veniturile obținute vor fi folosite pentru dezvoltarea instituției.

(5) Deciziile privind bunurile care constituie proprietatea instituțiilor de învățământ superior publice se iau cu votul a 2/3 din numărul membrilor, Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, inclusiv a reprezentantului Ministerului Finanțelor, cu avizul pozitiv al Senatului aprobat cu votul a 2/3 din numărul membrilor, în conformitate cu Planul de dezvoltare strategică a instituției. Deciziile luate sînt aduse la cunoștința fondatorilor.

(6) Bunurile aflate în gestiunea instituțiilor de învățământ superior publice se folosesc în scopuri educaționale, de cercetare, dezvoltare și inovare, precum și pentru servicii auxiliare (cămine, cantine, săli de sport și alte asemenea). Acestea nu pot fi folosite în calitate de gaj pentru accesarea creditelor bancare.

(7) Bunurile aflate în gestiunea instituțiilor de învățământ superior publice care fac parte din domeniul public al statului pot fi concesionate în scopuri lucrative sau date în arendă, locațiune și administrare pe perioade de pînă la 5 ani prin decizia Consiliului pentru dezvoltare strategică și instituțională, cu votul a 2/3 din numărul membrilor, inclusiv al reprezentantului Ministerului Finanțelor,

cu avizul pozitiv al Senatului, aprobat cu votul a 2/3 din numărul membrilor. Aceste decizii sînt aduse la cunoștința fondatorilor.

(8) Instituțiile de învățămînt superior au posibilitatea de a crea, independent sau în parteneriat, prin decizia Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, cu votul a 2/3 din numărul membrilor, inclusiv a reprezentantului Ministerului Finanțelor, persoane juridice de cercetare și inovare, centre experimentale și didactice, clinici universitare, spitale universitare, stațiuni și terenuri didactice, incubatoare universitare de afaceri, cluburi sportive și studiouri de creație, precum și companii comerciale, prin care să-și realizeze misiunea și să-și valorifice propriile rezultate ale cercetării și inovării. Aceste decizii sînt aduse la cunoștința fondatorilor. Orice profit realizat din asemenea activități constituie venitul propriu al instituției de învățămînt superior și urmează a fi investit obligatoriu în scopul realizării misiunii asumate prin Carta universitară.

(9) Instituțiile de învățămînt superior private sînt titulare ale dreptului de proprietate ori ale altor drepturi reale, pe care le exercită asupra patrimoniului, în condițiile legii.

(10) Proprietățile dobîndite din activitățile antreprenoriale ale instituției de învățămînt sînt proprietate a instituției.

Articolul 104. Responsabilitatea publică

(1) Responsabilitatea publică a instituției de învățămînt superior constă în:

a) respectarea legislației în vigoare, a Cartei universitare și a politicilor naționale în domeniul învățămîntului superior;

b) aplicarea reglementărilor în vigoare cu privire la asigurarea și evaluarea calității în învățămîntul superior;

c) respectarea politicilor de echitate și etică universitară, cuprinse în Carta universitară, aprobată de Senat;

d) asigurarea eficienței și eficacității utilizării resurselor și a calității actului managerial, conform prezentului Cod;

e) asigurarea transparenței proceselor decizionale și a activităților desfășurate, conform legislației în vigoare;

f) respectarea libertății academice a personalului didactic și științific, precum și a drepturilor și libertăților studenților.

(2) Rectorul și Președintele Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională sînt responsabili de asigurarea respectării obligațiilor ce derivă din principiul de responsabilitate publică.

Articolul 105. Consiliul de etică și management

(1) Consiliul de etică și management se constituie la nivel național, este o structură deliberativă independentă, are misiunea de verificare a asigurării responsabilității publice a instituțiilor de învățămînt superior și funcționează în baza unui regulament elaborat de Ministerul Educației. Consiliul este format din 11 membri, cu respectarea principiului egalității de gen, după cum urmează:

a) trei reprezentanți numiți de Consiliul Rectorilor;

- b) doi reprezentanți numiți de Ministerul Educației;
- c) un reprezentant numit de Ministerul Finanțelor;
- d) doi reprezentanți numiți de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional;
- e) un reprezentant al sindicatelor din domeniul educației;
- f) un reprezentant al asociațiilor și organizațiilor studențești;
- g) un reprezentant al societății civile.

(2) Nu pot face parte din Consiliul de etică și management rectorii, membrii Consiliilor de dezvoltare strategică instituțională ale instituțiilor de învățământ superior, precum și persoanele care exercită funcții de demnitate publică.

(3) Secretariatul Consiliului de etică și management este asigurat de Ministerul Educației și include obligatoriu un jurist.

(4) Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Consiliul de etică și management în legătură cu nerespectarea obligațiilor prevăzute la art.104 alin. (1). Din momentul primirii unei astfel de sesizări, Consiliul de etică și management are obligația de a investiga aspectele invocate și de a răspunde în termen de 3 luni.

(5) În cazul în care se constată nerespectarea prevederilor cu privire la responsabilitatea publică prevăzute la art.104 alin. (1), Consiliul de etică și management, în termen de 10 de zile de la data constatării, sesizează Consiliul de dezvoltare strategică instituțională al instituției de învățământ superior, cu informarea fondatorului.

(6) Dacă, în termen de 3 luni de la data sesizării de către Consiliul de etică și management, instituția de învățământ superior nu ia măsuri de corectare a abaterilor de la obligațiile de responsabilitate, fondatorul aplică, în termen de maximum 4 luni de la data constatării abaterii, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) propune Adunării generale a cadrelor didactice și de cercetare titulare și a reprezentanților studenților din Senat și din consiliile facultăților revocarea din funcție a rectorului;
- b) reduce sau sistează finanțarea de la bugetul de stat;
- c) inițiază procedura de reorganizare sau lichidare a instituției de învățământ superior în cauză.

Articolul 106. Carta Universitară

(1) Carta Universitară este documentul care stabilește misiunea, principiile academice, obiectivele, structura și organizarea universității și altor instituții de învățământ superior.

(2) Carta Universitară include, în mod obligatoriu:

- a) procedura de alegere/desemnare a personalului de conducere;
- b) normele de etică și deontologie academică;
- c) principiile de gestiune a resurselor instituției de învățământ superior;
- d) condițiile de constituire, stabilire a destinației și de utilizare a fondurilor proprii;

e) condițiile de încheiere a contractelor cu instituții publice și agenți economici, în scopul realizării unor programe sau proiecte de cercetare fundamentală și aplicativă, creație artistică, transfer tehnologic și perfecționare a calificării profesionale a specialiștilor;

f) condițiile de asociere cu alte instituții de învățământ superior sau organizații;

g) principiile generale de construire, modernizare, gestionare și utilizare a bazei materiale a instituției de învățământ superior, aferente procesului de învățământ și cercetării științifice;

h) principiile de cooperare internațională cu instituții de învățământ superior din străinătate și de aderare la organizații europene și internaționale;

i) principiile de colaborare a universităților cu sindicatele și organizațiile studențești legal constituite;

j) modul de administrare a drepturilor de proprietate intelectuală în instituția de învățământ superior;

k) orice alte aspecte considerate relevante de către Senat și care corespund legislației în vigoare.

(3) Carta Universitară se adoptă de Senat, numai după dezbateră cu comunitatea universitară.

(4) Carta Universitară se adoptă după obținerea avizului favorabil din partea Ministerului Educației. Avizul se emite de Ministerul Educației în maximum 30 de zile de la data solicitării instituției de învățământ superior.

(5) În cazul în care termenul prevăzut la alin. (4) nu este respectat, Carta Universitară se consideră avizată favorabil.

Articolul 107. Relațiile cu piața muncii și mediul de afaceri

(1) Sistemul de învățământ superior colaborează în formarea cadrelor de înaltă calificare cu mediul de afaceri.

(2) Relațiile de parteneriat ale instituțiilor de învățământ superior cu mediul economic se realizează prin:

a) stabilirea rolurilor, interdependenței și responsabilităților tuturor actorilor în procesul de formare și inserție profesională;

b) stabilirea unui cadru facilitator și cooperant de interacțiune a sistemului de învățământ superior cu piața muncii;

c) fondarea de societăți comerciale pentru practicarea activităților economice ce țin exclusiv de scopurile specificate în Planul de Dezvoltare Strategică a Instituției;

d) realizarea parteneriatului public-privat.

(3) Prestarea serviciilor de către instituțiile de învățământ superior și cele din mediul economic, în calitate de prestator sau de beneficiar, se abordează în mod egal și echitabil.

(4) Parteneriatul dintre învățământul superior și mediul de afaceri prevede:

a) crearea centrelor comune de orientare și ghidare în cariera profesională și de anagajare a absolvenților în câmpul muncii;

b) organizarea târgurilor și a burselor locurilor de muncă;

- c) crearea incubatoarelor și a laboratoarelor de cercetare comune;
 - d) organizarea formării profesionale continue;
 - e) oferirea locurilor pentru stagii de practică;
 - f) angajarea reprezentanților de înaltă calificare din mediul economic în activitatea de elaborare a Cadrului Național al Calificărilor, a Clasificatorului Ocupațiilor și a standardelor profesionale în procesul de formare profesională;
 - g) implicarea cadrelor de înaltă calificare din mediul economic în monitorizarea și evaluarea calității învățământului superior;
 - h) integrarea dimensiunii de gen în toate activitățile relevante;
 - i) oferirea de oportunități tinerilor și tinerelor de conciliere a studiilor și responsabilităților familiale;
 - j) alte activități și acțiuni legale.
- (5) Monitorizarea angajării absolvenților pe piața muncii se realizează de instituțiile de învățământ superior, în colaborare cu angajatorii.

Articolul 108. Angajarea în câmpul muncii a absolvenților

(1) Angajarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Statul acordă facilități fiscale agenților economici – persoane juridice de drept privat, pentru angajarea, în primul an după absolvire, a absolvenților, cu excepția celor repartizați în câmpul muncii de către fondator.

Articolul 109. Asigurarea calității

(1) Asigurarea calității în învățământul superior este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale de elaborare, planificare și implementare de programe de studiu, prin care se formează și se consolidează încrederea beneficiarilor că organizația ofertantă de educație satisface și îmbunătățește standardele de calitate, în conformitate cu misiunea asumată de aceasta.

(2) Managementul calității în învățământul superior este asigurat:

a) la nivel național – de Ministerul Educației și de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional;

b) la nivel instituțional – de structuri interne de asigurare a calității.

(3) Un sistem de asigurare a calității deplin funcțional presupune parcurgerea a două etape succesive:

a) autorizarea de funcționare provizorie, care reprezintă actul de înființare a instituției și acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii;

b) acreditarea, care acordă alături de drepturile prevăzute la lit. a) din prezentul alineat și dreptul de a organiza examenul de finalizare a studiilor, precum și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii, recunoscute de Ministerul Educației.

Articolul 110. Evaluarea calității

(1) Evaluarea calității în învățământul superior constă în examinarea multicriterială a măsurii în care o organizație ofertantă de educație și programul acesteia îndeplinesc standarde naționale de referință.

(2) Evaluarea calității în învățământul superior reprezintă un ansamblu complex de activități de autoevaluare, evaluare internă și evaluare externă a calității, în conformitate cu standardele de acreditare, criteriile și indicatorii aprobați.

(3) Autoevaluarea și evaluarea internă a calității sînt realizate de structurile instituționale responsabile de asigurarea calității organizațiilor ofertante, în conformitate cu standardele naționale de referință elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.

(4) Evaluarea externă a calității în învățământul superior este realizată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional sau de o altă agenție de evaluare a calității, înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR).

(5) Evaluarea calității în învățământul superior vizează:

- a) capacitatea instituțională;
- b) eficiența educațională, inclusiv rezultatele academice;
- c) calitatea programelor de formare profesională inițială și continuă;
- d) managementul instituțional al calității;
- e) rezultatele cercetărilor științifice și/sau ale creației artistice;
- f) concordanța dintre evaluarea internă și situația reală.

Articolul 111. Evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării

(1) Orice persoană juridică, publică sau privată, interesată în oferirea de programe de studii superioare, se supune obligatoriu procesului de evaluare externă, în vederea autorizării de funcționare provizorie, înainte de a începe să funcționeze.

(2) Autorizarea de funcționare provizorie a programelor de studii din învățământul superior expiră după prima promoție de absolvenți.

(3) Acreditării sînt supuse atît instituția de învățământ superior, cît și programele de formare profesională inițială și continuă, în parte.

(4) În învățământul superior, acreditarea programelor din ciclul I, studii superioare de licență, se face pentru fiecare program, care conduce la o calificare universitară distinctă.

(5) Instituțiile de învățământ superior nu pot obține autorizare de funcționare provizorie sau acreditare pentru programele de studii pentru ciclurile II și III, dacă nu sînt acreditate programele pentru ciclul I, studii superioare de licență, din același domeniu.

(6) În instituțiile, care nu au drept misiune principală oferirea de programe de studii, evaluarea instituțională se face, exclusiv, pe subdiviziunea administrativă care organizează programele de studii.

(7) Evaluarea externă, în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării, se declanșează și se desfășoară conform metodologiilor elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern.

(8) După obținerea acreditării, programele de studii și instituțiile de învățământ superior se evaluează extern periodic, în vederea reacreditării, cel puțin o dată la cinci ani.

(9) În cazul obținerii rezultatelor negative în urma evaluării externe a instituțiilor de învățământ superior, Ministerul Educației propune Guvernului retragerea dreptului de activitate a instituțiilor sau a programelor de formare profesională, iar studenții sînt repartizați la programe similare din alte instituții de învățământ pînă la înlăturarea motivelor care au stat la baza rezultatelor negative ale evaluării. Prevederile prezentului alineat se aplică și programelor de studii superioare de doctorat, organizate de instituțiile din domeniul cercetării și inovării, și instituțiilor propriu-zise în ceea ce privește organizarea studiilor de doctorat.

(10) Decizia cu privire la autorizarea de funcționare provizorie, acreditarea, neacreditarea sau retragerea dreptului de activitate a unei instituții de învățământ superior sau a unui program de formare profesională se adoptă de Guvern la propunerea Ministerului Educației, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.

Articolul 112. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional

(1) Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional este autoritate administrativă de interes național, cu personalitate juridică, autonomă față de Guvern, independentă în decizii și organizare și finanțată din bugetul de stat și din venituri proprii.

(2) Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional are următoarele atribuții și responsabilități:

a) realizează politicile statului în domeniul calității învățământului profesional, superior și formării continue;

b) elaborează și face publică propria metodologie de evaluare și acreditare a instituțiilor ofertante de programe de formare profesională și a programelor acestora, în conformitate cu standardele europene în domeniu și le propune spre aprobare Guvernului;

c) formulează și revizuieste periodic, în baza bunelor practici europene și internaționale, standardele de acreditare, standardele naționale de referință și indicatorii de performanță utilizați la evaluarea și asigurarea calității în învățământ;

d) evaluează, pe bază contractuală, instituțiile ofertante de programe de formare profesională, precum și programele acestora, în vederea autorizării de funcționare provizorie, acreditării și reacreditării în învățământul profesional, superior și formarea continuă;

e) efectuează, în bază contractuală, la solicitarea Ministerului Educației, evaluarea calității unor programe și instituții ofertante de programe de formare profesională în învățământul profesional, superior și formarea continuă;

f) publică manuale, ghiduri, lucrări de sinteză a bunelor practici de evaluare și de asigurare internă și externă a calității;

g) elaborează Codul de etică profesională a experților antrenați în evaluare;

h) publică anual un raport cu privire la propria activitate;

i) elaborează periodic rapoarte de autoevaluare a calității propriei activități, în vederea pregătirii evaluării externe de către agenții similare din alte țări;

j) colaborează cu agenții similare din alte țări pentru dezvoltarea și aplicarea de măsuri eficiente de îmbunătățire a calității programelor de formare profesională;

k) face demersurile necesare ca în cel mult trei ani de la înființare să fie înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR);

l) asigură obiectivitatea și validitatea rezultatelor obținute în procesul evaluării externe a instituțiilor ofertante și a programelor acestora;

m) asigură transparența în procesul de evaluare externă, inclusiv prin publicarea rezultatelor;

n) elaborează și publică lucrări în domeniul evaluării și acreditării instituțiilor de învățământ.

(3) În exercitarea atribuțiilor, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional are următoarele drepturi:

a) să antreneze colaboratori externi, experți în domeniul său de activitate, remunerați;

b) să alcătuiască, în baza unei metodologii transparente și folosind criterii de competență și competitivitate, propriul registru de evaluatori, pe care îi pregătește metodologic și îi delegă pentru efectuarea misiunilor de evaluare externă a calității;

c) să verifice, la încheierea misiunii de evaluare, respectarea metodologiei de evaluare aplicate de experți;

d) să informeze instituția evaluată și Ministerul Educației despre rezultatul evaluării externe.

(4) Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional se constituie din:

a) Consiliul de conducere,

b) comisiile de profil;

c) aparatul administrativ.

(5) Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional se constituie din subdiviziunea de evaluare a programelor și a instituțiilor ofertante de programe de formare profesională din învățământul superior, subdiviziunea de acreditare a programelor și instituțiilor ofertante de programe de formare profesională din învățământul superior, subdiviziunea dedicată

învățămîntului profesional secundar și postsecundar, precum și alte subdiviziuni interioare necesare pentru realizarea atribuțiilor sale, constituite de către Consiliul de conducere.

(6) Pe lângă subdiviziuni funcționează, conform regulamentului propriu de organizare și funcționare, comisii pe specialități, care își întocmesc registre de experți-evaluatori pe bază de concurs deschis.

(7) Conducerea executivă a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional este exercitată de președintele Consiliului de conducere asistat de vicepreședinte și secretarul general.

(8) Consiliul de conducere este constituit din 15 membri: cadre cu funcții științifico-didactice și științifice, inclusiv cîte un reprezentant al studenților și al comunității de afaceri. Membrii Consiliului de conducere nu pot deține vreo funcție de demnitate publică sau de rector sau director al instituției de învățămînt.

(9) Membrii Consiliului de conducere sînt selectați prin concurs deschis, jurizat internațional, din rîndul tuturor celor interesați, pentru un mandat de 4 ani, și sînt realeși o singură dată. Concursul este organizat de membrii Consiliului de conducere.

(10) La fiecare patru ani sînt aleși 8 noi membri ai Consiliului de conducere.

(11) Președintele, vicepreședintele și secretarul general al Consiliului de conducere sînt aleși pentru un mandat de 4 ani din rîndul membrilor acestuia.

(12) Atribuțiile președintelui, vicepreședintelui, secretarului general și ale comisiilor de profil, condițiile, procedurile de selectare și desemnare a membrilor Consiliului de conducere și ai comisiilor de profil, structura și efectivul-limită ale aparatului tehnic, precum și taxele percepute pentru procedurile de evaluare se stabilesc de Consiliul de conducere prin Regulamentul de organizare și funcționare al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional și se aprobă de Guvern.

Capitolul IV. Cercetarea științifică în învățămîntul superior

Articolul 113. Cercetarea științifică

(1) În instituțiile ofertante de programe de învățămînt superior, activitatea de cercetare, creație artistică, dezvoltare și inovare se realizează în scopul producerii de cunoaștere și al formării profesionale a specialiștilor de înaltă calificare.

(2) În instituțiile de învățămînt superior, activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare se efectuează în cadrul catedrelor, departamentelor, laboratoarelor și altor unități proprii și/sau în parteneriat cu alte instituții, agenți economici sau autorități publice.

(3) Finanțarea cercetării în instituțiile ofertante de programe de masterat și doctorat se face, în baza criteriilor de calitate și performanță, prin mecanisme distincte, stabilite prin regulament, aprobat de Guvern, și din surse alternative legal constituite.

(4) Modul de organizare și desfășurare a cercetării științifice în instituțiile de învățământ superior se reglementează prin Carta Universitară, regulamentele de organizare și funcționare a școlii doctorale, a programelor de doctorat, aprobate de Senat și alte acte normative.

(5) Finanțarea de la bugetul de stat a proiectelor de cercetare, creație artistică, sport, dezvoltare și inovare se efectuează, exclusiv, pe bază de concurs, organizat de autoritatea națională pentru cercetare-dezvoltare și inovare.

(6) Instituțiile de învățământ superior pot beneficia pentru activitățile de cercetare, pe bază de concurs, de finanțare instituțională în baza evaluării relevanței internaționale și impactului economic și social al rezultatelor obținute. Condițiile concursului, metodologia evaluării relevanței internaționale, impactul economic și social, inclusiv volumul finanțării instituționale se elaborează de autoritatea națională pentru cercetare și inovare și se aprobă de Guvern.

(7) Instituțiile de învățământ superior sînt deținătoare de drept a proprietății intelectuale generate din propria activitate de cercetare finanțată de la bugetul de stat și sînt autonome în valorificarea rezultatelor cercetărilor științifice.

(8) Instituțiile de învățământ superior și instituțiile de cercetare ofertante de programe de studii superioare au obligația de a recompensa autorii rezultatelor de cercetare care au devenit obiect al dreptului de proprietate intelectuală cu cel puțin 15% din veniturile obținute prin comercializarea acestora.

(9) Pentru cadrele didactice din învățământul superior în domeniul artelor sau sportului, activitatea de creație artistică sau din domeniul sportului poate substitui activitatea de cercetare științifică.

Capitolul V. Personalul din învățământul superior

Articolul 114. Categoriile de personal

(1) Personalul din învățământul superior se constituie din:

a) personal științifico-didactic: lector universitar, conferențiar universitar, profesor universitar;

b) personal științific: cercetător științific, cercetător științific superior, cercetător științific coordonator, cercetător științific principal;

c) personal didactic: asistent universitar, formator, maestru de concert, maestru de instruire, antrenor;

d) personal didactic auxiliar: bibliotecar, informatician, laborant metodist, acompaniator;

e) alte categorii de personal: personal administrativ și tehnic, secretar-referent, tehnician, inginer-tehnician, medic, asistent medical, precum și personal gospodăresc, auxiliar și de deservire.

(2) În învățământul superior sînt următoarele titluri:

a) științifice – doctor în științe și doctor habilitat;

b) științifico-didactice – conferențiar universitar și profesor universitar.

(3) Titlurile științifico-didactice de „conferențiar universitar” și „profesor universitar” se conferă de Senatul instituției de învățământ superior, în funcție de

domeniul științific, și se confirmă de către Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare.

(4) Conferirea titlurilor științifico-didactice se reglementează printr-un regulament, elaborat de Ministerul Educației și aprobat de Guvern.

(5) Personalului din învățământul superior i se garantează dreptul la libertate academică, în conformitate cu prevederile Cartei Universitare.

(6) Personalul din învățământul superior are drepturi și îndatoriri, care decurg din Carta Universitară, din contractul individual de muncă, precum și din legislația în vigoare.

(7) Protecția drepturilor salariaților, precum și a drepturilor de proprietate intelectuală asupra creației științifice, culturale sau artistice este garantată și se asigură în conformitate cu prevederile Cartei Universitare și cu legislația în vigoare.

(8) Personalul științifico-didactic și științific are dreptul de a publica studii, articole, volume sau opere de artă, de a candida la obținerea de granturi naționale și internaționale, fără restricții ale libertății academice.

Articolul 115. Ocuparea funcțiilor didactice, științifico-didactice și științifice

(1) Funcțiile didactice, științifico-didactice și științifice în învățământul superior se ocupă prin concurs, în conformitate cu regulamentul cadru aprobat de Ministerul Educației.

(2) Angajarea prin cumul a personalului didactic, științifico-didactic și științific se realizează în baza echivalării funcțiilor, după cum urmează:

a) funcția de cercetător științific se echivalează cu funcția de asistent universitar;

b) funcția de cercetător științific superior se echivalează cu funcția de lector universitar;

c) funcția de cercetător științific coordonator se echivalează cu funcția de conferențiar universitar;

d) funcția de cercetător științific principal se echivalează cu funcția de profesor universitar.

Articolul 116. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare

(1) Norma științifico-didactică se constituie din:

a) activitatea didactică auditorială (contact direct):

- curs;

- seminare, lucrări de laborator, lucrări practice, lucrări de proiectare, stagii didactice/clinice și alte forme aprobate de senat;

b) activitatea didactică neauditorială:

- conducerea stagiilor de practică;

- conducerea activităților didactico-artistice sau sportive;

- conducerea proiectelor sau tezelor de licență, de master, de doctorat;

- monitorizarea activității individuale a studenților;

- activități de evaluare și monitorizare;

- consultații, ghidare directă a activității individuale a studentului;
 - alte activități, prevăzute de regulamentele instituționale;
 - c) activitatea de cercetare, sportivă, creație artistică și transfer tehnologic:
 - efectuarea cercetărilor științifice sau creației artistice;
 - elaborarea de curricula;
 - elaborarea produselor program;
 - publicarea articolelor științifice;
 - brevetarea rezultatelor cercetării;
 - elaborarea și editarea monografiilor, culegerilor științifice;
 - realizarea tezelor de doctorat;
 - realizarea creațiilor componistice, literare, de arte plastice, decorative sau design;
 - montarea spectacolelor;
 - realizarea rolurilor centrale în producții teatrale, cinematografice și/sau televizate;
 - participarea la proiecte științifice și coordonarea de proiecte științifice;
 - participarea la conferințe științifice, festivaluri artistice și competiții sportive;
 - alte activități, prevăzute de regulamentele instituționale;
 - d) activitatea metodică:
 - pregătirea pentru predarea cursului;
 - elaborarea suporturilor de curs;
 - proiectarea didactică a activităților, inclusiv a celor individuale;
 - elaborarea curricula;
 - elaborarea recomandărilor metodice pentru studenți;
 - elaborarea metodologiilor și a testelor de evaluare a rezultatelor academice;
 - conducerea seminarelor metodologice;
 - alte activități, prevăzute de regulamentele instituționale.
- (2) Norma activității de cercetare pentru cercetătorii științifici titulari se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare.
- (3) Activitatea didactică se cuantifică în ore convenționale în cadrul unei unități de timp, de regulă, săptămână, semestru, an.
- (4) În învățământul superior, unitatea de timp pentru curs, seminar, activități de laborator și lucrări practice este de 2 ore convenționale. Ora convențională în învățământul superior constituie 45 min.
- (5) Alte activități, incluse în norma științifico-didactică și prevăzute la alineatul (1), literele b), c) și d) ale prezentului articol, se cuantifică în ore convenționale, printr-o metodologie, aprobată de Senatul instituției de învățământ superior, în funcție de profil și specializare.
- (6) Norma didactică anuală a personalului didactic include și ghidarea directă a activității individuale a studentului.
- (7) În norma didactică a asistentului universitar nu pot fi incluse ore de curs.

(8) Suma totală a orelor de muncă dintr-o normă științifico-didactică, realizată prin cumularea ponderilor activităților menționate la alineatul (1) din prezentul articol, este de 35 de ore astronomice pe săptămână.

(9) Senatul instituției de învățământ superior stabilește diferențiat norma științifico-didactică, în baza propriei metodologii.

(10) Norma de activitate a altor categorii de personal din învățământul superior este stabilită în conformitate cu Codul muncii.

(11) Personalul de conducere din învățământul superior (rector, prorector, decan, șef de departament sau șef de catedră) poate cumula funcții științifico-didactice și de cercetare, în conformitate cu regulamentele instituționale.

(12) Norma didactică prevăzută la alineatul (1), literele a) și b) din prezentul articol poate fi redusă pentru realizarea activităților prevăzute la alineatul (1) literele c) și d) din prezentul articol, în baza metodologiei aprobate de Senat.

Articolul 117. Evaluarea personalului didactic, științifico-didactic și științific

(1) Evaluarea personalului implicat în activitatea didactică și de cercetare din învățământul superior face parte din sistemul de asigurare a calității și se realizează periodic, în conformitate cu regulamentele instituționale.

(2) Evaluarea personalului implicat în activitatea didactică și de cercetare se efectuează în funcție de performanțele didactice, performanțele de cercetare, participarea la viața academică și alte criterii prevăzute de regulamentul instituțional.

(3) Evaluarea personalului științifico-didactic poate fi realizată de:

- a) administrația instituției;
- b) șeful de departament sau catedră;
- c) comisia de asigurare a calității;
- d) colegi și experți;
- e) studenți;
- f) alte structuri abilitate.

(4) Evaluarea personalului științifico-didactic de către studenți este obligatorie.

TITLUL VI

ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR MEDICAL. ÎNVĂȚĂMÎNTUL ÎN DOMENIILE MILITĂRIEI, AL SECURITĂȚII ȘI ORDINII PUBLICE

Articolul 118. Învățământul superior medical și farmaceutic

(1) Învățământul superior medical și farmaceutic se realizează în instituții de învățământ acreditate sau autorizate provizoriu, prin studii superioare integrate de specialitate și studii de rezidențiat și formare profesională medicală continuă.

(2) Programele de studii superioare din domeniul medical și farmaceutic se organizează în exclusivitate prin învățământ cu frecvență, cu durata de 4-6 ani,

fiind cuantificat cu un număr de 30 de credite de studii transferabile pentru un semestru de studiu.

(3) Admiterea în programe de studii superioare în domeniul medical și farmaceutic se face în baza Diplomei de Bacalaureat, prin concurs, conform criteriilor stabilite de Ministerul Educației în comun cu Ministerul Sănătății.

(4) Programele de studii superioare în domeniul medical și farmaceutic corespund nivelului 7 din Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED-2011) și se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și eliberarea diplomei de licență în medicină sau în farmacie, care conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii de rezidențiat, de înscriere la programele de studii superioare de doctorat și permite angajarea în câmpul muncii, conform cadrului ocupațional.

(5) Studiile de rezidențiat se organizează cu durata de 2-5 ani de către Ministerul Sănătății și au ca obiectiv formarea profesională obligatorie a medicilor și farmaciștilor pe specialități.

(6) Admiterea la studii de rezidențiat se organizează prin concurs, în baza criteriilor stabilite de Ministerul Sănătății, de comun acord cu Ministerul Educației.

(7) Studiile de rezidențiat se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și cu eliberarea diplomei de medic specialist, care conferă dreptul de a desfășura activitate practică independentă, conform specialității obținute, și de a urma studiile prin secundariat clinic.

(8) Studiile de secundariat clinic se organizează cu durata de 2 ani de Ministerul Sănătății și au ca obiectiv formarea profesională aprofundată a medicilor specialiști.

(9) Studiile de secundariat clinic se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și cu eliberarea unui certificat care conferă dreptul de a desfășura activitate practică independentă, conform calificării obținute.

(10) Formarea continuă în domeniul medical și farmaceutic este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și se organizează sub diverse forme de instruire, reglementate de Ministerul Sănătății.

Articolul 119. Învățământul în domeniul militariei și al securității și ordinii publice

(1) Învățământul în domeniile militariei și al securității și ordinii publice este parte integrantă a sistemului național de învățământ.

(2) Învățământul în domeniul militariei și al securității și ordinii publice se organizează și se realizează în conformitate cu prevederile prezentului Cod, cu regulamentele-cadru elaborate de autoritățile de resort, coordonate cu Ministerul Educației și aprobate de Guvern, precum și cu regulamentele instituționale.

(3) Învățământul în domeniul militariei și al securității și ordinii publice asigură:

a) formarea, specializarea și perfecționarea profesională a ofițerilor și a subofițerilor pentru autoritățile administrației publice centrale și alte structuri ale statului din domeniile apărării, securității și ordinii publice;

b) specializarea și perfecționarea profesională a personalului civil care activează în autoritățile administrației publice centrale și în alte structuri ale statului din domeniile apărării, securității și ordinii publice;

c) organizarea și desfășurarea cercetării științifice în domeniile de interes pentru ministere și alte structuri ale sistemelor de apărare, de securitate și de ordine publică;

d) servicii de consultanță, suport științific și expertiză în domeniile apărării, securității și ordinii publice pentru structurile guvernamentale și nonguvernamentale, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Înființarea, reorganizarea și dizolvarea instituțiilor de învățământ în domeniul militariei și al securității se efectuează de Guvern, cu aprobarea Președintelui Republicii Moldova, în conformitate cu prezentul Cod și legislația în vigoare.

(5) Înființarea, reorganizarea și dizolvarea instituțiilor de învățământ în domeniul ordinii publice se efectuează de Guvern, în conformitate cu prezentul Cod și legislația în vigoare.

(6) Instituțiile de învățământ în domeniul militariei, al securității și ordinii publice se subordonează autorităților de resort respective.

(7) Învățământul în domeniul militariei, al securității și ordinii publice se organizează în instituții publice de învățământ profesional tehnic, învățământ superior de licență, învățământ superior de master, învățământ superior de doctorat și de formare profesională continuă, cu finanțare de la bugetul de stat și cu taxă, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

(8) Structura organizatorică a învățământului din domeniul militariei, al securității și ordinii publice este elaborată de consiliul profesoral și senatul instituției de învățământ și aprobată de autoritatea în subordinea căreia se află instituția respectivă.

(9) Planul de pregătire a cadrelor de specialitate în instituțiile de învățământ din domeniul militariei, al securității și ordinii publice se aprobă anual de Guvern, la propunerea autorităților în subordinea cărora se află instituțiile respective.

(10) Planurile de învățământ din domeniul militariei, al securității și ordinii publice se elaborează de instituțiile de învățământ și se coordonează cu autoritățile, în subordinea cărora se află instituțiile respective și cu Ministerul Educației.

(11) Diploma de absolvire a instituției de învățământ din domeniul militariei, al securității și ordinii publice și titlurile acordate oferă deținătorului dreptul să ocupe, după trecerea în rezervă, funcții echivalente cu cele care pot fi ocupate de absolvenți ai instituțiilor de învățământ, cu profil înrudit și de același nivel, din afara domeniului militariei, al securității și ordinii publice.

(12) Pentru reglementarea internă și aplicarea prevederilor prezentului Cod, cu referință la specificul învățământului în domeniile militariei, al securității și ordinii publice, autoritățile administrației publice centrale și alte structuri ale statului din domeniile apărării, securității și ordinii publice pot elabora și aproba acte normative departamentale proprii.

(13) Modul de selectare și condițiile de admitere a candidaților în învățământul din domeniile militariei, al securității și ordinii publice se stabilesc de autoritățile, în a căror subordine se află instituțiile respective, în funcție de specificul serviciului și învățământului din domeniile respective, în corelare cu cadrul general de organizare a admiterii în învățământul național, prin actele normative departamentale corespunzătoare.

(14) Instruirea cetățenilor pentru apărarea Patriei se efectuează în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale prezentului Cod, ale altor acte normative cu privire la apărare, precum și ale acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(15) Instruirea rezerviștilor și recruților se realizează prin intermediul centrelor de instruire militară, cu aprobarea Ministerului Apărării.

TITLUL VII ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 120. Cadrul general al învățării pe tot parcursul vieții

(1) Învățarea pe tot parcursul vieții include activitățile de învățare realizate de o persoană pe parcursul vieții, în scopul formării sau dezvoltării competențelor din perspectivă personală, civică, socială și profesională.

(2) Învățarea pe tot parcursul vieții cuprinde învățământul general, profesional-tehnic și superior, precum și formarea continuă a adulților.

(3) Programele de formare profesională formală în cadrul învățării pe tot parcursul vieții se supun evaluării în vederea acreditării sau autorizării provizorii, în condițiile legii.

(4) Decizia cu privire la autorizarea de funcționare provizorie, acreditare, neacreditare sau retragerea dreptului de organizare a unui program de formare profesională continuă se adoptă de Ministerul Educației, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional.

(5) Învățarea pe tot parcursul vieții se realizează în contexte de învățare formală, nonformală și informală.

(6) Învățarea în context formal reprezintă un proces instituționalizat, structurat și bazat pe o proiectare curriculară explicită.

(7) Învățarea în context nonformal este învățarea integrată în cadrul unor activități planificate, cu obiective de învățare care nu urmează în mod explicit un curriculum.

(8) Învățarea în context informal reprezintă rezultatul unor activități zilnice legate de muncă, mediul familial, timpul liber și nu este organizată sau structurată din punct de vedere al obiectivelor, duratei ori sprijinului pentru învățare.

(9) Învățarea în context nonformal care poate fi diferită ca durată, și învățarea în context informal depind de intenția celui care învață și nu conduc în mod automat la certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite.

(10) Certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite în contexte nonformale și informale poate fi făcută de structuri abilitate în acest sens, în baza unui regulament, aprobat de Ministerul Educației.

Articolul 121. Modalități de realizare a învățării pe tot parcursul vieții

(1) Învățarea pe tot parcursul vieții în context formal se poate realiza în următoarele instituții sau organizații:

- a) instituții de învățământ general, profesional tehnic și superior;
- b) instituții sau organizații publice și private de educație și formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate în condițiile legii;
- c) întreprinderi sau organizații care oferă propriilor angajați programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate.

(2) Învățarea în context nonformal se poate realiza în următoarele instituții sau organizații:

- a) instituții și organizații prevăzute la alineatul (1);
- b) instituții extrașcolare;
- c) centre de îngrijire și protecție a copilului;
- d) întreprinderi;
- e) instituții culturale;
- f) asociații profesionale, culturale, sindicale;
- g) organizații nonguvernamentale;
- h) altele asemenea.

(3) Învățarea informală se realizează prin activități organizate în familie, la locul de muncă, în comunitate, în rețele sociale, prin activități de voluntariat, sportive, culturale sau altele asemenea și poate conduce la formarea de competențe și calificări.

Articolul 122. Finanțarea învățării pe tot parcursul vieții

(1) Statul garantează accesul și susține, inclusiv financiar, învățarea pe tot parcursul vieții.

(2) Finanțarea învățării pe tot parcursul vieții se realizează din surse publice și/sau private, în bază de parteneriat public-privat, prin finanțare și cofinanțare de către angajatori, organizații nonguvernamentale, din fonduri nerambursabile în cadrul programelor internaționale, precum și prin contribuția beneficiarilor.

Capitolul II. Formarea continuă a adulților

Articolul 123. Organizarea formării continue a adulților

(1) Formarea continuă a adulților include:

- a) educația generală prin care se asigură dezvoltarea generală a adulților sub aspect cultural, socioeconomic, tehnologic, ecologic;

b) formarea profesională continuă, prin care se înțelege orice proces de instruire în cadrul căruia un salariat, având deja o calificare ori o profesie, își completează competențele profesionale prin aprofundarea cunoștințelor în domeniul specialității de bază sau prin deprinderea unor noi metode sau procedee aplicate în cadrul specialității respective.

(2) Statul garantează adulților formarea competențelor digitale de bază, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(3) Educația și formarea continuă a adulților se realizează în conformitate cu Regulamentul de educație și formare continuă a adulților, aprobat de Guvern.

(4) Formele de organizare a educației formale a adulților sînt:

- a) cu frecvență;
- b) cu frecvență redusă;
- c) la distanță.

Articolul 124. Finanțarea formării continue a adulților

Educația și formarea continuă a adulților se finanțează din mijloace achitate de persoane juridice și fizice, din mijloace ale asociațiilor profesionale și ale patronatelor, din sponsorizări, donații, taxe pentru studii, contribuții personale, fonduri externe (proiecte) și din alte surse financiare legale.

TITLUL VIII UNITĂȚI CONEXE ȘI SERVICII ADIACENTE ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL

Articolul 125. Bibliotecile din învățămînt

(1) Bibliotecile din instituțiile de învățămînt sînt parte integrantă a sistemului de învățămînt și participă la activitatea didactică, cultural-educativă, de cercetare și perfecționare. Bibliotecile contribuie, prin mijloace specifice, la procesul de instruire, formare și cercetare ce se desfășoară în instituția de învățămînt.

(2) Biblioteca din instituția de învățămînt are ca obiectiv principal asigurarea posibilităților de informare, documentare, lectură, recreere și studiu elevilor, studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului nedidactic și auxiliar, oferind acces nelimitat la fondul de carte.

(3) Bibliotecarii din învățămînt beneficiază de facilități și pot aspira la categorii de calificare, în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru categoriile de calificare se acordă un spor la salariu, stabilit prin acte normative, aprobate de Guvern.

(4) Bibliotecile din învățămînt funcționează în baza unui regulament-cadru, elaborat și aprobat de Ministerul Educației, și a altor acte normative în domeniu.

(5) Bibliotecile din instituțiile de învățămînt pot crea consorții pentru achiziția partajată și utilizarea în comun a surselor documentare (baze de date, reviste electronice).

(6) La nivel național, pot fi organizate biblioteci școlare virtuale avînd funcții de e-learning, cu fonduri de curricula școlare, proiecte didactice, ghiduri metodologice, manuale electronice, exemple de teste docimologice etc.

Articolul 126. Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică și serviciile locale de asistență psihopedagogică

(1) Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică este subordonat Ministerul Educației și are drept scop:

- a) acordarea de asistență psihopedagogică la nivel național;
- b) monitorizarea activității serviciilor locale de asistență psihopedagogică și oferirea de asistență metodologică acestora;
- c) elaborarea și adaptarea instrumentarului de evaluare și/sau diagnosticare a dezvoltării copilului;
- d) elaborarea metodologiei de acordare a asistenței copiilor cu cerințe educaționale speciale și copiilor în situație de risc, destinate cadrelor didactice, psihologilor din instituțiile de învățămînt general, cadrelor didactice de sprijin;
- e) prevenirea problemelor în dezvoltarea copilului în situație de risc și asistarea metodologică a administrației publice locale și familiei copilului în procesul de incluziune școlară.

(2) Serviciile locale de asistență psihopedagogică sînt organizate în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățămîntului și au ca obiectiv:

- a) evaluarea situației copiilor;
- b) acordarea de asistență psihopedagogică copiilor;
- c) constatarea cerințelor educaționale speciale și elaborarea de recomandări privind măsurile de intervenție și serviciile de sprijin a incluziunii educaționale.

(3) Activitatea Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică și a serviciilor locale de asistență psihopedagogică este reglementată prin hotărîre de Guvern.

Articolul 127. Centrele de ghidare și consiliere în carieră

(1) Centrele de ghidare și consiliere în carieră au misiunea de a susține elevii și studenții în procesul de proiectare a carierei și de realizare a educației pentru carieră.

(2) Centrele de ghidare în carieră a elevilor și studenților pot fi înființate de autoritățile administrației publice locale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, instituțiile de învățămînt, organizațiile nonguvernamentale, precum și de prestatori privați.

(3) Centrele de ghidare și consiliere în carieră funcționează în baza unui regulament-cadru, aprobat de Ministerul Educației.

TITLUL IX RESURSELE UMANE ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Capitolul I. Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere

Articolul 128. Prevederi generale

(1) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din învățămînt are misiunea să asigure realizarea standardelor educaționale de stat de educație generală, formare profesională inițială și continuă.

(2) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere poate obține grade didactice și manageriale, titluri științifice și titluri științifico-didactice, în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Personalul didactic din învățămîntul general și profesional tehnic, de vîrstă pensionară își păstrează gradul didactic deținut anterior, fără a fi supus evaluării externe.

(4) Pentru gradele didactice și manageriale și pentru titlurile științifice se acordă spor la salariu, în condițiile stabilite prin acte normative aprobate de Guvern.

(5) În instituțiile de învățămînt superior, cel puțin 50% din funcțiile didactice trebuie să fie ocupate de cadre didactice titulare.

Articolul 129. Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice și științifico-didactice

(1) Cerințele minime de calificare pentru ocuparea funcțiilor didactice sînt:

a) în educația timpurie – deținerea unei calificări în domeniul de formare Științe ale educației de cel puțin nivelul 5 al Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-2011) – învățămînt profesional postsecundar nonterțiar;

b) în învățămîntul primar și gimnazial – deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul 6 al Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-2011) – studii superioare de licență și a modulului psihopedagogic promovat;

c) în învățămîntul liceal – deținerea unei calificări în domeniu de cel puțin nivelul 7 al Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-2011) – studii superioare de master și a modulului psihopedagogic promovat;

d) în învățămîntul profesional tehnic - deținerea unei calificări de cel puțin nivelul 5 al Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-2011) – învățămînt profesional postsecundar nonterțiar, în programe de profil, cu excepția maiștrilor, și a modulului psihopedagogic promovat;

e) în învățămîntul superior – deținerea unei calificări de cel puțin nivelul 7 al Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-2011) – studii superioare de master;

f) în învățămîntul artistic și sportiv, titlurile onorifice și premiile obținute la concursuri naționale și internaționale, recunoscute de organele centrale de resort, conferă dreptul de ocupare a funcțiilor didactice.

(2) Pentru ocuparea unei funcții științifico-didactice în învățămîntul superior, este necesară deținerea unei calificări de nivelul 8 al Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED-2011) – studii doctorale.

(3) Pentru ocuparea funcțiilor didactice, absolvenții programelor de studii superioare nepedagogice vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic în volum de 60 de credite de studii transferabile.

(4) Calificările dobîndite de cadrele didactice anterior intrării în vigoare a prezentului Cod sînt recunoscute și echivalate în baza unei metodologii de recunoaștere și echivalare, elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

Articolul 130. Formarea profesională continuă

(1) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și se reglementează de Guvern.

(2) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere se realizează în instituții de învățămînt superior și/sau în instituții de formare continuă și prestatori de servicii, în baza unor programe de formare acreditate, prin:

a) stagii de formare profesională în instituții de învățămînt și cercetare sau organizații acreditate, din țară și de peste hotare;

b) participare ca parteneri la proiecte educaționale și/sau de cercetare naționale și internaționale;

c) participare cu comunicări și/sau lucrări la conferințe, seminare, simpozioane, expoziții internaționale.

(3) În urma dezvoltării profesionale realizate prin stagii în instituții de învățămînt și cercetare acreditate, cadrele didactice din învățămînt pot obține credite de dezvoltare profesională.

Capitolul II. Drepturi și obligații

Articolul 131. Drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific

(1) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul să aleagă și să utilizeze atât tehnologiile didactice, manualele și materialele didactice aprobate de Ministerul Educației, cît și cele alternative, pe care le consideră adecvate realizării standardelor educaționale de stat.

(2) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul:

a) să aleagă și să fie alese în organele de conducere, administrative și consultative ale instituției de învățămînt;

b) să li se includă în vechimea de muncă didactică activitatea didactică și de cercetare desfășurată anterior, în cazul transferului la o instituție de învățământ care oferă programe de studii de alt nivel;

c) să se asocieze în organizații sindicale și profesionale;

d) să solicite, din proprie inițiativă, acordarea de grade didactice și titluri științifice.

(3) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul la concediu de odihnă anual în condițiile prevăzute de Codul Muncii.

(4) Personalul didactic din învățământul general beneficiază, în condițiile legislației în vigoare, de următoarele drepturi și garanții sociale:

a) dreptul la reducerea duratei zilei de muncă în primii trei ani de activitate didactică, după absolvirea instituției de învățământ;

b) dreptul, garantat de stat, la stagii de formare profesională în domeniul activității didactice, cel puțin o dată la trei ani;

c) dreptul la compensații bănești anuale pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software pentru utilizare în activități de instruire on-line, pentru dezvoltare profesională, în limita și în condițiile stabilite de Guvern.

(5) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior și postsecundar pedagogic, încadrați în instituțiile de învățământ prin repartizare de către Ministerul Educației, beneficiază, în primii trei ani de activitate, de indemnizații stabilite de Guvern, din contul bugetului de stat, achitate prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

(6) La debutul în carieră, personalul didactic angajat în instituțiile de învățământ publice din mediul rural și centrele raionale beneficiază, în primii trei ani de activitate, de compensarea cheltuielilor pentru chirie, consumul de energie termică și electrică, din contul bugetului de stat, prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, în condițiile stabilite de Guvern.

(7) În primii trei ani de activitate pedagogică, cadrele didactice din instituțiile de învățământ general publice beneficiază de sprijin pentru inserție profesională, inclusiv de reducerea la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcție, precum și de asistența cadrului didactic mentor.

(8) Personalul didactic, științifico-didactic și științific din instituțiile de învățământ care s-au evidențiat prin excelență în munca de predare și educație se pot învrednici de distincții de stat, în condițiile stabilite de legislație.

(9) Pentru atragerea absolvenților în activitatea didactică și pentru promovarea profesiei de cadru didactic, autoritățile administrației publice locale și centrale, care au instituții de învățământ în subordine, pot prevedea garanții sociale suplimentare pentru cadrele didactice.

Articolul 132. Obligațiile personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere

(1) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere are următoarele obligații:

- a) să asigure calitatea procesului de învățămînt prin respectarea standardelor educaționale de stat și a Curriculumului național;
- b) să respecte deontologia profesională;
- c) să respecte drepturile copiilor, elevilor și studenților;
- d) să creeze condiții optime pentru dezvoltarea potențialului individual al copilului, elevului și studentului;
- e) să promoveze valorile morale de dreptate, echitate, umanism, patriotism și alte valori;
- f) să colaboreze cu familia și comunitatea;
- g) să îndeplinească obligațiile prevăzute în contractul individual de muncă, fișa postului și să respecte statutul și regulamentele instituționale și prevederile prezentului Cod;
- h) să asigure securitatea vieții și ocrotirea sănătății copiilor, elevilor și studenților în procesul de învățămînt;
- i) să nu admită tratamente și pedepse degradante, discriminarea sub orice formă și aplicarea oricărei forme de violență fizică sau psihică;
- j) să informeze elevii despre toate formele de violență și manifestările comportamentale ale acestora, persoanele și instituțiile la care se pot adresa atunci cînd sînt supuși unui act de abuz;
- k) să discute cu copiii și elevii, individual și în grup, despre siguranța/bunăstarea lor emoțională și fizică acasă/ în familie și în instituție, precum și în alte locuri frecventate de elevi;
- l) să intervină pentru a stopa cazurile de abuz și neglijare a copilului și/sau solicite ajutor în cazul în care nu poate interveni de sine stătător;
- m) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, neglijare, exploatare sau trafic al copilului din partea semenilor sau a adulților;
- n) să-și perfecționeze continuu calificarea profesională;
- o) să nu facă și să nu admită propagandă șovină, naționalistă, politică, religioasă, militaristă în procesul educațional;
- p) să nu implice elevii și studenții în acțiuni politice (mitinguri, demonstrații, pichetări);
- r) să asigure confidențialitatea și securitatea informației care conține date cu caracter personal, în conformitate cu legislația în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

(2) Personalul didactic, științifico-didactic și științific nu pot presta servicii cu plată copiilor, elevilor, studenților cu care interacționează direct la clasă sau în grupa academică în activitatea didactică.

(3) Personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din învățămînt îi este interzisă primirea de bani sau de alte foloase sub orice formă din partea elevilor, studenților, familiilor acestora, precum și din partea organizațiilor obștești ale părinților.

(4) Personalul didactic, științifico-didactic, științific și de conducere are obligația de a raporta Ministerului Educației și organelor abilitate despre cazurile de abuz asupra copiilor, elevilor și studenților de care au cunoștință, în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Nerespectarea prevederilor alineatelor (1)-(4) constituie abatere disciplinară și se sancționează conform legislației în vigoare.

(6) Obligațiile cadrelor didactice și de conducere din învățământul general și profesional tehnic în raport cu elevii, părinții și angajații instituțiilor de învățământ sînt prevăzute în Codul de etică al cadrului didactic.

(7) Codul de etică al cadrului didactic este elaborat și aprobat de Ministerul Educației, cu consultarea asociațiilor reprezentative la nivel național ale elevilor, părinților, cadrelor didactice și sindicatelor din învățământ.

(8) Nerespectarea de către cadrul didactic sau cadrul de conducere din învățământul general și profesional tehnic a prevederilor Codului de etică a cadrului didactic constituie o încălcare gravă a disciplinei de muncă și a statutului instituției de învățământ și se sancționează în conformitate cu prevederile acestuia.

Articolul 133. Drepturile elevilor și studenților

(1) Elevii și studenții au următoarele drepturi:

- a) să aleagă instituția de învățământ în care doresc să învețe;
- b) să fie asigurați, în condițiile legii, cu manuale, asistență medicală, alimentație, servicii de transport, cămin;
- c) să beneficieze de bursă în condițiile legii; cuantumul bursei se stabilește de către Guvern;
- d) să-și expună liber opiniile, convingerile și ideile;
- e) să aibă acces la informație;
- f) să fie aleși în structurile de guvernare ale instituției de învățământ și să participe la evaluarea și promovarea calității învățământului, în condițiile prevăzute de prezentul Cod și regulamentele instituției respective;
- g) să participe la proiecte și/sau programe naționale și/sau internaționale de mobilitate academică;
- h) să-și revendice drepturile legale, să constituie și să adere, în conformitate cu legislația în vigoare, la asociații sau organizații nonpolitice, care au drept scop apărarea intereselor lor social-economice;
- i) să beneficieze de garanțiile și facilitățile prevăzute de legislație pentru salariații care îmbină munca cu studiile, în cazul în care sînt încadrați în câmpul muncii.

(2) În instituțiile de învățământ se pot constitui organe de autogovernanță ale elevilor sau studenților, care funcționează în conformitate cu actele normative în vigoare și reglementările instituționale.

(3) Studenții sînt reprezentați în Senat și în consiliul facultății în proporție de cel puțin 1/5, dar nu mai mult de 1/4 din numărul total al membrilor acestor organe.

(4) Studenții din învățământul superior au dreptul la scutirea de plata taxei de studii, în corespundere cu regulamentele instituționale.

(5) În caz de incapacitate de continuare a studiilor din motive de sănătate sau din alte motive justificate, elevii și studenții au dreptul la concedii academice, conform actelor interne ale instituțiilor de învățământ superior.

(6) În vederea asigurării dreptului la educație al elevilor care au nevoie de asistență socială, inclusiv al celor din instituțiile de tip sanatorial sau de tip familial, statul suportă, în condițiile legislației în vigoare, parțial sau integral, cheltuielile de întreținere a elevilor în perioada de școlaritate, conform normativelor în vigoare.

(7) Elevii și studenții din instituțiile de învățământ beneficiază de protecție și asistență socială și medicală, în condițiile legii.

(8) Elevii și studenții beneficiază și de alte drepturi, consemnate în regulamentele instituționale.

Articolul 134. Obligațiile elevilor și studenților

(1) Elevii și studenții au următoarele obligații:

a) să respecte regulamentele instituțiilor de învățământ în care învață;
b) să manifeste un comportament civilizată, să respecte normele de conviețuire în comunitatea academică, să păstreze bunurile din patrimoniul instituției de învățământ.

(2) Elevii au obligația să frecventeze învățământul obligatoriu și să însușească materiile prevăzute de programele de studii.

(3) Elevii și studenții care încalcă prevederile actelor normative în vigoare și/sau actele interne ale instituțiilor de învățământ sînt pasibili de sancționare, în funcție de gravitatea faptei și în conformitate cu actele interne ale instituției, pînă la exmatriculare. Elevii din învățământul general obligatoriu nu pot fi exmatriculați.

Articolul 135. Drepturile și obligațiile părinților sau reprezentanților legali ai copiilor și elevilor

(1) Părinții sau reprezentanții legali ai copiilor și elevilor au dreptul:

a) să aleagă instituția de învățământ în care să-și înscrie copilul;
b) să participe la întocmirea programului de activitate al instituției de învățământ;

c) să solicite respectarea drepturilor și libertăților copilului în instituția de învățământ;

d) să ia cunoștință de organizarea și conținutul procesului de învățământ, precum și de rezultatele evaluării cunoștințelor copiilor lor, în conformitate cu regulamentele instituționale;

e) să aleagă și să fie aleși în organele administrative și consultative ale instituției de învățământ;

f) să înființeze asociații filantropice ale părinților, avînd ca scop principal să contribuie la dezvoltarea instituției de învățământ.

(2) Părinții sau reprezentanții legali ai copiilor și elevilor au următoarele obligații:

a) să asigure educarea copilului în familie și să-i creeze condiții adecvate pentru pregătirea temelor și frecventarea studiilor, pentru dezvoltarea aptitudinilor, participarea la activități extrașcolare și pentru autoinstruire;

b) să asigure școlarizarea copiilor de vîrstă școlară obligatorie;

c) să colaboreze cu instituția de învățămînt, contribuind la realizarea obiectivelor educaționale;

d) să urmărească, în colaborare cu conducerea instituției de învățămînt și cadrele didactice, situația școlară și comportarea copilului sau elevului în instituția de învățămînt.

(3) Părinții sau reprezentanții legali ai copiilor care nu manifestă responsabilitate și nu asigură educarea și instruirea copilului sînt pasibili de răspundere, în conformitate cu legislația în vigoare.

TITLUL X ADMINISTRAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Capitolul I. Atribuțiile autorităților publice centrale în domeniul educației

Articolul 136. Atribuțiile Guvernului în domeniul educației

Guvernul are următoarele atribuții:

a) aprobă politicile de stat în domeniul educației;

b) organizează elaborarea și aprobă proiectele de acte legislative în domeniul educației și le prezintă Parlamentului spre examinare și adoptare;

c) adoptă acte normative privind realizarea prevederilor legislației în domeniul educației și asigurarea priorității educației;

d) aprobă structura, efectivul-limită și Regulamentul de organizare și funcționare a Ministerului Educației;

e) monitorizează activitatea Ministerului Educației;

f) decide asupra propunerilor Ministerului Educației, ale altor autorități administrative centrale și ale instituțiilor publice privind înființarea, reorganizarea sau desființarea instituțiilor publice de învățămînt special, profesional tehnic, superior și de formare continuă;

g) aprobă planul (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate cu finanțare de la bugetul de stat, pe meserii, specialități și domenii generale de studiu, în instituțiile de învățămînt profesional tehnic și superior;

h) aprobă normativele de timp și de cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire în învățămîntul gimnazial, liceal și a evaluării finale în învățămîntul primar.

Articolul 137. Atribuțiile Ministerului Educației

(1) Ministerul Educației are următoarele atribuții:

- a) elaborează și promovează politicile de stat în domeniul educației și cercetării din învățământul superior;
- b) elaborează proiecte de acte legislative și normative în domeniul educației și cercetării din învățământul superior și exercită controlul de stat asupra respectării acestora;
- c) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea sistemului național de educație și de cercetare din învățământul superior;
- d) efectuează estimări și analize ale indicatorilor de randament economic și performanță ai sistemului național de educație și le face publice pe pagina web a Ministerului;
- e) elaborează și aprobă standardele educaționale de stat și Curriculumul național și exercită, prin intermediul instituțiilor abilitate, controlul asupra realizării acestora;
- f) aprobă procedurile de evaluare a cadrelor didactice și de conducere din învățământ, în vederea conferirii sau confirmării gradelor didactice și gradelor manageriale, și asigură controlul respectării acestora;
- g) gestionează programele și proiectele naționale și organizează achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii pentru sectorul educațional în cadrul programelor naționale;
- h) aprobă manualele și materialele didactice care urmează a fi utilizate în sistemul de învățământ;
- i) elaborează și aprobă pachetul standard de servicii educaționale în învățământul obligatoriu;
- j) elaborează planul strategic de cheltuieli pentru sistemul național de educație și cercetare universitară, în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale și locale;
- k) elaborează proiectul bugetului de stat pentru instituțiile de învățământ și cercetare din subordine;
- l) elaborează, în comun cu autoritățile interesate, și aprobă normele de personal, de muncă și de finanțare a sistemului național de educație;
- m) coordonează și monitorizează activitatea financiară a instituțiilor publice de învățământ din subordine;
- n) formulează și prezintă Guvernului propuneri de perfecționare a remunerării personalului didactic și a altor categorii de personal din sistemul de învățământ;
- o) coordonează activitatea de cercetare științifică în învățământul superior, precum și în domeniul științelor educației;
- q) coordonează activitatea de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și de conducere din învățământ;
- p) angajează, prin concurs, și eliberează din funcție directorii instituțiilor publice de învățământ special și profesional tehnic, precum și directorii instituțiilor publice de învățământ de subordonare republicană;

r) adresează autorităților administrației publice locale propuneri argumentate de încetare a raporturilor de serviciu/muncă a unor șefi ai organelor locale de specialitate în domeniul învățământului sau a unor directori ai instituțiilor de învățământ;

s) inițiază și încheie acorduri internaționale de colaborare în domeniul educației și cercetării, în condițiile legislației în vigoare;

t) organizează procesul de recunoaștere și echivalare a actelor de studii, eliberate de instituțiile de învățământ din străinătate;

ț) negociază și semnează convențiile colective din domeniul învățământului;

u) asigură, în mod gratuit, cu materiale didactice – copiii din grupele pregătitoare cu vârsta de 5–7 ani și cu manuale școlare – elevii din învățământul primar, precum și cu sisteme/forme alternative de comunicare, de scriere, de citire și orientare, ținând seama de necesitățile individuale ale copiilor și tinerilor cu dizabilități care urmează studiile în instituțiile de învățământ general, profesional tehnic și superior;

v) propune candidaturi pentru conferirea distincțiilor de stat;

w) elaborează și dă publicității raportul anual de activitate al Ministerului Educației;

x) asigură planificarea, crearea și menținerea în stare funcțională a Sistemului Informațional Automatizat al Educației;

y) asigură actualizarea periodică și controlează corectitudinea informațiilor introduse în Sistemul Informațional Automatizat al Educației;

z) exercită și alte atribuții stabilite de legislație și Regulamentul său de organizare și funcționare.

(2) Pentru exercitarea atribuțiilor în sfera de competență, Ministerul Educației poate constitui consilii, comisii, grupuri de experți și alte organe consultative.

Capitolul II. Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul educației

Articolul 138. Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul educației

(1) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea, în limitele competențelor stabilite de legislație, au următoarele atribuții:

a) asigură respectarea legislației în domeniul educației în teritoriu;

b) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sînt, în limitele competențelor stabilite;

c) asigură conlucrarea instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sînt cu Ministerul Educației;

d) asigură funcționarea eficientă a rețelei instituțiilor de învățământ general ai căror fondatori sînt, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;

e) pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ din raza unității administrativ-teritoriale respective;

f) asigură condiții adecvate de activitate pentru personalul didactic și de studii pentru elevi;

g) susțin și încurajează activitatea de formare continuă a cadrelor didactice;

h) susțin și încurajează participarea elevilor la concursuri și olimpiade școlare;

i) asigură, în comun cu părinții, înscrierea copiilor în instituțiile de educație timpurie și de educație preșcolară până la vârsta de școlarizare obligatorie;

j) adoptă decizii privind optimizarea și dezvoltarea rețelei școlare din teritoriul administrat, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;

k) delimitează districtele școlare ale instituțiilor de învățământ general înființate;

l) monitorizează activitatea instituțiilor de învățământ private din teritoriu;

m) asigură transportarea gratuită a elevilor și cadrelor didactice la și de la instituțiile de învățământ din localitățile rurale, situate la distanțe ce depășesc 2 km;

n) contribuie la plasarea în câmpul muncii a absolvenților orfani.

(2) Autoritățile administrației publice locale asigură funcționarea instituțiilor de învățământ pe care le finanțează din bugetele proprii.

(3) Autoritățile administrației publice locale angajează și eliberează personalul de conducere al instituțiilor de educație timpurie și de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar pe care le finanțează din bugetele proprii.

(4) Autoritățile administrației publice locale elaborează și prezintă Ministerului Educației un raport anual privind starea învățământului din teritoriul administrat, pe care îl dau publicității. Metodologia de elaborare și de publicare a raportului este stabilit de Ministerul Educației.

Titlul XI

FINANȚAREA ȘI BAZA MATERIALĂ A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Capitolul I. Finanțarea sistemului de învățământ

Articolul 139. Principiile și sursele de finanțare a învățământului

(1) Sursa prioritară de finanțare a sistemului de învățământ public o constituie:

a) transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele administrației publice locale, pentru instituțiile de educație timpurie și de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal și extrașcolar;

b) alocațiile de la bugetul de stat, pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic, superior și alte instituții de învățământ de subordonare republicană;

c) alte alocații ale statului și ale unităților administrativ-teritoriale, destinate educației.

(2) Transferurile cu destinație specială sînt efectuate de Ministerul Finanțelor, în conformitate cu formula de alocare, propusă anual de Ministerul Educației și aprobată de Guvern.

(3) Finanțarea instituțiilor de învățămînt private se efectuează din sursele fondatorilor și din taxele de școlarizare.

(4) Instituțiile private de învățămînt general acreditate beneficiază de sprijin din partea statului, în modul stabilit de Guvern.

(6) Finanțarea învățămîntului extrașcolar se face și de la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, taxe de studii, sponsorizări, donații și din alte surse financiare legale.

(7) Instituțiile de învățămînt pot beneficia și de alte surse de finanțare:

a) venituri provenite din prestarea contra plată a unor servicii educaționale, precum și din cercetarea științifică și de transferul de tehnologii, în condițiile legii;

b) venituri provenite din comercializarea articolelor confecționate în procesul de studii (în gospodării didactice, ateliere experimentale și altele asemenea), precum și din darea în locațiune a spațiilor, echipamentelor, terenurilor și a altor bunuri proprietate publică sau privată;

c) granturi, sponsorizări și donații;

d) alte surse legale.

(8) Statul garantează finanțarea studiilor superioare pe toată durata acestora, incluse în comanda de stat – Planul de admitere, aprobat anual de Guvern.

(9) Relațiile dintre instituțiile de învățămînt și persoanele fizice sau juridice se reglementează printr-un contract de prestare a serviciilor educaționale cu taxă, în care sînt specificate drepturile și obligațiile părților, durata studiilor și mărimea taxei de studii.

Articolul 140. Principiile de finanțare a instituțiilor publice de învățămînt general

(1) Instituțiile de învățămînt general sînt finanțate prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.

(2) Autoritățile administrației publice locale asigură finanțarea instituțiilor publice de învățămînt general pe bază de cost standard per copil sau elev, în volum ce asigură respectarea standardelor educaționale, în modul stabilit Guvern.

(3) Autoritățile administrației publice locale au dreptul să suplimenteze fondurile alocate de la bugetul de stat din mijloace proprii.

(4) Bugetul instituției de învățămînt și raportul de executare a acestuia se dau publicității pe pagina web a instituției și/sau a organului local de specialitate.

Articolul 141. Modalitățile de finanțare și gestionare financiară a învățământului

(1) Finanțarea bugetară a învățământului se face prin patru modalități:

a) finanțare-standard: cost standard per copil/elev/student și coeficient de ajustare;

b) finanțare compensatorie: pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, copiii cu aptitudini deosebite – prin programe experimentale sau alternative și programe de susținere a performanței;

c) finanțare complementară: pentru modernizarea bazei materiale și didactice, pentru subvenționarea alimentației, transport școlar și cazare;

d) finanțare prin concurs pe bază de proiecte.

(2) Pentru activități și programe de studii, suplimentare față de pachetul de servicii educaționale finanțate din bugetul de stat, se pot percepe taxe în condițiile stabilite de legislația în vigoare.

(3) Costul-standard per elev sau student constituie baza pentru calcularea taxelor de studii.

(4) Instituțiile de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă pot obține și utiliza, în condițiile legii, venituri proprii, provenite din taxele achitate de persoane fizice și juridice interesate, inclusiv din străinătate, pentru studii, perfecționare și recalificare profesională pe bază de contract.

(5) Instituțiile de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă funcționează în regim de autogestiune financiar-economică și pot desfășura activități economice, în modul stabilit de legislație.

(6) Învățământul poate fi susținut de asociații profesionale, asociații de patronat și tutelare, în conformitate cu legislația în vigoare.

(7) Persoanele fizice și juridice au dreptul să sprijine din mijloacele proprii, în condițiile legislației în vigoare, dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ și să acopere cheltuielile de formare inițială și continuă a cadrelor didactice.

(8) Statul garantează facilități fiscale persoanelor juridice, indiferent de forma lor de organizare și tipul de proprietate, precum și persoanelor fizice, inclusiv din străinătate, care investesc mijloacele proprii în dezvoltarea sistemului de educație, în condițiile legislației în vigoare.

(9) Veniturile obținute de instituția de învățământ din prestarea serviciilor contra plată, sînt intangibile și se folosesc exclusiv pentru dezvoltarea instituției.

(10) Veniturile instituției de învățământ obținute exclusiv din activitatea de antreprenariat sînt acumulate și administrate separat de alte venituri.

(11) Asigurarea cu manuale școlare este gestionată prin intermediul Fondului special de manuale care este o structură cu autonomie financiară din sfera de competență a Ministerului Educației. Modul de funcționare a Fondului special de manuale se stabilește de Guvern. Conducătorul Fondului special de manuale este numit în funcție, în bază de concurs, de către Ministerul Educației.

Capitolul II. Bunurile și baza materială a instituțiilor de învățământ

Articolul 142. Bunurile instituțiilor de învățământ

(1) Instituțiile de învățământ pot avea în administrare clădiri, cămine, instalații ingineresti, biblioteci, laboratoare, ateliere, cantine, clinici, terenuri, gospodării științifico-didactice, echipamente, mijloace de transport, utilaje și alte mijloace fixe și circulante.

(2) Clădirile și terenurile în care instituțiile de învățământ publice își desfășoară activitatea fac parte din domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau, după caz, al statului. Celelalte bunuri sînt proprietatea fondatorilor și se atribuie instituțiilor de învățământ cu drept de gestiune operativă. Administrarea acestora se realizează potrivit legislației în vigoare.

(3) Instituțiile de învățământ private sînt titulare ale dreptului de proprietate ori ale altor drepturi reale, pe care le exercită asupra patrimoniului, în condițiile legii. Patrimoniul instituției de învățământ private nu poate fi retras pe parcursul activității acesteia, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(4) Transferul (trecerea) bunurilor din domeniul public al unității administrativ-teritoriale în domeniul privat al unității administrativ-teritoriale se realizează prin decizia consiliului satului (comunei), orașului, raionului, municipiului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, cu acordul prealabil al Guvernului. Transferul bunurilor din domeniul public al statului în domeniul privat se realizează prin hotărîre de Guvern. Adoptarea deciziilor respective este precedată de un raport de expertiză prin care se demonstrează încetarea necesității de aflare a bunurilor respective în domeniul public. Metodologia de realizare a raportului de expertiză se aprobă de Guvern.

(5) Bunurile administrate de către instituțiile de învățământ publice pot fi date în locațiune sau arendă, în condițiile legii, pe un termen ce nu depășește cinci ani, doar cu acordul autorităților fondatoare, de preferință în scopuri educaționale.

Articolul 143. Baza materială a instituțiilor de învățământ

(1) Dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ se asigură din contul mijloacelor bugetare, alte surse legale de finanțare a instituțiilor.

(2) Statul asigură dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ public, inclusiv utilizarea acestora, în conformitate cu standardele de stat elaborate de Ministerul Educației.

(3) Instituțiile private de învățământ dispun de bază materială proprie pentru desfășurarea procesului educațional, conform standardelor educaționale de stat.

(4) Autoritățile administrației publice centrale și locale și agenții economici au dreptul, în conformitate cu legislația în vigoare, să transmită în folosință gratuită sau contra plată, în scopuri educaționale, fondatorilor

instituțiilor de învățământ clădiri, utilaje, materiale didactice, instalații, aparate, mijloace de transport, spații locative și terenuri.

Titlul XII

RELAȚIILE EXTERNE ȘI COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CERCETARE

Articolul 144. Cooperarea internațională

(1) Cooperarea internațională în domeniul învățământului și cercetării se efectuează în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Ministerul Educației are dreptul să stabilească relații și să încheie tratate internaționale de colaborare și cooperare, precum și să participe la proiecte și manifestări internaționale în domeniul învățământului și cercetării științifice.

(3) Instituțiile de învățământ au dreptul să stabilească relații directe de colaborare și parteneriat cu instituții de învățământ din străinătate. Ministerul Educației și/sau alte autorități ale administrației publice centrale, la solicitare, acordă asistență în ceea ce privește:

a) participarea la programe de mobilitate și de schimb academic și intercultural, precum și în proiecte comune;

b) organizarea și realizarea activităților de cercetare sau creație artistică și a manifestărilor științifice și culturale comune;

c) efectuarea de cercetări științifice fundamentale și aplicative, la comanda persoanelor juridice din străinătate;

d) fondarea, cu participarea partenerilor străini, a unor unități interioare ale instituției de învățământ (centre, laboratoare, parcuri tehnologice, incubatoare și altele asemenea);

e) obținerea calității de membru în organizații internaționale neguvernamentale regionale;

f) participarea la programe și proiecte regionale și internaționale.

(4) Acțiunile realizate în cadrul tratatelor internaționale sînt finanțate în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Programele și proiectele internaționale sînt finanțate conform legislației în vigoare sau, după caz, în conformitate cu prevederile din proiectele aprobate și finanțate.

(6) Prin legea bugetului de stat, se aprobă anual mijloace financiare pentru susținerea mobilității academice internaționale a elevilor, studenților, cadrelor didactice și de conducere din instituțiile de învățământ.

Articolul 145. Cooperarea cu organizațiile regionale și internaționale

(1) Ministerul Educației acordă prioritate cooperării în domeniul educației cu Uniunea Europeană în cadrul unor proiecte și programe de parteneriat și cooperare.

(2) În scopul modernizării și racordării sistemului educațional național la valorile și standardele europene, precum și în vederea participării la edificarea

spațiului european al învățămîntului superior în cadrul Procesului Bologna, Ministerul Educației participă la programele și proiectele de cooperare internațională la nivel regional și european.

(3) Ministerul Educației autorizează și monitorizează activitatea voluntarilor din străinătate care prestează servicii educaționale, precum și a organizațiilor necomerciale care implementează diverse proiecte și programe internaționale în cadrul sistemului educațional național, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 146. Admiterea la studii, drepturile și obligațiile elevilor și studenților internaționali

(1) Admiterea la studii a străinilor se realizează în aceleași condiții aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova.

(2) Admiterea la studii a străinilor este condiționată de recunoașterea și echivalarea prealabilă a actelor de studii prezentate de candidați.

(3) Dreptul de organizare a studiilor pentru străini îl dețin în exclusivitate instituțiile de învățămînt acreditate și în programe de studii acreditate.

(4) Instruirea străinilor se efectuează în limba română sau, la solicitarea candidaților, într-o altă limbă de circulație internațională, în funcție de posibilitățile instituțiilor de învățămînt și în limitele mijloacelor bugetare alocate în acest scop.

(5) Străinii care studiază în Republica Moldova, cu excepția celor care beneficiază de burse acordate de stat, achită taxe de studii, în conformitate cu actele normative în vigoare.

Articolul 147. Studiile în străinătate

(1) Statul asigură mobilitatea academică și profesională a studenților și cadrelor didactice în conformitate cu actele normative naționale și internaționale.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la studii în străinătate în baza unor tratate internaționale, precum și în baza unor contracte individuale încheiate cu instituțiile de învățămînt din străinătate.

(3) Persoanele – cetățeni ai Republicii Moldova, înmatriculate la studii în străinătate în baza tratatelor internaționale beneficiază de facilitățile și drepturile stipulate în documentele respective.

(4) Cetățenii Republicii Moldova, absolvenți ai instituțiilor de învățămînt din străinătate, beneficiază, la încadrarea în câmpul muncii, de aceleași drepturi ca și absolvenții instituțiilor de învățămînt de același nivel din Republica Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Recunoașterea și echivalarea actelor de studii obținute în instituții de învățămînt din străinătate se realizează în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

Titlul XIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 148.

Prezentul Cod intră în vigoare la începutul anului de studii din anul publicării, cu excepția:

a) alineatului (8) al articolului 9, care se pune în aplicare începând cu anul școlar 2018-2019;

b) alineatelor (1) și (2) din articolul 13, care se pun în aplicare nu mai târziu de anul 2018; pînă la intrarea în vigoare a alineatelor (1) și (2) din articolul 13, obligativitatea școlarizării încetează la vârsta de 16 ani și se finalizează cu învățămîntul gimnazial;

c) alineatului (5) din articolul 16, în partea ce ține de evaluarea rezultatelor învățării prin descriptori, care se pune în aplicare din anul 2015, începînd cu clasa întâi;

d) alineatului (7) din articolul 39, care se pune în aplicare din anul 2017;

e) literelor a) și b) ale alineatului (5) din articolul 91, în partea ce ține de condiția privind cariera profesională în învățămîntul superior și cercetare, care se pun în aplicare din anul 2018;

f) literei c) a alineatului (1) din articolul 129, care se pune în aplicare din 2017;

g) alineatului (7) din articolul 131, în partea referitoare la sprijinul pentru inserție profesională și reducerea la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcție, care se pune în aplicare din 2016;

h) literei a) din alineatul (1) al articolului 141, care se pune în aplicare:

- pentru instituțiile de învățămînt superior – din anul 2015;
- pentru instituțiile de învățămînt profesional tehnic – din anul 2017;

i) alineatului (5) din articolul 141, care se pune în aplicare:

- pentru instituțiile de învățămînt superior – din anul 2015;
- pentru instituțiile de învățămînt profesional tehnic – din anul 2017.

Articolul 149.

(1) La data intrării în vigoare a prezentului Cod, contractele individuale de muncă ale directorilor instituțiilor publice de învățămînt preuniversitar și mediu de specialitate, care nu au fost numiți prin concurs, încetează de drept. Constatarea cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă se face prin ordin emis de către autoritățile cu competență legală de numire în funcție, care se comunică persoanelor aflate în situațiile respective, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare.

(2) În termen de cel mult 6 luni de la data încetării contractelor individuale de muncă în condițiile alin.(1), autoritățile cu competență legală de numire în funcție vor organiza concursuri de ocupare a funcțiilor de directori devenite vacante.

(3) În perioada de pînă la numirea prin concurs a directorilor instituțiilor publice de învățămînt preuniversitar și mediu de specialitate, conducerea instituțiilor va fi exercitată de către directorii interimari, desemnați de către autoritățile cu competențe legale de numire în funcție.

(4) Directorii instituțiilor publice de învățămînt mediu de specialitate numiți în funcție prin concurs pe durată nedeterminată pînă la intrarea în vigoare a Legii nr.67 din 23 aprilie 2010 pentru modificarea și completarea articolului 47 din Legea învățămîntului nr.547-XIII din 21 iulie 1995, rămîn în funcție pînă la expirarea termenului de 5 ani, care începe la data numirii lor în funcție. Dacă de la numirea acestora în funcții au trecut mai mult de 5 ani, contractele lor individuale de muncă încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentului Cod. Dispozițiile alin.(1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

Articolul 150.

La data intrării în vigoare a prezentului Cod, se abrogă Legea învățămîntului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 62–63, art. 692), cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 151.

Guvernul, în termen de 24 de luni de la data publicării prezentului Cod:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul Cod;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezentul Cod și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia.

Președintele Parlamentului

NOTĂ DE ARGUMENTARE CU PRIVIRE LA PROIECTUL CODULUI EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

Proiectul Codului educației al Republicii Moldova, elaborat de Ministerul Educației, constituie actul normativ-legislativ fundamental în domeniul învățământului de toate nivelurile, care reglementează sub toate aspectele funcționarea și raporturile juridice din sistemul educațional național.

Analiza sistematică și sistemică a stării învățământului în Republica Moldova, realizată în ultima perioadă de către Ministerul Educației, denotă faptul că cele mai importante și stringente probleme identificate, cu care se confruntă la ora actuală sistemul educațional, vizează accesul, calitatea și relevanța studiilor oferite la toate nivelurile de învățământ.

Se constată accesul insuficient al copiilor la educația timpurie, scăderea ratei de școlarizare în învățământul gimnazial, accesul redus la studii de calitate în învățământul profesional secundar și postsecundar, cota redusă de participare la învățământul și formarea pe tot parcursul vieții, dar și accesul limitat al persoanelor cu cerințe educaționale speciale la toate nivelurile de învățământ.

Problemele de asigurare a calității studiilor generale sînt probate de performanța școlară scăzută, înregistrată în învățământul general și exprimată prin rezultatele proaste obținute la testările internaționale (PISA, 2009) și naționale (Bacalaureat, 2013). În timp ce evaluarea calității învățământului general este la latitudinea direcțiilor raionale/municipale de învățământ, fără să se asigure o abordare unică pe țară, evaluarea calității în învățământul profesional nu este deloc asigurată.

Relevanța studiilor oferite de instituțiile de învățământ secundar general, profesional tehnic și superior, prin care se înțelege nivelul de corespundere a competențelor obținute așteptărilor angajatorilor, este afectată de mai mulți factori, printre care se evidențiază supraîncărcarea curriculumului cu materii care nu contribuie în suficientă măsură la dezvoltarea personală, socială și profesională a elevului și/sau studentului. Absolvenții dau dovadă de o slabă dezvoltare a abilităților antreprenoriale, de comunicare în limba română și în limbi străine, de gândire critică și rezolvare a problemelor, de lucru în echipă și de utilizare a noilor tehnologii de informare și comunicare. Programele oferite de sistemul de învățământ profesional și tehnic nu au o orientare practică bine pronunțată, lipsește legătura între cererea de calificări de pe piața muncii și oferta instituțiilor de învățământ profesional și tehnic.

O altă problemă importantă a sistemului de învățământ este calitatea cadrelor didactice și a managerilor școlari, reflectată prin rata cadrelor didactice cu vârsta pensionară care este de 18%, și pre-pensionară – de 8%. O bună parte din cadrele didactice din învățământul profesional și tehnic nu au experiență în producție. Vârsta medie a acestora este de 52 de ani și în ultimii 10 ani majoritatea dintre ei nu a participat la nici un curs de formare continuă. Directorii de școli și alți manageri școlari, în proporție de 30%, sînt numiți în funcție pe termen nedeterminat. Provocarea

majoră în sistemul educațional actual o constituie problema atragerii și menținerii în sistem a resurselor umane de calitate.

Așadar, la etapa actuală de dezvoltare a societății, nivelul scăzut de relevanță a formării generale și profesionale, problemele de acces la studii de calitate, dar și ineficiența sistemului de asigurare a calității în învățământ sînt aspecte simptomatice îngrijorătoare ale sistemului educațional național care, pe deasupra, mai este scump și supradimensionat.

Actuala Lege a învățămîntului adoptată în 1995, cu modificările ulterioare, deși progresistă la etapa anterioară, nu mai răspunde în mod eficient și adecvat la problemele stringente dictate de noile realități și nici la schimbările intervenite între timp în paradigma învățămîntului.

În acest context, adoptarea unui nou Cod al educației este un imperativ al timpului. Noul Cod va asigura funcționarea durabilă a sistemului de educație în contextul dezvoltării durabile a țării, dar și alinierea sistemului educațional la cele mai bune practici europene și internaționale.

Elaborarea proiectului Codului educației a pornit de la analiza situației actuale din domeniul învățămîntului autohton și a compatibilității acestuia cu sistemul european, ținîndu-se cont de tendințele și aspirațiile Republicii Moldova privind integrarea în spațiul european, inclusiv, în cel educațional, perspectivele de democratizare a proceselor sociale, formarea societății civile și reformarea economiei.

Noul Cod al educației se bazează pe principiile de dezvoltare durabilă a sistemului educațional, astfel încît să răspundă pe termen lung la provocările identificate, pe corelarea sistemului educațional cu necesitățile sociale, economice, de dezvoltare și standardele europene în domeniul educației, asigurarea calității în sistemul de învățămînt și creșterea eficienței manageriale și financiare, dar și asigurarea formării continue a personalului didactic și de conducere în contextul învățării pe tot parcursul vieții.

Proiectul Codului educației are următoarele obiective de bază: asigurarea relevanței studiilor la toate nivelurile și promovarea învățării pe tot parcursul vieții; asigurarea legăturii cu piața muncii; reconsiderarea/reconceptualizarea sistemului de asigurare, monitorizare și evaluare a calității în educație; dezvoltarea, sprijinirea și motivarea cadrelor didactice pentru asigurarea educației de calitate și reconsiderarea sistemului de învățămînt din perspectiva serviciilor educaționale de calitate și cost-eficiente.

În Proiectul Codului se propune:

- a) o nouă abordare a educației și a misiunii sistemului de învățămînt prin centrarea pe cel ce învață și formarea de competențe;
- b) modernizarea sistemului de învățămînt în contextul integrării europene și al Procesului de la Bologna;

- c) asigurarea calității în învățământ ca premisă pentru eficiența și relevanța întregului sistem educațional;
- d) delimitarea competențelor de administrare a sistemului de educație între administrația centrală, administrațiile publice locale și instituții;
- e) modernizarea și eficientizarea structurii sistemului de învățământ în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED - 2011), tradițiile școlii naționale, necesitățile educaționale și disponibilitatea resurselor;
- f) dezvoltarea competențelor și a standardelor educaționale corelate cu cele europene;
- g) extinderea învățământului obligatoriu pînă la vîrsta de 18 ani, astfel încît tinerii să finalizeze liceul sau să dobîndească o calificare profesională pînă la vîrsta legală de inserție pe piața forței de muncă;
- h) promovarea unor strategii de sporire a atractivității profesiei didactice și a performanțelor resurselor umane;
- i) axarea activității de conducere pe principiile managementului eficient, democratic și transparent;
- j) modernizarea sistemului de formare continuă a personalului didactic și de conducere din educație în contextul învățării pe parcursul întregii vieți;
- k) consolidarea autonomiei instituționale și a responsabilității sociale a instituțiilor de învățământ;
- l) dezvoltarea infrastructurii și a bazei materiale și didactice a învățământului, în corespundere cu tendințele actuale de informatizare și tehnologizare;
- m) implementarea unor mecanisme moderne și flexibile de finanțare a educației, care să stimuleze performanța;
- n) interconexiunea învățământului superior cu cercetarea și realizarea unei conexiuni puternice cu piața muncii;
- o) dezvoltarea unui sistem informațional cuprinzător pentru evidența, monitorizarea și analiza activității sistemului de învățământ, în vederea fundamentării politicilor publice cu privire la educație;
- p) responsabilizarea societății asupra educației ca factor determinant al progresului și bunăstării.

Aplicarea prevederilor Codului va necesita mijloace adiționale din bugetul de stat, dar costurile pot fi acomodate, dacă se păstrează ponderea cheltuielilor publice pentru educație la nivelul actual de 7-8 procente din Produsul Intern Brut.

Cele mai importante măsuri, care comportă costuri suplimentare, sînt prezentate în continuare:

a) extinderea duratei învățămîntului obligatoriu va costa în jur de 400 milioane lei anual. Trebuie să luăm în calcul faptul că ieșirea în piața muncii a tinerilor care nu dețin nici o meserie costă statul mult mai mult, inclusiv din plățile făcute în programele de șomaj, ajutor social etc.;

b) în perioada de „înnoire” a corpului didactic din instituțiile de învățămînt general, măsurile de susținere a tinerilor specialiști vor necesita circa 61 milioane de lei anual.

Pornind de la ideile conceptuale existente și tendințele evoluției învățămîntului în contextul actual al dezvoltării Republicii Moldova, orientării spre valorile și principiile promovate de comunitatea europeană, Codul educației al Republicii Moldova urmează să stea la baza elaborării și dezvoltării cadrului normativ al învățămîntului din republică, precum și a politicilor naționale și locale de modernizare a sistemului educațional.

Documentele emise de Uniunea Europeană nu au forță juridică obligatorie care ar reglementa domeniul educației, fiecare stat-membru fiind în drept să-și dezvolte propria politică națională în domeniul educației. De aceea proiectul Codului educației nu urmează a fi supus procedurii respective de expertizare a compatibilității.

Ministru,

Maia Sandu